

A Csillagközi Szövetség alapító levele

"Az univerzum sok nyelven beszél, de mégis mindig ugyanazon.
Ez a nyelv nem a narnok, az emberek, a centaurik, a gaimok
vagy a minbarik nyelve.

Az univerzum a remény, a bizalom, az erő és a szenvedély nyelvén beszél.
Ez a szív és a lélek nyelve. De mégis mindig ugyanaz a hang.

Ez az elődeink hangja, akik rajtunk keresztül szólalnak meg;
És az utódaink hangja, akik arra várnak, hogy megszülethessenek.

★ Ez egy halk hang, amely azt mondja:
Összetartozunk.

A különböző vérünk, a bőrszín, a vallás, a szülőbolygó ellenére,
mind Egyek vagyunk.

A fájdalom, a sötétség, a veszteségek, a félelem ellenére is,
Egyek vagyunk.

Mi, akik egy közös cél érdekében egyesültünk,
ezennel kijelentjük, hogy

Az egyetlen igazság és az egyetlen törvényünk
mindig emígy hangzik:

A legfontosabb parancsolatunk, hogy szeressük egymást,
Legyünk jók egymáshoz.

Minden egyes hang gazdagít minket,
és minden egyes elveszett hang gyengít minket.

Mi vagyunk az univerzum hangja, a teremtés lelkei;
A tűz, amely megvilágítja utunkat a jobb jövő felé.

Egyek vagyunk."

- G'Kar

Levél cím: Barna Andrea,

Telefon:

Weboldal: <http://babylon5.scifi.hu>

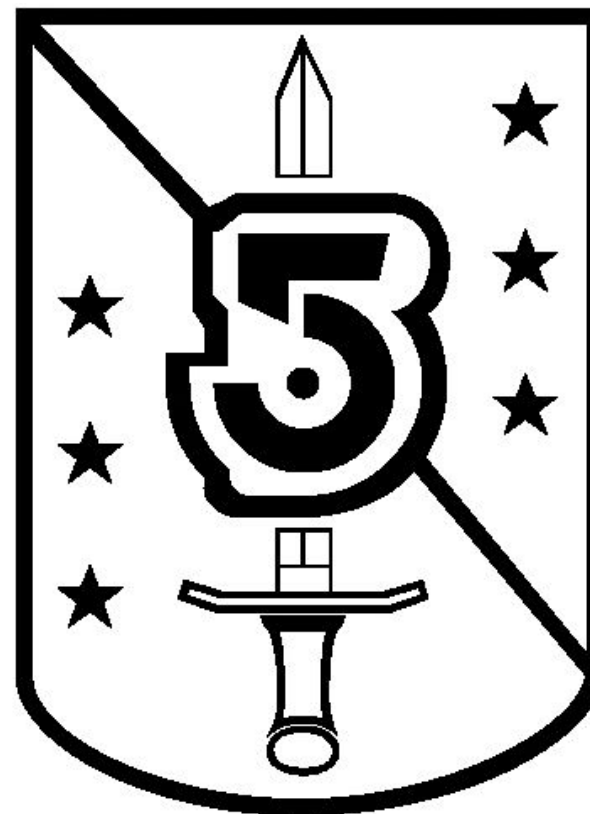

Valen feljegyzései

2002. július

4. szám

A Magyar Babylon 5 Klub kiadványa

inkább hallani – mondta.

– A császár kérdést tett fel neked – mondta Delasi. – Válaszolj őszintén!

Shiri óvatosan végiggondolta a szavait:

– Kevés örömet és sok bánatot látok – mondta végül. – Tüzet és halált és fájdalmat látok. Azt látom, hogy majdnem mindenkit elárultál, akiben valaha bíztál.

– *Majdnem* mindenkit?

– A legnagyobb ellenséged a legnagyobb barátod is, és a belé fektetett bizalomért jutalom jár az idők végezetén. Ő a te szabadságod, és te vagy az övé. És mikor itt a vég... – Habozott, aztán erőltette, hogy folytassa. – Mikor itt a vég, a barátod karjaiban halsz meg, és ő a tiédben, hogy egy világ élhessen.

Egy pillanatig Londo úgy érezte kicsúszik a lába alól a talaj. Az imént leírt kép egy álom volt, ami mindig vele volt, az álma a saját haláláról, melyben ő és a narn G'Kar véget vetett a hosszú, különös kapcsolatuknak, egymást halálra fojtva. Egy kölcsönös gyűlölethől született kapcsolat volt, olyasfajta harag, melyet csak egy elnyomott nép táplálhatott az elnyomói ellen, ahogy a Centauri Prime rabszolgásgorba hajtotta a Narnt. G'Kar ellenálló harcából a nép vezérévé vált a felszabadításukat követően, és végül kinevezték nagykövetnek a Babylon 5-re, akárcsak egykor Londo-t. Ott ők harcoltak, civakodtak és egy kölcsönös tiszteletet vívtak ki, mely – lehetetlen mód – valami barátsághoz közelívé nőtte ki magát.

Eddig a pillanatig mindig azt hitte, hogy az álom a bosszú utolsó pillanatára mutatott. De most, a lány szavaiban, első alkalommal reményt engedélyezett magának. Azt mondta: *hogy egy világ élhessen.* De melyik világ? Narn vagy Centauri Prime?

Összeözörent, mikor rájött, hogy túl sokáig maradt csendben. Megköszönte a torkát:

– És még mit látsz?

A lány arca újból elkomorodott, és a tekintete az ő vállára tévedt. Londo egy pillanatig érezte, hogy a lány láthatja, ami ott van, amit senki más nem láthat. *Lehetetlen* – gondolta. De az *Őrző* is érezte, és Londo érezte, hogy elcsendesedik... figyelve, várva.

– Látom... az árnyakat – mondta. – Nehéz meglátni, hogy miféle árnyak, vagy hogy mi veti őket, de árnyakat látok az egész palotában, és alatta, ahogy a világunkon terpeszkednek. Ezek fogják elhozni a tüzet. Ezek fogják elhozni a fájdalmat.

– Nem tudom, kik ők – folytatta. – Csak azt tudom, hogy *vannak*. És hogy *itt* vannak.

Londo nem mondott semmit, hideg bizonyossággal tudván, milyen közel voltak e szavak az igazsághoz, hogy a drakh egykor egy fejlett fajt szolgált, az árnyakat, melyek elmentek, de akik hátrahagyták a fegyvereiket és a szolgálóikat, és a szövetségeseiket.

Valóban *árnyak szilánkjai*. Lassan felfogta, hogy ez nem csak egy próbaszerencse jóslat volt, melynek titkolt jelentését metaforákba és képekbe rejtette. Ő, ahogy az emberek mondják, "tuti" volt. És olyan dolgokat tudott, melyekről a drakh-ok nem akarják, hogy bárki más tudja.

Egy pillanattal később a vállán lévő *Őrzőtől* egy suttogás jött, mely a gondolatai háttérébe csusszant, utasítások, melyek a fővárosból, a drakh-tól jöttek, aki az *Őrzőt* figyelte, ahogyan az figyelte Londo-t.

A lánynak meg kell halnia – suttogta az *Őrző*, és Londo vére megfagyott az ereiben.

Tedd meg magad, ha kell – folytatódott a suttogás –, *de meg kell tenni, mielőtt betöltené a pozícióját.*

Mielőtt hatállyal beszélhet, és elárulhatja jelenléteinket.

Meg kell halnia.

Írta: JMS Ford.: algi folyt. köv.

Valen feljegyzései

A Magyar Babylon 5 Klub kiadványa

4. szám

2002. július

Sziasztok!

Kissé késve bár (vizsgaidőszak és nyaralások miatt), de ismét egy érdekes összeállítást vehettek kezetekbe. Reméljük, ez is tetszeni fog, és azt hiszem önmagáért beszél. A csúszás nem befolyásolja a következő kiadvány megjelenését.

A klubmagazinnal kapcsolatban változások történnék, többek között: maradunk a háromhavi megjelenésnél, azonban időről időre lesznek kisebb különszámok is. Klubtagjaink mostantól a következő tagsági év első számát is kézhez kapják ajándékként, attól függetlenül, hogy befizettek e a következő évre vagy sem. Így egy tagsági év alatt összesen 5 db klubmagazint adunk, plusz néhány különszám.

Többen érdeklődtek az első szám iránt is. Úgy döntöttünk, hogy nem adjuk ki újra, azonban, hogy senki se maradjon le róla, ezért egyet-egyét a régi cikkek közül a következő számokban is leközlünk.

Mivel kérés érkezett, a következő számokban részletes interjúkon keresztül mutatjuk be, mi történik egy-egy külföldi találkozón (színész-rajongó találkozó — Con).

Jó olvasgatást kívánok a közreműködők nevében:

Barna Andrea (Delell)

Tartalom

4	JMS naplója	43	Könyvismertető
16	Tudtad hogy?	45	Awards
17	A mi Babylon 5-ünk	46	Hová lett Sinclair?
26	A Babylon 5 elveszett fejezete	48	John Copeland
31	Üdvözljük az állomáson	51	A Starfury-k fejlődése napjainkig
39	Egy nap a forgatáson	54	A gondolatainak árnyéka

Főszerkesztő és tördelőszerkesztő: Barna Andrea (Delell)

Borító: Peres Levente (Sheridan)

Írók és fordítók: Gábor Krisztián (Chris), Koszper Gábor Szabolcs (algi), Nikowitz Krisztina (Niko) és Peres Levente (Sheridan)

Korrektor: Márton Zsófi (Squirrel)

Sokszorosítás, postázás: Pintér Attila (Nova), Barna Andrea (Delell), Koszper Gábor Szabolcs (algi) és Tolnai Attila (Valen)

Kiadó: Magyar Babylon 5 Klub

Cím: Barna Andrea, TÖRÖLVE **E-mail:** TÖRÖLVE

Honlap: <http://babylon5.scifi.hu> **Magazin E-mail:** TÖRÖLVE

A mindenkor klubmagazinokban közölt fordítások a Magyar Babylon 5 Klub tulajdonát képezik, más helyen történő megjelentetésük előzetes egyeztetés nélkül nem engedélyezett, kivéve a klub honlapját. Eredeti cikkek forrásai: The Official Babylon 5 Monthly Magazine; Goldkanal, Internet Babylon 5, B5LR, Crusade nevek és minden kapcsolódó tartalom Joe Michael Straczynski és az AOL Time Warner Entertainment tulajdona.

JMS naplója

„Az itt következő anyag abból a naplóból való, amit a Babylon 5 második szezonjának utolsó pár epizódjának gyártásakor kezdtem el. A naplót soha nem fejeztem be, és egészen addig azt gondoltam, soha nem fog napvilágot látni, amíg meg nem kértek rá, hogy tegyem bele abba az anyagba, ami a B5 weboldalának a fanclub tagjai számára fenntartott részébe kerül. Nagyon örültem a lehetőségnek, mert az anyag talán érdekes lehet a nézőinknek.

Ez egy utólagos szerkesztés nélküli írás, ami azt mondja el, amit a leírt időkből gondoltam; ha más nem is, legalább egy tévé-sorozat készítését belülről jól leíró dokumentum.

Most, hogy ez megvolt... visszamegyünk a múltba és a második szezonba...”

J. Michael Straczynski
1996. július 24. 22:45

Március

Amelyben a közepén kezdjük, és utat keresünk a sötétségben.

Március 14-15, kedd, 0:35

Azt hiszem, elkerülhetetlen volt, hogy ez a könyv ilyen liberális felépítésű legyen. A Babylon 5-tel kapcsolatban egészen az 1986-87-es kezdetektől fogva minden újszerű volt. Ebben az időszakban alkottam meg a sorozat alapötletét, írtam meg a sorozat-bibliát, körvonalaztam a lehetséges epizódokat, írtam meg azt a forgatókönyvet, amelyből később a Gyülekezőt (The Gathering) forgatták, képeket rendeltem az előadásokhoz és azalatt az öt év alatt, amíg a sorozat megkapta a gyártási engedélyt, elkezdtem felvázolni a teljes ötéves történet-ívet.

Amikor a Gyülekezőt (The Gathering) eladtuk a Prime Time

Entertainment Network-nek, az agyam egy kis, ámde elszánt része azt mondta: „Írj naplót! Írd le, mi történik minden nap, értékes dokumentum lesz arról, hogy hogyan készül egy tévé-sorozat.” De mindenki, aki ismeri az írókat, tudja, hogy még ha tudat alatt is, de mindnyájan egy kicsit babonások vagyunk. Bár eladtuk a bevezetőfilmet, a sorozat még mindig nyitott kérdés maradt. Miért hozunk balszerencsét a projektre azzal, hogy valami hosszútávra tervezett dologba kezdünk, mielőtt még rendesen elkezdtünk volna dolgozni a sorozaton? Úgyhogy elhalasztottam. 1991. novemberében jelentettük be a zöld utat a Babylon 5 bevezetőfilmre; elkezdtuk a gyártás előmunkálatait, a valaha feljegyzett legmelegebb nyár kellős közepén leforgattuk Santa Claritában, és 1993. februárjában levetítettük. A következő két hónapot a nézettségi mutatók, demográfiai felmérések, fókuszcsoporthoz és a PTEN bizottságokkal tartott megbeszélések miatti izzással töltöttük, amíg végre 1993. májusában megkaptuk az engedélyt a sorozat gyártására.

„Ez a tökéletes időpont, hogy elkezdjem a Babylon 5 naplót.” gondoltam az első nap. Első nap, első epizód. Csak hát... végülis ez volt az első szezonunk, és nem volt rá biztosíték, hogy a sorozat túléli a durva, versengéssel teli szindikátusi piacot, ami akkor éppen összegszugorodott a megjelenő hálózatok és új programok miatt, és különben is a Star Trek-tünemény uralta. Miért hozunk balszerencsét az első szezonra? Úgyhogy megint elhalasztottam.

És az első szezonunk pontosan olyan észveszejtően nehéz volt, ahogy sejtettem. Nem valami olyasmis miatt, ami a kamera mögött történt – a forgatás a Sun Valley-i mini-stúdióinkban mindig is tömény boldogság volt -, hanem az új

A harmadik napon egy másik menet érte el az övéket. A kocsik fehérek voltak fehér fátylakkal, és azokat teljesen fehér drókok húzták. Londo felismerte a jeleket és tudta, hogy Tuwain új jósnője utazott ott.

Kiszállt és ment, hogy találkozzon vele. Ahogy közeledett, a fő fehér kocsi ajtajai kinyíltak, és fehér virágszirmok zuhatagában szállt ki a jósnő a sleppjével. Teljesen fehérbe volt öltözve, az arca elfátyolozva; még így is elég jól látta őt Londo, és elakadt a lélegzete csodálatában.

Ő volt a leggyönyörűbb teremtmény, amit valaha is látott.

És nem élhetett meg többet tizenhat évadnál.

Ez nem lehet így jó – gondolta Londo. – *Túlzottan is fiatal.*

Amint megállt előttük, egy idősebb nő – a fiatal lány kísérete, gondolta – mélyen meghajolt.

– Felség – mondta. – Delasi Miro vagyok a Miro Házból. Megtiszteltetés, hogy bemutatathatom önöknek Shiri Dei-t a Dei Házból, akit megtiszteltetés szolgaként őrzöm.

– Megtiszteltetés, kedves hölgy – mondta Londo, és még inkább sértve érezte magát. A centauri törvény szerint valakinek az őrzője beszélt az illető helyett, ha túl fiatal volt, hogy maga beszéljen. Bárki, aki Shiri jóslataiból előnyre akart szert tenni, azt csak Delasin keresztül tehette meg. *Érdekes* – gondolta.

– Te vagy a gyermek anyja?

– Nem, Magasságtok, az anyja belehalt a szülésbe. Az apja nevelte fel.

– Á. És hol van ő?

– Nem jött el. Az ő... munkája nem engedi meg neki, hogy hosszú időszakokra távol maradjon, és úgy esett a döntés, hogy jobb, ha a lánya egyedül megy.

Londo mosolygott. Az *úgy esett a döntés* jelentése majdnem mindig az volt, hogy *úgy döntöttem, mert ez a leg-*

jobb nekem, de nem akarom megmondani.

– Ez az amit akartál, gyermekem?

A lány anélkül beszélt, hogy felnézett volna:

– A császárom szolgája vagyok, és örömmel engedelmességek nekik.

– Remek válasz – mondta, és az idősebb nőre nézett élesen. – Jól be is van gyakorolva.

Delasi mosolygott és bólintott:

– Jól teljesíti az utasításokat és csak szolgálni óhajt.

– Természetesen – mondta Londo. – Talán ti ketten az én hintómban utazhatnátok tovább. Akkor tovább beszélgethetnénk.

A lány egy pillanatra felpillantott, és mintha megrémült volna. Delasi csak bólintott:

– Megtiszteltetés volna, Felségtek.

– És mióta vagy próféta? – kérdezte Londo. A táj lassan haladt a hintó mellett.

– Azóta képes *lát*ni, hogy három évadot megért – mondta Delasi.

– Biztosan előrehaladott eset – mondta Londo. – Azt hinné az ember, hogy egy gyermek, aki három évesen képes *lát*ni, azt tizenhat évesen engedik *beszél*ni.

Delasi ajkait úgy összeráncolta, hogy az Londo-t elégedettséggel töltötte el. Ha még egy kicsit erősebben csinálja, akkor az arca teljes mértékig eltűnik a fejében. Erre a látványra be is fizetett volna. Megnyervén, legalább egy pillanatra, a csendet, visszazétt Shiri-re:

– Mit tudsz mondani a jövőmről, gyermekem? – kérdezte.

Első alkalommal találkozott a tekintetük. A lány szemei egy öreg lélekre néző ablakok voltak, melyet rezignáltság és szomorúság keretezett, melyet sosem lett volna szabad ilyen fiatalon átélni. A tekintete keresztül hatott rajta, egy helyre valahol a feje mögött. Aztán megint félrenézett.

– Talán a Felség más dolgokról szeretne

son a császárra. Elfeni később beismert egy titkos szövetséget azokkal, akik a polgárháborút szították, melyben őt kiáltották volna ki császárnak.

A császár, kinek életét jóslat mentette meg, visszatért a Tuwain-hoz, ahol Malia jósnőnek adta jószágát tizedrészt. Megígérte, hogy amíg a császár a Centauri Prime trónján ül, mindig lesz jósnő Tuwain-ban, aki királyi kegyben részesül, a szükségait és kívánságait kielégítik, a nevét pedig tiszteletben tartják.

És így, éveken keresztül követték egymást a jósnők Tuwain-ban. Azon a napon mindegyik császár ugyanazon a napon mindegyik császár ugyanazon a hintón és ugyanazon az úton utazik el, mint ahogy Morell Tuwain-ba, hogy személyesen felügyelje a főjósnő felszentelését.

Az utolsó jósnő abban a sorban, mely Malia-val kezdődött, a bombázásban halt meg; most pedig egy újnak kellett átvennie a helyét, és Londo-nak el kellett utaznia a szertartásra.

Nem tudta igazolni. Munkát kellett végezni, templomokat újjáépíteni, sérülteket gyógyítani...

– ellenérzést táplálni, haragot szítani –
– így aligha tudta igazolni, hogy olyan sokáig távol van a palotától.

És mégis...

És mégis mi értelme volt az újjáépítésnek, ha annak nem része azon sérülések begyógyítása, amiket ezek az emberek szenvedtek el? És ennek a folyamatnak nem része a stabilitás érzetének visszaállítása?

És a hagyomány értelme az, hogy adjon valamit, amibe belekapaszkodhatnak a bajban.

És történt nagyobb baj a Centauri Prime bombázásánál és porig rombolásánál... meg annál a másik bajnál, amiről Londo tudta, hogy a királyi palota alatt vár az alkalomra?

Londo újra sóhajtott tudván, hogy a döntése elodázhatatlan, akárcsak a legtöbb döntése volt mostanában.

Úgy döntött, elmegy Tuwain-ba.

Szükség szerint hajnal előtt indultak, a királyi hintó más szertartásos hintó és drómvonta kocsisorának közepén. Tömegek határolták az utcákat és integettek, ahogy elhaladtak, az arcokon aggodalom volt és a pillanatra lefagyott mosolyok újjáépítésének pizska. Londo a nyitott ablakon át biccenéssel viszonozta, most már még biztosabban, hogy döntése bölcs volt.

Amint kiértek a fővárosból, a régi utakra fordultak, melyek már be voltak növe és alig voltak használva. A tömegek csökkentek és ritkultak, amíg teljesen el nem tűntek. Időről időre Londo megpillantott egy magányos utast, aki az út mentén gyalogolt, és ámulva nézte az elhaladó parádét. Az idő többi részében egyedül maradt a gondolataival, és keveset törődött a társasággal. Ebben akkor volt a legjobb, mikor az újjáépítés ügye nem hagyta neki időt a saját helyzetén gondolkodni, vagy azokon a döntéseken, melyek idáig juttatták el. De egyedül a hintóban, egyetlen társaságként az út buckáival és a csendes erdővel mindkét oldalán, egyedül maradt a gondolataival, a kétségeivel, a tiltakozásaival...

...és a vállán láthatatlanul lakozó Őrző esetleges szitogásaival emlékeztetvén a palotába való visszatéréskor szükséges dolgokra.

Kétségbeesetten vágyott egy italra, de a fokozatos felismerés óta, hogy ez az egyetlen doolog, amivel az Őrző előtti magánéletet teremthet (*erre ne gondolj túl hangosan, nehogy már megtudja, hogy rájöttél erre a részre, ez az egyetlen eszközöd*), ezt azokra a pillanatokra halasztotta, amikor jobban az előnyére vált.

Éjszaka az út mellett táboroztak, ahol legalább a nézőkén keresztül kapcsolatba léphetett a királyi palotával és frissíthette ismereteit a népe állapotáról. Aztán néhány órányi görcsös alvás, és újból az úton.

science-fiction sorozatokra irányuló rengeteg negatív sajtóvisszhang és neheztelés miatt. Nekünk még külön kijutott ebből, mivel a sorozatot sokan fenyegetésként fogták fel a Star Trek futurisztikus űr-science-fiction monopóliumára nézve. 1994. januárjától kezdve, amikor adni kezdték a sorozatot, következetesen leírtak, leszóltak, kifütyültek, elutasítottak, halottnak nyilvánítottak vagy más módon szidták minket. A Star Trek az amerikai kultúra szerves része volt, és minden más... furán hatott.

Rendszeresen elértek olyan pletykák, hogy levettek minket a műsorról, hogy épp most készülnek rá, hogy ránk szakad az ég. Nem igazán a legjobb idő a naplóírásra. Viszont volt egy másik dolog is... egy olyan lassú és fokozatos fejlődés, ami csak az idő előrehaladtával volt észlelhető. Nőtt a közönségünk. A nézők megtalálták a sorozatot, megnézték, úgy döntöttek, hogy tetszik nekik... és maradtak a végéig. Nem a kritikák, a reklám vagy a megalapozott név miatt. Egy 1994-es felmérés kimutatta, hogy a Babylon 5 rendszeres nézőinek többsége valaki mástól hallott a sorozatról.

Az emberek beszéltek a sorozatról. És nemcsak beszéltek, hanem aktív lépéseket tettek, hogy másokat is megtérítsenek. Vetítéseket tartottak az egyetemeken és a science-fiction találkozókön; az USA egész területén a nézők meghívták a barátait a helyi adás időpontjában tartott Babylon 5 bulikra a pizzériákban és a sportklubokban, a nemzeti számítógépes fórumokon beszélgetések nyíltak arról, hogy hogyan lehet a legjobban megtéríteni másokat is a sorozatnak; egyes esetekben egész topikok/témák nyíltak, mint például a „Fegyverrel kényszeríteni” c. topic a GENIE-n.

Fokozatosan felfedeztek valami csodálatosat... hogy a Babylon 5 egy történet volt... egy öt éves szállal rendelkező történet, amelyhez hasonlót azelőtt még soha nem próbáltak meg az amerikai

science-fiction sorozatokban; egy történet komplex karakterekről és csillagközi politikáról és szenvedélyről és ámulásról és halálról és tűzről és jóslatokról és nagy sorsokról.

És tetszett nekik, amit láttak.

És a nézettségi mutatók folyamatosan emelkedtek, negyedről negyedre, pontról pontra, egészen addig, amikor már a Warner Bros. és a PTEN adók is kezdtek rájönni, hogy mit tűztek műsorra. Azokat az adókat, akiknek elővételi joguk volt a sorozatra, elárasztották a telefonhívások. Amikor egyszer egy sportközvetítés kedvéért a dallas-i KXTA-TV nem közvetítette a Babylon 5-öt, másnap délig az adó történetében a legtöbb, 300 telefonhívást kapott. A KXTA egyik műsorszerkesztője azt nyilatkozta, hogy félt kimenni az utcára, nehogy meglincseljék. Más csatornákat, akik kevésbé jó időpontra (pl. hajnali egyre) rakták a sorozatot, hogy helyet csináljanak más műsoroknak, levélíró kampányokkal, petíciókkal és telefonálással kényszerítették rá, hogy visszarakják a sorozatot az eredeti időpontba.

Európában hirtelen fanclubok alakultak, a helyi tv-adók és műsortervezők nagy megdöbbenésére. Szingapúri, ausztrál, német, angol és más tv-adók lettek a Babylon 5 nézők célpontjai, akiknek tetszett, amit láttak, és ezt

meg is mondták. Amikor az ausztrál 7 Network adó úgy döntött, hogy rövid időre leveszi műsorról a Babylon 5-öt, hogy helyette több bevétellel kecsegtető sorozatokat (beszélgető-show-k, játékok) adjon, a tiltakozás elég erős volt ahhoz, hogy mindössze három hét megszakítás után visszahozzák a sorozatot. Valami készült.

Jó dolgok történtek. A felmérések és szakértői vélemények ellenére megújítottak minket a második szezonra. Nem igazán a megfelelő idő egy napló elkezdésére; csak azt kockáztatnám, hogy elrontja a jól induló dolgokat. Ezenkívül azonnal hozzáfektünk a második szezon előkészítéséhez, és az executive producer dolgai és a 22-ből 15 epizód megírása mellett...

...kinek van ideje naplót írni?

És különben is, egyáltalán lenne valaki, aki el akarja olvasni?

De, tudják, az egyik célom mindig is a televízió (mint szakma – a ford.) demisztifikálása volt. Amíg meg nem értjük, hogy működik, nem remélhetjük, hogy megváltoztathatjuk vagy irányíthatjuk a médiát. Amíg meg nem értjük, ki vagyunk téve az executive producerek, a stúdiók és csatornák igazgatóinak kénye-kedvének, akik azt adják nekünk, amit szerintük akarunk, mert nem tudjuk közölni velük, hogy valójában mit akarunk. E cél érdekében már több, mint 12 éve használom a számítógépes hálózatokat, magyarázom, hogy működik a dolog és hogy áll a Babylon 5-en adott időpontban; több tucat üzenetet írok és kb. 500-at olvasok naponta.

És bár minden ilyen üzenet megvan valahol, az az anyag lenne-e ugyanolyan értékes, mint egy napról napra készülő napló, amely egy televíziós sorozat belső munkálatait olyan részletesen követi, ahogy eddig még semmi más?

Ahogy elérkeztünk 1995. májusához, végre úgy döntöttem, hogy most, ahogy a második szezon forgatását befejezzük

és várjuk, hogy mi lesz a harmadikkal... most van itt az idő, hogy elkezdjem ezt a naplót. És ha emiatt a döntés miatt nem újítják meg a sorozatot, akkor én meg fogok örülni. Most hajnali 1:35 van. Az elmúlt egy órában 1250 szót írtam, és elköteleztem magam a feladat mellett. Már nincs visszaút. Most itt befejezem és holnap folytatom.

1995. március 15-6 szerda, 0:14.

Délelőtt 11:30: találkozó Jesus Trevino-val, aki az első epizódját rendezte a Babylon 5-ben. A Megosztott hűség (Divided Loyalties) (220-as epizód, írta: jms) tartalmaz egy nagyon finom utalást, olyan finomat, hogy Jesus először észre se vette, amikor elolvasta a forgatókönyvet. Ez is egy olyan dolog, amit csak akkor veszel észre, amikor elkezdted leforgatni a képeket. Specifikusan ez az epizód arra utal, hogy Susan Ivanova parancsnoknak és Talia Winters kereskedelmi telepátának viszonya van. Amint Jesus-nak rámutattunk erre a dologra, az epizód ezt jelző részei azonnal feltűntek neki. Ez az egyik játék, amit a Warner Bros.-szal játszom, olyan „kaj el, ha tudsz”-játék. Vegyük például az egyik első szezonos epizódot, a Gyógyító erőt (The Quality of Mercy)! Amint látod, teljesen nyilvánvaló, hogy Londo egy csápszerű szervezet használ arra, hogy csaljon a kártyában, és hogy ez a szerv jobb kifejezés híján tartalmazza a nemi szerveit. A forgatókönyv ezt soha nem írta. Csak a mozgást és a csáp helyét írja le, és amikor Lennier megkérdezi Londo-t, hogy mi volt az, Londo valamit suttog, amit nem hallunk, a szex istennőjének, „egy centauri férfi és nő egybeolvadásának-keverékének” szobrára mutat és hozzáteszi: „Azt hitte, hogy ezek csak a díszítés kedvéért vannak rajta?” Lennier meglepett arkifejezése, és az a döntése, hogy „hallgatást esküszik erről az egész beszélgetésről” mindent el-

kezet.

– Felségedet már biztosan tájékoztatták...

– Arról tudnék, ha tájékoztattak volna. Mivel nem tudtam róla, amíg meg nem említetted, akkor vagy nem tájékoztattak, vagy hirtelen megörültem és el kéne fogatni és le kéne lövetni. Ezek közül a lehetőségek közül melyiket feltételezi ebben az esetben?

Vole kezei gyorsabban mozogtak.

– Nem akartam megbántani, Felség, mert természetesen Felséged emlékezete tökéletes állapotban van, az egész világ bízik Felséged varázslatos képességeiben és...

– Vole?

– Igen, Felség?

– Pofa be!

– Igen, Felség.

A miniszter ellépett az útból, ahogy Londo a gazdagon díszített hintót nézte, amit a palota mögötti körkörös udvarra vittek. Természetesen azelőtt már sokszor látta, hagyományos szertartásokon és más formális eseményekkor, de ritkán ilyen közlő. Ezerkétszáz évvel ezelőtt építették, Morell császár uralma alatt, ajándékként a feleségének, Celinának. Nem sokkal utána a nő megörült és felakasztotta magát a palota négy tornya közül a legmagasabbikban. Londo azon gondolkodott, hogy lehetett-e valamiféle ok-okozati összefüggés, adva a virítóan izléstelen hintót, a majdnem groteszk elmélyülést, mellyel drágakövel, amit találtak a Centauri Prime-on.

Ha nekem is ezen kellene utaznom minden nap, valószínűleg én is megölném magam.

– Tényleg szükséges ez? – kérdezte Londo szomorúan, már gyanítva a választ.

Vole miniszter bólintott. Londo a miniszter kezeire bámult. Vole a háta mögé dugta azokat és tovább bólogatott.

– Hagyomány, Felség.

– Ismerem a hagyományt – mondta Londo, és sóhajtott. Szórákozott azon gondolkodott, hogy a palota négy tornya közül melyik volt a legmagasabb.

Sosem lehet tudni, hogy mikor lehet hasznos egy efféle információ.

Ismerte a hagyományt. És a történetet. Ezekkel nőtt fel. És most ő maga lép be a hagyományba.

Így történt, hogy uralkodása harmadik évében Morell császár visszatért a királyi palotába a katonáival, miután győzelmeskedett a Scoria-síkság csatájában azok ellen, akik a népet és a földet kettéosztották volna. Megállt a Tuwain-folyónál, hogy megitassa a drómjait, és hogy pihenjenek a katonái a tengertől való hosszú menetelés után.

Ott találkozott egy nővel, Maliával, aki a falusiak szerint egy jósnő volt. Huszonnégy évet élt egy barlangban a Tuwain torkolatánál a falusiak kedveségéből élve. A császár elé vitték, és megkérték, hogy jósolja meg az uralkodása történetét. Malia nagy veszélyt jóslott Morell császár jövődjében, hogy a szíve közeléből fúródik tőr a szívébe, és hogy az élete el fog veszni, ha nem hallgat a figyelmeztetésére. Mikor a császár megkérdezte, hogy miként kerülheti el a halált, Malia csak a sötétben rejtett dagadó holdról beszélt.

Mikor megkérdezték, mi az ára a jóslatának, nem kért semmit, csak a császár jókívánságait, mert hű és rendíthetetlen szolgálja.

Miután visszatért a királyi palotába, egy nagy lakomát tartottak Morell császár tiszteletére. Ott összegyűlt a családja, köztük az unokaöccse, Elfeni, akinek neve kedves volt neki. Elfeni szólásra emelkedett, és jóegészséget kívánt a bácsikájának, Morell császár pedig brosst látott az unokaöccse öltözékén, egy növekvő holdat, melyet a karja árnyékkolt el. Abban a pillanatban a császár felkiáltott, és a Császári Gárda elfogta Elfeni-t, megakadályozva, hogy a kezében tartott pengével lesúlyt-

A gondolatainak árnyéka

Az álom ugyanaz volt. *Mindig* ugyanaz.

A csakat előtte feküdt a földön, a négy lába gúsba kötve, szárvaival kapirgálta a száraz talajt a feje alatt. A nap forró volt odafent.

Egy hang, mindig ugyanaz a hang, Londo mögött suttogott. *Tudod, mit kell tenned. Amit mindig is tettél.*

Londo a lényre bámult, és annak a tekintete találkozott az övével. A szemek, amik visszanéztek rá vadak voltak, büszkék, töretlenek. És valahogy ismerősek. Az álmában azt mondta neki hangtalanul és szótlánul, de teljes tisztasággal: *Kötelesség. Nem küzdhetsz a kötelesség ellen.*

Nem tudom megtenni, gondolta a választ Londo, és lenézett. A kard a kezében volt.

De igen, gondolta az, és küzdött, hogy felemelje a fejét, láthatóvá téve a torkát.

Várva a halálos csapásra.

Londo szipogva lesulytott a karddal, és nézte, ahogy a lény szemeiből elmúlik az élet.

Londo harangok hangjára ébredt az arcán friss könnyekkel. A harangokra, melyeket minden reggel egy órát gonggattak az előző hat napon. Hat napja vette fel a császári szerepét; hat napja hagyta a Centauri Prime bombázása romokban, lángolva a főváros nagy területeit. Minden munka megállt, amíg a harangok gonggattak, és a világ átmenetileg csendben egyesült azokért, akik meghaltak egy olyan konfliktusban, melynek sosem lett volna szabad megtörténnie ... egy konfliktusban, melyet titokban tervelt ki egy idegen faj, amit drakh-nak ismerünk, hogy dühöt és szomorúságot okozzon a népének – érzelmeiket, melyek valami sötétebbet táplálnak a múlt évek alatt.

Végül is ez az ő dolga volt.

A császári csak egy fedőcím volt, amit szintén a drakh szervezett meg

Egy eszköz egy célhoz.

De én nem is szándékoztam ezekkel a dolgokkal gondolni, emlékeztette magát, ahogy megérezte az Őrző jelenlétét, ahogyan a vállá és az idegen hús közötti találkozáspontnál mozgolódik, ahol idegek és idegkötegek kapcsolódtak, hogy az akarata már ne legyen teljesen az övé. Csak a legszemélyesebb gondolatait volt képes elrejteni; ha magában beszélt vagy a felszínre hozta a gondolatait, az Őrző érzékelhette azok alakját, és átjátszhatta telepátikus kapcsolatán keresztül a drakh-nak, aki csendesen dolgozik az alkóvokban és ősi alagutakban a királyi palota alatt ... egy olyan jövőt építve a világának, amit nem szeretett túl sokáig elképzelni. De legalább *egyáltalán* jövő volt, ami több annál, mint az, amit a népe remélhetett, ha visszautasította volna az Őrzőt.

Senki más nem láthatta az Őrzőt, hacsak az meg nem engedte neki, hogy lássa, ami általában egy kivégzés előmenye volt. Ellenben ő egész idő alatt láthatta, de kétségbeesetten próbálta nem engedni, hogy a tekintete tovább vándoroljon oda, mint szükséges.

A tagadás mindig is az egyik legnagyobb erőssége volt.

A harangok elhallgattak. Tényleg eltelt már egy teljes óra? Becsukta a szemeit, mint amikor gyerek volt, olyan reggeleken, amik túl hamar jöttek, remélve, hogy valahogy eltűnteti a nappal az összes felelősségét, és ő szabad lesz. Futó remény volt, mint minden remény, mely naponta összeomlik az ébredő világ súlya alatt.

Kinyitotta a szemeit, a pillanat elmúlt, II. Mollari császár felkelt, hogy elkezdje az uralkodása hetedik napját.

Vole miniszter megint a kezeit tördelte, előbb az egyiket, aztán a másikat, olyan gyors mozgással, hogy Londo nem tudta volna megmondani, hogy mikor váltott

mond, amit tudnunk kell arról, hogy mi volt az, amit egy kicsit korábban láttunk.

Mind benne van a forgatókönyvben... és mégsincs benne. Épp elég finoman van benne ahhoz, hogy senkinek ne tűnjön fel, amíg le nem forgatták. Azt hihetnénk, hogy a Warner Bros. nem veszi észre az ilyeneket, de én tudom, hogy elég okosak és hozzáértők ahhoz, hogy valószínűleg feltűnjön nekik, csak úgy döntöttek, hogy vagy nem említik (ezzel megadva nekünk a kreatív szabadságot, hogy túllépjük a határokat), vagy teljesen tagadják azáltal, hogy nem veszik tudomásul, hogy látták. Ők úgy tesznek, mintha nem látták volna, én meg úgy teszek, mintha nem írtam volna meg. És most igazán, ki akar azért telefonálni, hogy hosszú beszélgetést folytasson Londo nemi szerveiről? (Az is bőven elég rossz volt, hogy a kellékesek az első szezonban folyamatosan hozzám jöttek Londo nemi szerveinek különböző változataival, hogy ellenőrizsem a színt, a szerkezetet, hogy legyenek-e erek vagy sem, a merevségi fokot... ott álltak, és lobogtatták ezt az ernyedt, levél-szerű izét az orrom előtt... a többit ne akarják tudni.) Szóval a játék alapvetően „ne kérdezd, ne válaszolj”. Mint Ivanova és Talia viszonya. Lehet, hogy a stúdió észrevette. Lehet, hogy nem. Bármelyik is, egy szót sem szölköltek róla, úgyhogy folytatjuk. Ez egy olyan kapcsolat, amit úgy terveztem, hogy sok másikhöz hasonlóan kölcsönös ellenségeskedéssel kezdődjön. Az első fagyos találkozásuktól kezdve fokozatosan és céltudatosan közelebb vittem egymáshoz Taliát és Ivanovát, gyakran saját akaratuk ellenére. Ez az epizód most ennek a folyamatnak a betetőzése, ráadásul ott van még Talia akaratlan árulása a karakterekkel, így Ivanovával szemben. Azzal az utalással, hogy viszonyuk van, még valamit elérek, amit már kezdettől akartam: jelezni azt, hogy biszexuális (az angolból sem derül ki

konkrétan, hogy melyikük; a sorozat szerint mindketten – a ford.); ő az első ilyen karakter, aki annyire jelentős szerepet játszik egy amerikai sci-fi sorozatban.

Mind Claudia Christian-nel (Ivanova), mind Andrea Thompson-nal (Talia) megbeszéltem ezt a dolgot, mielőtt elkezdtük az első szezon forgatását, hogy megtudjam, hajlandóak-e megcsinálni. Nem egyszerűen hajlandóak, hanem nyíltan lelkesek voltak ettől a kilátástól. Egyszer, egy forgatási szünetben a díszletek között demonstrálták is, hogy mennyire nyitottak az ötletre, és mit tudnának csinálni, hogy érdekessé tegyék. Olyannyira érdekessé tették, hogy azt is meg lehetett hallani, ha három állammal arrébb valaki leejtett egy gombostűt.

Amikor megegyeztünk, mindkettőtől hallgatást kértem. Természetesen Andrea azonnal elkezdett beszélni róla a különböző magazinoknak, pusztán az ötlet iránti lelkesedésből. Több sci-fi médiával foglalkozó magazin megjelentette a nyilatkozatot, amelyben elmondja, hogy Talia biszexuális, de a dolog sohasem látszott széles körben elterjedni, úgyhogy várakozásaim szerint még mindig nagy meglepetés lesz, amikor megtörténik... és hogy kivel történik meg igazán.

Ez az epizód valószínűleg sok beszélgetést fog elindítani, és talán vitákat is, még olyan enyhe formában is, ahogy mi mutatjuk. De már épp itt az ideje, hogy felrázzuk egy kicsit a sci-fi drámákat.

Délután 12:45. Rövid megbeszélés a társammal, Doug Netter-rel és Bruce Boxleitner-rel, aki még mindig kap néhány „pofont” pár nézőtől, akik megsértődtek Sinclair leváltása miatt. Úgy látszik, elég könnyen veszi a dolgot; és ahogy az emberek megtudják, kicsoda igazából John Sheridan, a probléma is csökken.

Utána, egy másik megbeszélésen,

Doug több olyan csatornát-adót sorol fel, amelyek úgy döntöttek, hogy jobb időpontra teszik a sorozatot. Még több jó hír. Időt fordít arra, hogy beszéljen azoknak a tv-társaságoknak a menedzsereivel és műsorszerkesztőivel, amelyek adják a Babylon 5-öt, és visszajelzéseket kap tőlük a sorozatról; egyelőre mind nagyon pozitív.

Doug a partnerem a Babylonian Productions-ben, amely kettőnk tulajdonában van; ennek a cégnek a munkája a Babylon 5 valódi, napról-napra folyó gyártása. Doug-gal 1985-86-ban egy másik sorozat, a Power kapitány (Captain Power) készítése során találkoztam; én szerkesztői munkákat végeztem, kb. 11 forgatókönyvet írtam és több másikban közreműködtem. Az első megbeszélésünkön Doug (aki elsősorban üzlet-orientált producer) azt mondta: „Nem vagyok író, nem értem igazán, hogy csinálják; soha nem fogok beleszólni abba, hogy hogyan írjanak.” Megmaradt ennél az ígéreténél, és mindig minden ígéretet megtartott, amit nekem, vagy, ha már itt tartunk, bárki másnak tett. Hűséges, őszinte, és békén hagyja a szavaimat. A tökéletes összeállítás. Épp ezért vittem hozzá a Babylon 5-öt 1986-87-ben.

Míg valamilyen szinten mindketten benne vagyunk a Babylon 5 gyártását érintő üzleti ügyekben, egyes részekben Doug sokkal jobban belemegy, mint én; főleg az ügynökökkel való tárgyalásokba; és ő a kinevezett összekötő sok stúdióvezetővel a Warner Bros.-nál és a PTEN-nél.

Oka van annak, hogy ezt Doug csinálja. Doug már látott engem tárgyalni a stúdióvezetőkkel. Körülbelül annyira vagyok finom hozzájuk, mint egy tégl a ablaküveghez, és nem reagálok jól arra, ha megpróbálnak beleszólni a történet elmesélésébe. Erre nem vagyok különösebben büszke; diplomatikusnak lenni egy olyan képesség, amit mindig is szerettem volna megtanulni. De gene-

tikailag képtelen vagyok a játék ezen részére.

Ebből következik, hogy Doug sok olyan telefonhívást kap, ami így kezdődik: „Van fogalma arról, hogy már megint mit csinált?!?”

Délután 1:15 ebéd

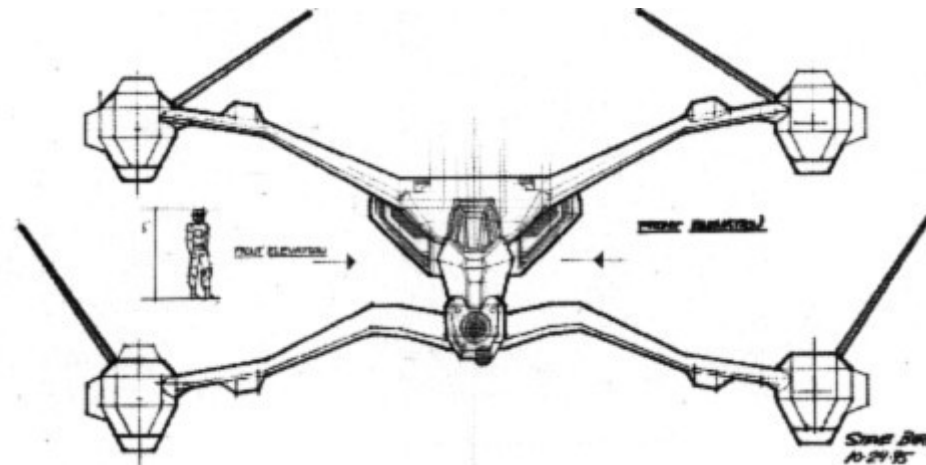
Az ebédet el kell magyaráznom. A Babylon 5 nevű hatalmas kísérlet részeként bevezettük, hogy minden nap felkérünk egy élelmiszerellátó céget, hogy az egész stábnak, irodai személyzetnek és szereplőgárdának ebédet hozzon. A stúdió mögött felállítottunk egy sátrat, megtöltöttük piknikasztalokkal és összecsucskható székekkel, és minden egyes nap a Babylon 5 minden szereplője, rendezője, díszlettervezője, színésze, irodai dolgozója, sminkese, jelmezese, írója, producere, statisztája... röviden: mindenki együtt eszik. Olyan ez, mint egy napi piknik a stúdió mögött, csak éppen fű helyett aszfalt van.

A péntek barbecue-nap.

Senki miatt nem vagyok hajlandó elkészni az ebédről barbecue-napon.

A napi közös ebéd nagyszerű alkalom arra, hogy a gyártás különböző részeiben részt vevő emberek együtt legyenek, megbeszéljék a napi munkát, vagy beszélgessenek a sportról, és jobb kommunikációs csatornákat (a megfogalmazás nem véletlen, meg akartam hagyni az utalást a negyedik szezonos epizódra – a ford.) alakítsanak ki – hogy elsimítsák a konfliktusokat és úgy érzékelik, hogy egy család vagyunk. Ezenkívül segít lerombolni a sorozatoknál olyan gyakran kialakuló kasztrendszert. A statiszták vagy a produkciós asszisztensek a sorozat sztárjaival vagy executive producerével vagy a rendezővel vagy másokkal szemben kapnak helyet, és beszélgetni kezdenek velük. Teljesen véletlenszerű.

Mivel soha nem tudhatod, kivel kerülsz egy asztalhoz, soha nem tudhatod,

léma is felmerült. A Badgernek speciális dokkra van szüksége, ami vészhelyzetben megnehezítheti a dokkolást. Ráadásul nem is minden hadi- és szállítóhajó rendelkezik ilyen dokkoló rendszerrel. Nem egy, hanem két magasan képzett személyre van szükség ahhoz, hogy megfelelően lehessen működtetni. Ezek a logisztikai problémák a taktikai és stratégiai előnyök ellenére megakadályozzák, hogy elterjedtebb legyen. Ezen problémák legtöbbször megoldódnak a Thunderbolt modell megjelenésével.

A Thunderbolt a Földi Szövetség utolsó és legújabb Starfury tervezete; a tervezés, valamint a prototípusok kipróbálásának időszaka épp most fejeződött be. Akárcsak a Badger, a Thunderbolt is kétszemélyes, és elsősorban hosszú távú bevetéseknél alkalmazzák őket. A Starfury Program történetében először

a Thunderboltok képesek légköri repülésre is.

A fordító megjegyzése: A szárnyak végén lehajtható segédcsárnyak (pilonok) találhatóak, melyekkel a szárnyak meghosszabbíthatóak, így lehetővé válik a gép légkörben való irányítása.

A lektor, Shai Alyt Neroon, megjegyzése: Az Aurora Starfury leginkább a mai Föld, angol gyártmányú Harrier típusú vadászgéphez hasonlítható, ahol az emelőhajtóművek áthajthatóak 90 fokban hátrafelé, így képes a helyből le- és felszállásra. A Thunderbolt az amerikai Légierő A-10 gépéről lett mintázva (ennek is Thunderbolt a neve), úgy képességeiben, mint felépítésében és a gépre festett mintázatban (cápa fogor).

Fordította: Delenn
Lektor (szakki.): Nagy László (Neroon)

JMS mondja:

„Igen, a színészbekjártót felügyelik. Örök vannak, és hacsak nem vagy minbari, nem mehatsz be.”

-- A B5 forgatási helyszínének vészkiáratánál, 1997. nov. 2.

„Már csak azt szeretném tudni, mihez fogunk kezdeni, ha majd ez az 5 éves sztori véget ért...”

„Lazítunk. Elszívunk egy cigit. Lemegyünk pizzáért.”

--Theo Thourson, JMS, a B5 esetleges végéről, 1996. feb. 24.

későbbi x formával. Mivel a hajtóművek már nem voltak a pilóta látóterének útjában, jobban kilátott, és így gyorsabban tudott reagálni is. Most, hogy a pilótafülke szabadon maradt, lehetőség volt vészkioldó-mechanizmus beépítésére is, arra az esetre, ha csak megsérül a hajó, de még nem robbant fel. A Tiger 2203-ban lépett hadrendbe, és hamar lekörözte a Fox-ot. A dilgar háború alatt még a Tiger volt a Szövetség által előnyben részesített vadász. Hamarosan egy új technológiának köszönhetően elhagyták a pilótafülke hátulján elhelyezett főhajtóműveket, így most már csak a szárnyak végén elhelyezett négy hajtóműre volt szükség.

Az eredmény egy olyan vadász volt, amelynek jobb volt az üzemanyag-felhasználása, és kis mértékben javult a manőverező képessége is. Ez volt a Nova, amelyet közvetlenül a dilgar háború előtt állítottak hadrendbe. A háború idején még csak kevés hajón állomásoztak Nova osztályú vadászok, a legtöbb raj még a régi Tiger modellekből állt. Csak a háború után kezdték tömegesen gyártani a Nova-t, miközben a Tigert lassanként leszerelték.

A legújabb, jelenleg is használatban lévő Starfury-k az Aurora osztályhoz tartoznak. Annak ellenére, hogy külsőleg hasonlít a Nova-hoz, a belsejében használt technológia már következő generációs. Az Aurora előnyei: kétszer gyorsabb és jobban manőverezhetőbb, majdnem kétszer gazdaságosabb az üzemanyag-felhasználása, ezenkívül jobb a fegyverrendszere is. Az SA-23 Aurora-t 2244-ben, a földi-minbari háború előtt mutatták be, és jelenleg ez a legelterjedtebb típus a Szövetség flottájában.

A kétszemélyes SA-25 Badger 2255-ben jelent meg a flottában. Ez a hosszú távú vadász lehetővé teszi a Föld Szövetség flottájának, hogy hajókíséretnél kiterjesszék a védelmet a vadászok által, amelyek az ugrást a cirkálókat meg-

előzve tudják elvégezni, annak érdekében, hogy a célkoordinátákhoz juttassák az információt a harci helyzetről - mindezt anélkül, hogy előtte megtanultak volna. A kétszemélyes Starfury nagyobb és nehezebb, mint az SA-23-as Aurora; de ez a típus nem csak az Aurora egy átépített verziója, hanem egyedülálló példája is egy nehéz, hosszú távú vadásznak. Komoly mennyiségű fegyverrel rendelkezik, melyek bármilyen típusú és távolságú küldetésnél jól kihasználhatóak. Tehát a Badger sokkal rugalmasabb, mint az Aurora. Annak ellenére, hogy kétszemélyes, a Badger kétszer annyi létfenntartó- és üzemanyag-kapacitással rendelkezik, mint az Aurora. Ezzel a plusz felszereltséggel a Badger sokkal nagyobb távolságban és hosszabb ideig tud az űrben működni. A legtöbb űrállomás és hadihajó, amelyeknek SA-25 rajok vannak a fedélzetén, egyszerre több rajt is készütségben tart, ellentétben azokkal, amelyek csak Aurora-kat tudnak bevetni.

A Badger legénysége egy pilótából és egy "RIO"-ból (Radar-Intercept-Officer=operátor) áll. Az operátor csak vészhelyzetben veszi át az irányítást a pilótától, pl. ha a pilóta valamiért nem képes elvégezni feladatát.

A RIO leginkább a vadász elektronikai részével foglalkozik, mint például a célzó berendezések, navigációs rendszerek, és a kommunikáció. De a hajó állapotának figyelése és a hibák kijavítása is a feladatai közé tartozik.

A RIO segítségével a pilótának csak a repülési manőverekre kell figyelni. A pilótáé a fegyverek kezelése, a RIO támogatásával, aki szintén figyel és követi az ellenséges hajó(ka)t a radarerőnyön.

Kiváló tulajdonságai ellenére a Badger-nél is több probléma adódott. Költségesebb és nehezebben irányítható, mint az egyszemélyes vadász, valamint több logisztikai (utánpótlási) prob-

milyen sugallataid, ötleteid támadnak az ülésrend eredményeként. Egy díszletrendező futólag megjegyzi valakinek a művészeti osztályról, hogy gondjai voltak egy bizonyos díszlet miatt, úgyhogy kitalálta, hogy lehet a zavaró darabot elmozdítani. Hamarosan az adott darabot állandó jelleggel arrébb rakják, és más díszleteket is hasonlóképpen újrendeznek. Az emberek egymástól kapják az ötleteket.

Délután 2:15. Spot az Egyenes adásban (And Now For a Word) c. részhez Christopher Franke zeneszerzővel, John Copeland producerrel, George Johnsen co-producerrel és másokkal az utómunkálatok/zenei munkálatok osztályról.

A spot a legtöbb esetben (kivéve amikor a vizuális effektekhez spot-olsz) azt jelenti, hogy az epizód hangjainak és a zenéjének elkészítésében részt vevő összes emberrel leülsz, és megvitatjátok, mikor indul el és áll meg a zene. Elmondasz minden elképzelést a zenéről (ha egyáltalán; Chris-nek mindig ijesztő érzése volt a zenei elképzeléseimhez, és ritkán kell bármit is mondanom neki arról, hogy egy bizonyos kísézőzenének milyennek kell lennie), és minden szükséges hangulatváltást, ha a kísézőzene a jelenetek közti vágás után-

ra is átnyúlik. Néha azt akarjuk, hogy a zene ellensúlyozza a jelenetet, néha alátámasztja, néha alá akarjuk húzni vele a jelenet érzelmi tartalmát és néha azt akarjuk, hogy valami semleges legyen. Az esetek kilencven százalékában a kísézőzene meghatározása az én feladatomban. Ha a többiek úgy gondolják, hogy kihagytam egy lehetőséget vagy nem értenek egyet, nyugodtan kérdezhetnek vagy javaslatot tehetnek. Ha elég hevesen tiltakoznak, gyakran visszakozok, hacsak nem vagyok nagyon biztos a dolgomban.

Ezúttal, mivel egy híradót „ismétlünk”, csak nagyon kevés zene van az egész epizódban. Legtöbbször csak be- és kivezetők, plusz a család Pszi Hadtest-reklám. (Még mindig azon gondolkodom, hogy hogy csináljuk meg a szövegeffektusokat – ami a karakterek és a témájuk háttérét írja le – úgy, hogy a „képalírás” ne legyen túl kiugró/szembetűnő.) Úgy számolom, hogy kb. 3-4 perc zenére lesz szükségünk, ha ugyan lesz annyi. Mivel Chris általában 20-22 percnyi zenét csinál egy epizódra, elmagyarázom neki, hogy a következő részben emiatt 42 perc zenének kell lennie... kotta az elejétől a végéig.

Mért nem vesz engem soha senki komolyan?

Azt is megbeszéltem George-al, hogy hogyan fogjuk megcsinálni a hamis, tudatalattira ható üzenetet, és meg kell néznie a betűképet, mielőtt késznek nyilváníthatom. Borotvaélen táncolunk; két képkocka per másodperc (fps) már valódi tudatalattira ható üzenet, amit tiltanak az FCC (Federal Communications Commission = Szövetségi Kommunikációs Bizottság) szabályai. Úgyhogy mi négy fps-sel dolgozunk... de ez az üzenetet inkább a tudatküszöbre rakja, mint az alá. Azt javaslom, hogy körvonal-betűket használjunk az egyszínű nyomtatott betűk helyett, vagy áttetsző betűket, amik nem olyan szembeütőnek.

Meg kell említenem, hogy ha John Copeland a ragasztó, ami összetartja a gyártási folyamatot, akkor George Johnsen a különböző ellátók, szállítók, utómunkálatosok és szerkesztők fejét valamilyen sorrendben az asztalhoz szegező lándzsa; emiatt a sorrend miatt tudjuk időre megcsinálni az epizódokat. George ezen kívül teljesen őrült. Egy délután a gyártási utómunkálatok irodájában voltam vele, amikor csörgött a telefon. George felvette. A vonal másik végén valaki az egyik szerkesztőt kérte. Én a beszélgetés következő részletét hallottam: „Nincs itt. Nem. Meghalt egy véres autóbalesetben Paul McCartney-val együtt. De igen, mulatságos. Hány éves? Hát, ha maga annyi időse lenne, mint én, akkor mulatságos lenne.”

Kedveljük George-ot. Néha nagyon megijeszt minket, de kedveljük. (Franklin ugyanezt mondja Ivanováról az Ütköző érdekek (Conflicts of Interest) c. negyedik szezonos epizódban – a ford.)

Vissza a hangspotolásra...

A többi „hangos” jelenlevő azt elemzi, hogy mikor és milyen hangeffektusokat kellene használnunk. Ebben a fázisban a végleges számítógépes és rotoszkópos EFX-ek még nincsenek beillesztve, úgyhogy nagyon alaposan le

kell írnod, hogy végül mit fognak látni. Az állomás minden szobájának megvan a maga egyedi hang-aláírása és mindig tárgyalunk és vitatkozunk, hogy egy bizonyos dolgot, például a hangot az űrben hogyan kezeljük.

Délután 3:55. Egy fényképésznek belső használatra szüksége van rólam néhány nyugodt képre. Beleegyezem, mert tudom, hogy ez szükséges rossz. Az én képemre ugyanúgy érkeznek megrendelések, mint a szereplőkére. Ennek nem igazán örülök. A sorozat sztárjai a sorozat sztárjai. Nem igazán érzem szükségét annak, hogy a saját arcomat lássam minden utcasarkon kiplakátolva. Ennek a figyelemnek a történetre kellene irányulnia, nem a mesélőre. A dolog másik oldala viszont, hogy a történet miatt kezdjük felkelteni a figyelmet, a figyelem miatt cikkeket írnak, és a cikkekhez fényképek kellenek, úgyhogy ha megkapjuk azt a nyilvánosságot, ami segít a sorozatnak a növekedésben, azt hiszem, alkalmazkodnom kell.

Ezenkívül nem vagyok valami fotogén. Néha úgy érzem, úgy nézek ki, mint egy hat láb öt hüvelyk (kb. 195 cm – a ford.) magas kacsa szemüvegben. Talán szakállt kéne növesztenem vagy valami ilyesmi.

A nap hátralevő részét írással töltöttem.

Március 16. csütörtök, 23:33

Délelőtt 10:00. Produkciós megbeszélés a Megosztott hűségéről (Divided Loyalties). Ez az utolsó alkalom, amikor ellenőrizzük, hogy mindenki tudja, mit várunk tőle; és hogy minden apróság a helyén van az epizóddhoz: jelmezek, megfelelő számú és faját statiszták, petárdák a PPG-találatoknak, hogy kell-e plafonelem a díszletekre a kamera-beállítások miatt, a konzolok monitorain látható képsorokat (élő vagy korábbi felvétel), hogy melyik színpadon forgas-

A Starfury-k fejlődése napjainkig

Forrás: The Babylon Projekt Roleplaying Game - EarthForce Sourcebook A Babylon Terv Szerepjáték - Földi Erő kiegészítő

A centaurikkal - mint első idegen fajjal - történt első kapcsolatfelvétel utáni évtizedekben a Földi Szövetség flottájánál érlelődött a gondolat, hogy szükség van egy speciálisan űrcsatákra kifejlesztett vadászrepülőre, mely méltó ellenfele lehetne például a centauri vagy narn harci gépeknek. A korábbi vadászrepülő felépítésének vizsgálata közben a földi mérnökök megállapították, hogy legtöbbjüket űrbéli és légköri hadműveletekre tervezték. Ahhoz, hogy bizonyos fölényhez jussanak, az új vadászt kizárólag űrbéli bevetésekhez kellett megtervezniük, így nem kellett konstrukciós engedményeket tenni az aerodinamikát illetően. A gépnek bolygóvédelmi funkciót is el kellett látnia, és speciális szállítóhajókon és nehéz cirkálókon is állomásozhat. Mivel csak akkor van rá szükség, ha idegenek agresszív inváziója fenyeget, a Szenátus úgy találta, hogy a légköri repülés funkciójának hiánya nem nagy ár egy fejlett vadász megépítésének lehetőségéhez képest.

A Starfury Programot 2161-ben indították be, nem sokkal az ugrókaputechnológia megszerzése után. A Földi Szövetség sajtótájékoztatóin a "A legfejlettebb harci gépjármű"-ként mutatták be, majd 2171-ben állították hadrendbe.

Az Aries típusú Starfury eléggé fejlett volt. A manőverező képessége sokkal jobb volt, mint azt a mérnökök várták volna, és a ch'lonas-okkal vívott harcok során sikeresnek bizonyult. Amikor 2170 januárjában a Földi Szövetség kutatóhajói berepültek egy rendszerbe, amelyet később Leonis-nak neveztek el, nemcsak Quantum-40-ben gazdag terü-

leteket, - mely anyag az ugrókaputechnológia megvalósításának egyik fontos eleme - hanem két betelepítésre megfelelő bolygót is felfedeztek. A ch'lonas-ok (egy Földhöz közeli rendszerből származnak) maguknak követelték az ott talált javakat, és a könnyű győzelem reményében támadásokat indítottak az akkor még fiatal emberiség ellen. De a Szövetség felkészülten várta őket a Q-40-ben gazdag rendszerben. Az Avenger cirkáló éppen a legjobbkor járőrözött a Leonis IV közelében, és a fedélzetén hordozott három rajt az új vadászrepülő közt, melyek feltartóztatták a támadókat az erősítés megérkezéséig, majd végül visszaverték őket.

Ennek ellenére már az üzembe helyezésének első hónapjaiban nyilvánvalóvá vált, hogy az eredeti tervezet nem lesz maradandó. A szárnyakra hihetetlen mértékű nehézségi erő hatott, így fennállt a veszélye annak, hogy a vadász, manőverezés vagy harc közben darabokra törhet. Ezenkívül a pilótául két túlságosan hátra helyezték, hogy a pilótáknak biztosítani tudják a megfelelő kilátást, amire harc közben szükségük volt.

Körülbelül 2180-ban kezdték el gyártani a Starfury következő modelljét, a Flying Fox-ot, amelynél a szárnyakat szétválasztották, így csökkent a terhelés; ezen kívül javult a pilóta látóterének mértéke is. Hamar elterjedt, és a legtöbbet használt típus lett az elkövetkező két évtizedben. De ez a típus is hamarabb mutatta meg korlátait, mint azt a mérnökök szerették volna. Az időközben fejlettebbé vált hadihajókhöz fejlettebb Starfury-kra volt szükség.

Az eredmény: a Tiger, melynek koncepciója, hogy a hajtóművek horizontális helyett vertikálisan helyezkednek el, már látványos hasonlóságot mutatott a

lág felé. Elfelejtettük, hogyan nézzünk a horizont és a csillagok felé. Ezért olyan nagy jelentőségű a mítosz, jótékony hatása a társadalomra, és ezért olyan fontosak ezek a dolgok.”

„Könnyű társadalmi összefoglalást készíteni az emberről és a körülötte lévő világról, ha nem helyezük el időben. De azt hiszem, az azonnali cél az volt, hogy csináljunk egy extrém jó szórakoztató műsort az embereknek, a többi pedig jön magától. Megpróbáljuk eltalálni az egyensúlyt a kereskedelmi siker és a megfelelő szintű szórakoztatás között, amely elég sok hűségés nézőt állít mellénk.”

A legújabb szezonról, „Ezt használtuk a szezon kezdeténél, előhúztuk a régi jelzőrudat, hogy lássuk, hol vannak a karakterek és tudatosítsuk ezt a nézőkkel is, meg azt, hogy hogyan kezdik ezt az évet – és néhány karakter erőteljes személyes krízisen fog átmenni az idén.”

„A Babylon 5 univerzumban semmi sem az, aminek látszik. Valami balszerencsés dolog történik itt a szezon végén, ami szintén a csúcspontra készít fel minket.”

Bár semmit sem mond a Crusaderől – „Nem láttam hivatalos közleményt”, ez minden, amit Copeland erről mondani tud – annyit azért elárul „meg mindig készülhettek a holnapra, ha ideér, ha nem.”

Mint ahogy a Babylon 5 története sem áll meg az ötödik szezonnál.

„A Babylon 5 története nem ér véget. Emlékezzetek rá, hogy Joe a Babylon 5 történetét mindig regénynek tartotta.

Végül végére érsz a regénynek ... aztán felkapod a következő kötetet. Úgy lett megcsinálva, hogy lehetséges többféle folytatás is. Mozifilmként, tévéfilmként... sokféleképpen. A nézők elégedettek lesznek amikor a végét látják, nem fogják úgy érezni hogy a történet egyszer csak véget ért. Nem olyan a vége, mint a M*A*S*H-nek, amikor mindenki hazamegy a koreai háború után; vagy a Szőkevénynek, amikor elkapják a félkezeű embert.

„Szezonról szezonra megpróbáltuk fejleszteni. Minden évben javítottunk a történetmesélés módján is. Minden szezonban másképpen mondtuk el a történeteket.”

„Nagyon sok szenvedély van a készítésében, ami látszik is a képernyőn. Azt hiszem, mindig tudunk jobbak lenni. Ez egyfajta összeszerelő sor. ... dolgozol rajta egy bizonyos pontig, aztán... azt mondják a művészi alkotás sosem lesz kész, csak abbahagyják. Azt hiszem, mi is csak abbahagyjuk az epizódok készítését, melyek igen jók lettek. Nem hiszem, hogy úgy fejeztünk be akár egy epizódot is, hogy ne lehetett volna egy vagy két dolgot még javítani rajta. Persze mi is magunk vagyunk a magunk legszigorúbb kritikusa, ami még mindig jobb, mintha a világ többi része lenne az.”

„Nem hiszem, hogy ez olyan munka volna amiben megpihenhetsz a babérjaidon, és úgy érezheted, elérted a csúcst, és mindent megtanultál. Mindig új dolgok jönnek, minden nap!”

Fordította: Chris

JMS mondja:

„Te aztán tudod, hogyan kell összetörni egy emberi lelket!”

„Nos, hogyne... a WB-nek dolgozom.”

-- Kirk Darling, JMS, 1997. Jún. 20.

„Nos, először át kell csempésznem engem Thomas Tereza nővér orra előtt, be a nővérke szobájába... a többi már az én dolgom.”

-- Hogyan veheti rá őt egy klub, hogy megjelenjen egy „con”-on, 1997 márc. 3.

suk a blue screen shot-okat (azok a jelenetek, amikor kék háttér előtt vesznek fel, és később vágják össze a háttérrel – a ford.), és még millió más részletet. Ne felejtjük el, hogy mindent, amit egy tévé-sorozatban látunk, előre meg kellett tervezni, megépíteni és szándékosan odarakni, ahol a legjobban hat.

A produkciós megbeszélésen a különböző osztályok összes kulcsfigurája jelen van: a világítástól, a gyártástervezéstől, a művészeti osztálytól, az utómunkálatosoktól, a szerkesztőktől, a jelmezeseiktől, a gyakorlati és vizuális effektusektől, a forgatókönyv-koordináló és mások, Joanne Higgins, az asszisztensem, plusz a rendező (Jesus Trevino), én, és John Copeland és George Johnson producerek. A megbeszélés elején rendszerint Doug is benéz egy pár percre, a szoba hátsó részéből figyel, mielőtt továbbmegy, hogy más dolgokkal foglalkozzon. Ezek a megbeszélések az epizód összetettségétől függően egy és két óra között bármédig tarthatnak.

Ezután egy kis időt a forgatáson töltöttem, és az Alkonyi ütközet (A Long, Twillight Struggle) egyik kulcsjelenetének forgatását figyeltem. Ebben a jelenetben Londo bejelenti a narn anyabolygó megadását és követeli, hogy távolítsák el G'Kart a Babylon 5 tanácsadó testületéből. Kétségeim vannak azzal kapcsolatban, ahogy ezt a jelenetet játsszák; amikor megírtam ezt a jelenetet, sokkal csendesebbnek és komorabbnak láttam Londo-t... Peter nagyképűnek, hangosnak, dühösnek játssza. Azt hiszem, túlságosan élvezi a jelenetet. De általában megpróbálok a színészek és a rendező ösztöneire hagyatkozni, úgyhogy majd meglátjuk, hogy passzol össze.

Ebéd a színpalak mögött Bruce Boxleitner-rel, Peter Jurasik-kal és Andreas Katsulas-szal. Peter és Andreas teljes jelmezben esznek, mint mindig, mivel a maszk felrakásához és levételéhez szükséges idő megakadályozza, hogy csak az ebéd kedvéért levegyék. Megemlítettem, hogy lehetséges, hogy G'Kart a következő szezon egyik epizódjában

megkorbácsolják; ebből egy hosszú, négyirányú kitérő kerekedett arról, hogy vajon G'Kar élvezné-e, ha megkorbácsolják, majd ez átment egy fejtegetésbe az elfenekelésről, és Peter megjegyzésébe, miszerint komolyan nem akar narn segget látni olyan epizódban, amiben ő is szerepel. „Az a hatalmas, pöttyös hold felkel az éjszakában,” mondta Peter, átváltva Londo karakterére „nem, egyáltalán nem olyasmi, amit fontolóra vennék.” Általános következtetés: a narn segg egyszer még nagyszerű káromkodás lehet.

Beszéltem Mary Jo Slater szereposztás-rendezővel Sebastian szerepéről Az inkvizitor eljövetele-ből (Comes the Inquisitor), abból a forgatókönyvből, amit egy pár napja fejeztem be és adtam le. Ez egy kulcsfontosságú szerep, és valaki tökéleteset kell rá találnunk. Az első gondolatom Roger Reece, aki valamilyen második jelölt lett volna Sheridan kapitány szerepére, ha Bruce nem ér rá; de azt mondják, hogy ő most éppen egy New York-i színdarabon dolgozik. Meglátjuk, ki jön be a meghallgatásra. Johnnak mániája egy Wayne Alexander nevű színész, és nagyon izgatottnak látszik amiatt, hogy ő is megkaphatja a szerepet.

A nap hátralevő részének nagyjárt azzal töltöttem, hogy behozzam az elmaradást a papírmunkákban, ami ál-

landóan azzal fenyeget, hogy elárasszta az íróasztalomat. Az elmúlt pár hétben az írók poklát jártam, négy forgatókönyvet adtam le egy hónap alatt az executive produceri kötelességeim mellett, így aztán ami várhat pár napot, az kivétel nélkül vár is. Visszaemlékezések, kijavított időbeosztások, reklám-anyag-minták vagy kéziratok a képregényhez vagy a regénysorozathoz, amiket el kell olvasni és beleegyezni... mindez időt vesz el, és az idő mindig drága. De muszáj megcsinálni őket.

További megbeszélések Doug-gal és Johnnal a PTEN Végrehajtó Bizottság április 12.-i és/vagy 13.-i megbeszéléséről, amikor megtesszük a szükségese lépéseket, hogy megújítsanak minket a harmadik szezonra. A Warnerék egy jelmezes főpróbát/stratégiai megbeszélést akarnak tartani az összes olyan sorozatukkal, akik megújításra várnak még a nagy nap előtt, úgyhogy valószínűleg egy kicsit korábban kell megcsinálnom hozzá az érdemi munkát, mint szerettem volna, ha azt akarom, hogy a jelmezes főpróbára készen legyen.

Hazajöttem, kínai kaját rendeltem, fogtam egy tollat és egy füzetet, és még egyszer megnéztem a Fenyegető árnyak (In the Shadows of Z'ha'dum) rendezői változatát, hogy felkészüljek a holnapi szerkesztésre, melynek során John Copeland és én elkészítjük a produceri változatot. Jelenleg négy perc tizenhat másodperccel hosszabb a keretnél, úgyhogy le kell rövidítenünk a szöveget; egy ilyen sűrű epizódnál nem lesz egyszerű. De, mint minden mást, mivel meg kell csinálni, meg fogjuk csinálni. Miután még egyszer megismerkedem az epizóddal, befejezem a jegyzeteimet és úgy döntök, hogy ez kifejezetten jól sikerült.

Ez is egy olyan dolog, amit a legtöbben nem tudnak a tévé-sorozatok készítéséről. Soha nincs meg az a luxus, hogy egyszerre csak egy epizóddal dolgozol. Minden a gyártás különböző szakaszai-

ban van, mint egy őrült futószalagos gépezet egy régi Warner Bros.-rajzfilmben, amit, ha egyszer már elindult, nem lehet megállítani. Úgyhogy egyszerre nyolc vagy több epizóddal dolgozol. Párhuzamosan leadod az A epizódot, megcsinálod a végleges hangkeverést a B epizódon, spotolod (itt a vizuális spotra gondol – a ford.) a C epizódot, szerkeszted a D epizódot, forgatod az E epizódot, előkészítod az F epizódot a forgatásra és írod a G és H epizódokat. Egy átlagos munkanapon gyakran percekben belül kerülsz át az egyikből a másikba. Ennek következtében örökké őröldsz a különböző történetek közt, és ki kell tisztítanod a fejed, hogy arra tudj koncentrálni, amit éppen akkor csinálsz. Nagyon könnyű elveszni vagy belezavarodni, ha nem vigyázol.

Az este hátralevő részét írással töltöttem, bár képes lennék azonnal összeesni. A hétvége sosem jöhet elég korán.

Március 17-18. péntek, 1:25

Délelőtt 10:30. A Babylon 5 szerkesztősege egy a kevés létesítmények közül, ami nem a Sun Valley-i forgatáson van. A szerkesztőségek a város másik oldalán vannak, a Televíziós Művészetek és Tudományok Akadémiájának (Academy of Television Arts and Sciences) épületkomplexumában Észak-Hollywoodban. A komplexum közepén egy durván 20 láb (6 méter) magas Emmy-szobor áll. A tudat, hogy eddig már két ilyen begyűjtöttünk, és még többet remélünk, kis elégedettséggel tölt el.

Amikor a Babylon 5 egy epizódját leforgatták, az egyik szerkesztőcsapatunk a különböző felvételeket rendes jelenetekké rakja össze (távoli felvételek, közép-távoli felvételek, közeli felvételek és exrtém-közeli felvételek, közbeszúrva az EFX felvételek és az ilyesmik. Amint a forgatás befejeződött, a rendező (aki ebben a folyamatban rendszerint folyamatos összeköttetésben volt a szer-

nem hibátlan, nem isten és megöli ezt a srácot. A felelős személy a doktor. Amikor átlépi azt a pontot, ahol 'En mindent jobban tudok mindenkinél', ugyanabba a hibába esik, mint a görögök esetek annak idején. Az arrogancia szintjére süllyed: büszkeség előzi meg a bukást."

„A második szezonban – Ősi legenda – egy faj halálával foglalkozunk. Ha Star Trek sztori lett volna, akkor a kritikus ponton Franklin rájön a megoldásra, odaértek volna – talán nem időben ahhoz, hogy mindenkit megmentse, de az emberek biztos túléltek volna."

„Ez az, ami állandó témája a Babylon 5-nek, hogy felelősséget kell vállalnunk a tetteinkért. Ha választottál, utána együtt kell élned a választásoddal. Nem próbálhatod másra kenni a felelősséget."

És nem csak a felelősségvállalás az egyetlen kihívás.

„A harmadik és negyedik szezonban, amikor az árnyháború a legaktívabb szakaszába ért, azzal együtt, ami közben a Földön történt, amint az egyik probléma megoldódott, a másiknak is automatikusan meg kellett oldódnia. És most az emberek azt hiszik 'OK, minden gond elmúlt', pedig valójában nem így van."

„Néhány Angliában élő rokontól tudom, mit gondolnak ott: azt érzik 'OK, az árnyháború véget ért, elfoglalták a Földet, elindították ezt a Szövetséget. Mi dolguk lehet még?' Nos, elég sok tenivaló akad. Sok nézőnk huszonéves. Nem ismerik a Berlin Airlift-et, nem tudnak az ICBM-es porösszerúgásról. Ha valamit nagy mértékben csinálnak, amikor egy ellenerő elmozdul a helyéről, akkor egy erővákuum keletkezik; és ez az, amivel foglalkozunk... Végül előjönnek az árnyak szövetségei. Ez az, ami az ötödik szezonban elkezdődik. De még senki sem látja ebből a nézőpontból a dolgokat."

Szóval visszatérnek a „karakterek átférfalás alatt”-hoz: honnan jöttek és hová mennek.

Egy példa: „G'Kar cinkostárs volt, provokatív, vitázó, machiavellista – napirend szerint, és volt egy kis gondja a centaurikkal is. Aztán egyszer csak hirtelen saját magát és más fajok egymás közti kapcsolatait illetően átlényegült, és átalakult Valami Mászá.

Vagy Lyta: barátai kihatásnálhatták befolyásolhatóságát; hogy a Psi Hadtestnél való kiképzés során beleivódott az engedelmesség. Kérdés nélkül. Aztán ez lemorzsolódik róla és ő is megváltozik."

„Delell szenvedte el valószínűleg a legnagyobb fizikai változást amely belső változással is járt. Ez az első szezonban kezdődött a fizikai változással, melynek következtében egy ideig egyik oldal sem bízott benne; neki ezen kellett átküzdenie magát."

Aztán ott van Sheridan.

„Hős lett belőle. Megvult neki az igazi 'Hős Utazása', ahogy azt Joseph Campbell megírta – még a túlvilágot is megjárta! Olvastam Campbell-t a főiskolán, még egy szemináriumra is eljártam, melynek Mítosz és Jelkép volt a címe. De Joe is olvasott Campbell-t; és a Babylon 5 sok tekintetben korabeli mítosz, amiből manapság nagyon kevés van. Nem tudjuk, hogyan kell az ilyen történeteket elmondani."

„A leghosszabb ideig ezt a western testesítette meg Amerikának. De a kései '60-as évek és korai '70-es évek, amikor merénnyellett választottunk politikai vezetőket, meg Vietnam, a Watergate, kicsit megkavarta a kultúránkat. A világ átment valami zavaros, nehezen érthető vagy felfogható motivációjú területre... pl. ezért nem olvasnak az emberek manapság újságot. Túl nehéz átlátni a világot: azok a furcsa új szekták, bajokkal és borzalmakkal teli hírek ... az amerikaiakat önmagukba fordítják, ahelyett, hogy kifelé fordulnának a vi-

mások bosszúságára). Ez most rendben van. Még mindig jó barátok vagyunk. Gyakran beszélök Michael-el, és a barátomnak tartom őt, és ő is annak tart engem. Nehéz döntés volt, de mindketten helyesnek gondoltuk sok különböző okból. Mindketten ugyanoda jutottunk különböző irányokból. Azt kellett tennünk ami a sorozatnak és nekünk is a legjobb volt, és ez volt az.

A lényeg, hogy mindannyiunk érdekét szolgálta ez az elválás. Külön utakon járunk ezután, Sinclair visszatérésének lehetőségével a tarsolyunkban, ahogy Gandalf is eltűnt egy időre, csak hogy a

legjobb időben ismét visszatérjen (továbbra is életben tartjuk Sinclair karakterét a képregényben és a tervezett regényekben).

Ismét hadd szögezzem le, hogy a történet a kijelölt útján folytatódik, a többi karakterrel találkozhatunk az új szezonban, és a Babylon 5 saga továbbra is sodródik a medrében; és remélem, mindenki tovább tart velünk az úton.

Joe Straczynski

Fordította: Chris

John Copeland — producer

Ha J. Michael Straczynski a Babylon 5 megálmodója, akkor John Copeland az az ember, aki az álmodást életre kelti.

Egy magas, jóképű férfi hosszú, őszülő hajjal; az irodájában fogad minket, mely tele van repülőgép- és űrhajómodellekkel, poénos fotókkal (az egyik pl. Sheridan látszik kinzás közben és azt mondja: „Nem az én hibám! JMS miatt kell ezeket a dolgokat mondanom!”).

Mit tervez vajon az ötödik szezonra?

„Egy csomó dolog felrobban, aztán egy ideig csend lesz, majd még több dolog felrobban” mondja egy vigyorral az arcán.

Végül is én mondtam, hogy nem akarok spoiler-t hallani!

„Ma meg kell néznetek azt, amit mi csak 'vastüdőnek' hívunk: a minbari vadász belsejét.

Amit ebben az évben csinálni szeretnénk, az az új oldalak és területek feltárása, melyeket a korábbi szezonokban csak röviden érintettünk, mert teljesen új

irányvonalak voltak számunkra, nem csak történet szempontjából, hanem a gyártás és látványeffektek szempontjából is. Amit csinálni szeretnénk, és aho-va el szeretnénk jutni, az a film.”

Újdonságképpen: „Harlan már jópár szezon óta macerálja Joe-t, hogy lépjen egy kicsit oldalra és mesélje a történetet más szemszögből is, ne csak a hősökéből. A Hétköznapi hősök c. epizód két kívülálló nézőpontjából mutatja be hőseinket. Ez eléggé eltérő módja a történetekbe való bepillantásnak. Nem félünk eljátszani ezzel a lehetőséggel. Múlt évben ilyen volt a Kiforgatott szavak. Az Egyenes adásban c. epizód

egy újfajta előadás volt, ahol kiveszik a nézőt a történet folytonosságából, és kicsit másképp mutatnak mindent. A Kiforgatott szavak ennél egy lépéssel tovább ment: így készül a propaganda.

„Vagy pl. ott a Hívók c. epizód - tényleg egy eléggé eltérő történetmesélés, és kissé kockázatos is. A legtöbb műsor arra törekszik, hogy

legyen gyorsan Happy End, mielőtt még beüt az éjszakai fél. Ebben a részben a doktor tönkrement,

kesztőkkel) bejön a szerkesztőségbe és elkészíti a rendezői változatot. Ez általában három vagy négy napba telik. Amint ez megvan, John Copeland és én elkészítjük a produceri változatot, ami a végül adásba kerülő verzió.

Néhány esetben, ha a rendező nagyszerű (és többségükben ilyenekkel voltunk megáldva), a munkánk viszonylag egyszerű, és csak körülbelül egy napot kell az epizód újraszervezésével és beállításával töltenünk. (Bár néhány esetben több napot kellett azzal töltenünk, hogy működőképessé tegyük az epizódot, ha a rendező a nagyszerűnél kicsit rosszabb volt.) Bizonyos módon ez a gyártási folyamat legfontosabb része; csodálatos alakítást nyújthatsz és remek kameramunkát végezhetsz, de ha nem használják fel azokat a felvételeket, vagy a jelenet nem úgy épül fel, hogy megadja a megfelelő drámai hangulatot, az egész értelmét veszti. Nekem ez az esély, hogy elérjem, hogy a kész termék a lehető legközelebb legyen ahhoz, amit elképzelttem, amikor megírtam a forgatókönyvet.

Szintén ez az utolsó esélyem arra, hogy változtassak az események általános alakulásán, és hogy folytonossági hibákat keressék. A ma szerkesztett epizód, a Fenyegető árnyak (In the Shadows of Z'ha'dum) esetében a főcím előtti bevezető eredetileg három jelenet volt: Vir Cotto centauri attasé, amint felkeresi Modent a Zocaloban és a közöttük zajló összeütközés; Garibaldi és Zack Allen, amint megtárgyalják a narn-centauri háború menekülteinek kérdését, akik egyre nagyobb számban érkeznek az állomásra; és Garibaldi, amint felkeresi Sheridan kapitányt és korlátlan hatalmat kér a sebesültek ellátásának ügyében.

Papíron ez a szerkezet jól működik. De amikor filmen nézzük, észrevesszük, hogy az átmenet a másodikról a harmadik jelenetre túl hirtelen jön; valamit közé kell rakni csillapításnak. Ezenkí-

vül rájöttem, hogy azzal, hogy a kulcsfontosságú Vir/Morden jelenetet az előzetes elejére rakjuk, kidobunk az ablakon egy nagyon fontos pillanatot, mert nagyon sok néző akkor fog letelepedni a székébe, és elmulasztanak a jelenet egyes létfontosságú aspektusait. Úgyhogy megváltoztattam a sorrendet: először Garibaldi és Zack megtárgyalják a menekülteket (ez a jelenet tökéletesen illeszkedett az alapozó felvételhez), aztán Vir és Morden, mint csillapítás, és végül a Sheridan/Garibaldi jelenet.

Egy másik példa ugyanebből az epizódból: egy kicsit több, mint négy perccel hosszabb változatot kellett szerkesztenünk. Meg kellett vágnunk az anyagot; rendszerint szövegeket vágunk ki a távoli felvételekből ahelyett, hogy teljes jeleneteket ejtenénk. A második cselekményszál egyik jelenete (amikor Garibaldi elmondja Zack-nek, hogy aggódik, miközben egy monitoron figyelik, ahogy Sheridan Mordent vallatja) viszont feláldozható volt. Ezt négy jelenet követte; az első kettő nem kapcsolódott a vallatáshoz, az utolsó kettő a vallatási szálát vitte tovább. Mivel az első két jelenet hosszú volt és a (kitörölt) nyitójelenet nélkül túl sokáig vittek el minket a vallatástól, úgy éreztem, hogy újra kell rendeznünk a jeleneteket 1,2,3,4-ből 1,3,2,4 sorrendbe, ezzel megnyújtva, életben tartva a vallatást, és hozzáadva a cselekményszál energiájához.

John különlegesen jó abban, hogy a különböző akciójeleneteket jól működővé tegye; emiatt a képessége miatt kapta az Akció kapitány (Captain Action) gúnynevet. Az akciójeleneteket (ökölharc, úrcsatak, ilyesmik) nagyon nehéz realiztikusan megcsinálni, és nagyon pontosan meg kell tervezni őket, különben sántítani fognak. Nekem elég jó szemem van hozzá, de Johnnak még jobb, úgyhogy általában hátrahúzódom és hagyom, hogy dolgozzon a szerkesztővel, amíg meg nem csinálta a jelenetet úgy, ahogy az szerinte a legjobb,

aztán én megcsinálom a szükséges vég-ső változtatásokat, hogy megfeleljen a történetnek vagy a személyes elképzeléseimnek.

Ez egy viszonylag fájdalommentes szerkesztés volt, és már délután ötre kint voltunk, amikor is visszamentünk a forgatásra egyéb megbeszélésekre és találkozókra, amik közül itt egyet sem érdemes megemlíteni.

* * *

A figyelmes olvasó mostanára már észrevehette, hogy a napló valamennyi bejegyzése éjfél körülre vagy azutánra van datálva. Ennek megvan a maga oka:

Az évek során szigorú rendre szoktattam magam. Naponta 10-12 órát írok, minden nap, hetente hét napot, kivéve néhány nagyon különleges ünnepet vagy névnapot. Amikor csak az otthoni dolgozószobámban írtam, vagy rendez irodai ügyeletet tartottam mint producer vagy szerkesztő, aránylag egyszerűen betarthattam ezt az időbeosztást. Mint executive producer folyamatosan rohángálok egyik dologtól a másikhoz, és csak nehezen tudok napközben félretenni időt az írásra is. Megteszem, amikor és ha muszáj, de még mindig nehéz.

Ebből következik, hogy a legtöbbször éjszaka írok, gyakran éjfélkor, mert a telefon körülbelül tizenegy után már nem csörög. Órákig tudom csinálni megszakítás nélkül. Úgyhogy pontosan ezt is teszem, és általában hajnali három és négy között vonszolom ágyba magam. Néha később. Csak nagyon ritkán korábban. Úgyhogy a hétfőig már teljesen „hadirokkant” vagyok. De azután ott a hétfő, hogy összeszedjem magam, ésszerűbb tempóban írok és aludjak még egy pár órát, mielőtt hétfő reggel az egészet újrakezdem.

Ebből az írás-blokkból tettem félre éjszakánként úgy egy órát erre a naplóra. Semmi újírás vagy szerkesztés; ha menet közben elkezdenék visszamenni és javíthatni, soha nem készülnék el.

Úgyhogy amit most olvasol, az pontosan a megadott időben készült.

Amikor ezt gépelem, hajnali 2:05 van. Most befejezem, hogy az utolsó pár óra munkát a következő forgatókönyvem alaptörténetének szenteljem, e szezon utolsó forgatókönyvének. Még nincs címe, ami egy szerencsétlen dolog, mivel az egyik furcsaságom az, hogy muszáj, hogy a történetnek címe (vagy legalábbis egy címe) legyen, mielőtt mélyebben bele tudok menni. A cím megadja az egész epizód hangulatát és segít megérteni a nézőpontját.

Megyek írni.

Március 20. hétfő, 0:50

A nap legnagyobb részét azzal töltöttem, hogy a szezon utolsó epizódjának forgatókönyvét, A béke árán (The Price of Peace) dolgoztam. (az epizódot később Amikor leszáll az éj (The Fall of the Night) címen vetítették - a ford.) Leszámítva egy kiabálást a Dell Books B5 könyveket kezelő szerkesztőjével (amelyben bevallottan főleg én csináltam a kiabálást) csend van; úgy érzem (és még mindig úgy érzem), hogy a könyveket pocsékul kezelik és kidobják az ablakon. Ha nem csinálják meg rendszeren, egyáltalán ne csinálják meg őket.

A hétfőig az „Ár”-on dolgoztam, és megnéztem az Ósi legenda (Confessions and Lamentations) rendezői változatát, ami szerintem nagyon jól sikerült. Nagyon megható. Amikor már minden megvan rajta, nagyon erős darab lesz belőle.

John Copeland mutatott nekem egy tesztképet, amit egy új, úttörő software-rel készítettek, amit Ron Thornton éppen most szerzett be, hogy segítsen megcsinálni a sorozat számítógépes grafikáit. Igazán lenyűgöző, annyira valószínűvé teszi a tárgyakat, mint a sorozatban ezelőtt még soha. Az egyik első dolog, amire Ron fel akarja használni,

karaktereket ejtettük... de a történetük fontos maradt és abban benne volt, hogy rejtélyes körülmények közt visszahívták őket a Földre (ahogy megjegyeztük a „War Prayer” című részben), ami sokat segített a történeten több oldalról is. Ezt nem szántam kőszívű megjegyzésnek. Mint írónak és producernek az a feladatom, hogy elmondjam a történetet és felelősséget vállaljak minden lehetséges változás kiküszöböléséért. Ennél kevesebbet tenni felelőtlenesség volna...

Most pedig a történet kezdete.

Az elmúlt néhány hétben reaktiváltuk a stábunkat, megegyezve az új szezon készítéséről. Ebben volt egy egész sor megbeszélés Michael O'Hare-el. Egy teljes szezon elkészítése után, sokat tanulva, kicsiszolva a saga útját az volt a célunk, hogy kiterjesszük a műsort, behozunk néhány új karaktert, új irányokba tereljük a történetet, ami érdekesnek ígérkezett szerintem. (Egy kis részt kiemelve ebből: most hogy létrehoztuk a sorozatot, lehetőségünk nyílik több időt szentelni személyes történeteknek, jobban bemutatni a karaktereket a közönségnek, főleg az embereket, akiknek elég rövid kis sztorik jutottak ebben a szezonban.)

Egy színész szempontjából persze az is kérdés, hol vannak más lehetőségek; aggodnak a típuszerepbe való beragadás vagy egy folytatólagos szerep korlátai miatt (és a parancsnok szerepének bizony komoly „falai” vannak, sokféle módon több lehetőséget adva más karaktereknek). Ez volt a pont, ahol valakinek el kellett gondolkodnia jövőről, mert ha mélyebben belemerülünk a történetbe, akkor sokkal nehezebb változtatni (bár nem lehetetlen, ahogy fent is megjegyeztem).

A megbeszélések eredményeképpen abban egyeztünk meg, hogy változást eszközölkünk a parancsnok személyében. Hadd fejezzem ki magam teljesen egyértelműen, a félreértések elkerülése végett: ez egy közös megegyezésen alapuló, barátságos elválás. Ez nem egy Tasha Yar helyzet. Sőt, úgy fogjuk kezelni a dolgot, hogy a későbbiekben Sinclair potenciálisan visszatérhet a sorozatba. Sinclair karaktere nagy fontosságú lesz később, amit el is magyarázunk az új szezon első epizódjában. Az ő története folytatódni fog. És a sorozat is pontosan terv szerint folytatódik majd. Michael-lel együtt hiszünk a sorozat sikerében, és ő külön megért rá, hogy közvetítem jókívánságait és nevében is megerősítem: ez barátságos elválás. Azt mondta, boldogan jár továbbra is találkozókra és reklámozza a sorozatot, mert hisz benne, és ő is fontos része az új szezon sikerének. Nem igazán tudnánk jobb követet küldeni az ilyen találkozókra, mint Michael. Igazi dinamit, ha beszédet kell tartani, gondoskodik a rajongókról és meglátszik a lelkesedése. Igazán klassz fickó.

Részünkről a legjobbakat kívánjuk neki. Tudjuk, hogy keresett színész és kíváncsian várjuk, miben fog szerepelni a következő évben. Sinclair meghatározatlan idejű eltűnése a „Chrysalis” után segít meghúzni a történet csavarjait és emeli a történetvonalonban a feszültséget. Ha egy pillanatra a saját véleményemet kifejezhetem... Ti, akik ezt olvassátok, tudjátok, hogy mindig őszinte voltam. Ha én azt gondoltam volna, hogy ez a dolog összeütközésbe kerül a történettel, elsőnek tőlem hallottátok volna meg. Ha problémák adódtak, mindig elmondtam itt őket (sokszor

- S.F.X. Magazine Best SF/Fantasy TV Show or Film Opening Credits for the Season 3 credits [legjobb bevezető — 3. szezon]
- S.F.X. Magazine Hall of Fame for Contributions to SF/Fantasy TV in 1996 to JMS.
- "Best SF Television Series of All Time" from Dreamwatch Magazine [minden időnk legjobb sci-fi sorozata — Dreamwatch magazin]
- Hugo jelölés (Best Dramatic Presentation) [legjobb drámai előadás]: Az ütközet
- Emmy jelölés (Outstanding Makeup for a Series): Seregszemle
- . Winner of TV Guide's "Best SF Show" poll (28% of vote) [28%-al nyerte a szavazást]
- Hugo díj (Best Dramatic Presentation): Az ütközet

Michael O'Hare — Hová lett Sinclair?

Írta J. Michael Straczynski, Genie 1994. május 20.

Van néhány hírem, amit muszáj elmondanom. Szerintem a hírek elmesélésére a legjobb módszer, ha a végén kezdjük, a közepével folytatjuk és az elején fejezzük be. Szóval, a történet vége.

Minden oké. Semmi lényeges változás nincs. Minden rendben van.

Most a történet közepe.

Többször megkérdezték tőlem, hogy mi van, ha valami történik velem vagy a stáb valamely másik tagjával az öt éves munka alatt, hiszen ez egy teljesen kidolgozott regény. Általában valamilyen poénnal elütöm a kérdést. Az igazság azonban az, hogy kidolgoztam minden lehetséges lépést, nehogy valakit is csalódás érjen. Az én esetemben biztosítottam a történet elérhetőségét valahol. A probléma természetesen ott van, hogy a sima regényírással ellentétben itt a

1998

- The Sci-Fi Universe 1998 Reader's Choice Award ("Best Sci-Fi TV Series")
- Saturn jelölések (Best Series on Syndicated/Cable Television), (Best Actor in a TV Series — Bruce Boxleitner), (Best Actress in a TV Series — Claudia Christian)
- Emmy jelölés (Best Makeup for a Series): In The Beginning

1999

- The SWFA's Ray Bradbury Award for Dramatic Screenwriting to J. Michael Straczynski for his work on Babylon 5 [Ray Bradbury díj — drámai forgatókönyvírásért JMS-nek Babylon 5 munkájáért]
- Hugo jelölés: Az utolsó nap
- Saturn díj (Best Cable/Syndicated SF Series)

karaktereket színészek személyesítik meg. Ők megbetegedhetnek, szerződésjogi vitáik lehetnek, agyoncsaphatja őket egy meteor vagy úgy dönthetnek, hogy vesznek egy házat Cambridge-ben és álnéven sündisznót tenyésztnek. Mindig akadnak előre nem látható események.

Ebből következően a Babylon 5 történetének felvázolásakor bebiztosítottam a későbbi változtatások lehetőségét. Jobb kifejezés híján minden karakter számára van beépítve egy csapda a történetvonalba. Nyilvánvalóan nem akarunk senkit elveszíteni, de mindenre számítva tudjuk folytatni a történetet kisebb eltérések után is.

Ilyen eset pl.: Dr. Benjamin Kyle és Lyta Alexander. Ők ketten az egyetlenek, akik láttak vagy szkenneltek egy vorlont. Ez Nagyon Fontos a történet szempontjából. Sajnos ahogy később kiderült, nem jöttek össze a dolgok és a

az, hogy új vadászokat (Starfury) tervez a harmadik szezonhoz, ha a PTEN belemegy és megújít minket. Az új képek megkülönböztethetetlenek (az én szememnek legalábbis) a valódi tárgyaktól, és ez egy nagyon nagy előrelépés.

Utána Anne Bruice behívott, hogy nézzek meg pár jelmeztervet a Megosztott hűséghez (Divided Loyalties). Jó dolgokat csinál.

Most megyek vissza dolgozni.

Március 21. kedd 0:31

Délelőtt 11:00-tól délután 6:45-ig kevertük a Kettős párbajt (Knives). A keverés az utómunkálatok legutolsó része, körülbelül 3-7 nappal a kész epizód leadása előtt csinálják. Összegyűlünk (én, John Copeland és George Johnsen) a hangstúdióban a zenés és hangeffektes embereinkkel és bekeverjük az elkészült hangelemeket (kísérőzene, hangeffektusok, párbeszédek, háttérzajok és a háttéri walla) (a walla tömeget jelent — a ford.) . A folyamat minden lépésénél figyeljük a háttéri wallát (a tömeg hangja, a tanács tagjai, a technikusok a vezérlőben), hogy a megfelelő perspektívát kapják, beállítjuk a hangeffektusokat, hogy ne ütközzenek a párbeszédekkel vagy a zenével, és lényegében összeféreljük az egészet. Ahol lehet, jobban kihasználjuk a surround hangcsatornákat, mint az a normál televíziózásban szokás. Ez a későbbi időkben értékesebbé fog tenni minket, és őszintén szólva mindnyájunknak surround rendszere van, és mi szeretjük.

A kész terméket aztán leadjuk a Warner Bros.-nak, hogy feliratozzák, beillesztik a reklámokat és a műholdakon keresztül szétsugározzák az Egyesült Államok különböző részeibe és Európába.

Az ezen a keverésen megcsinált dolgok közül egy: a Kettős párbajban (Knives) használt kardok hangja nem olyan volt, amilyennek szeretnénk volna.

Túl kicsinek és törékenynek hangzottak ahhoz a harchoz, ami Londo és régi barátja, Urza Jaddo között zajlott. Úgyhogy ezt újra kellett tervezni más elemek felhasználásával. A grylor (az a lény, ami ellen Sheridan már harcolt egy másik világban és ebben a történetben most újra találkozik vele) CGI felvételei még nem voltak teljesen készen, úgyhogy majd akkor kell beállítanunk a hangzását, amikor a végleges szalagot beillesztették.

A zenei spotoláskor, ahogy már korábban leírtam, megpróbálok a lehető legjobban megítélni, hogy hol lesz szűk-ségünk zenére. Ritkán fordul elő, hogy amikor meghalljuk a zenét az epizódba illesztve, kivágjuk belőle, mert zavaró, vagy rájövünk, hogy egy olyan helyre nem ártana kísérőzene, ahol eredetileg nem tartottuk szükségesnek. Ha ez történik és egy elég rövid zenéről van szó, vagy felhívjuk Christopher Franke-t és gyorsan kérünk tőle valamit, amit a nap végéig kell leadnia, vagy ellopunk egy szakaszt egy korábbi epizódból és azt rakjuk be. Ez alkalommal a Mindent a becsületért-ből (There All the Honor Lies) vettünk kölcsön egy rövid (öt másodperces) zenét, hogy aláfesse Londo hosszú bevonulását a bálterembe közvetlenül a párbaj előtt.

Chris a legtöbb kísérőzenéjét rendszerint külön szalagokon adja le, ami azt jelenti, hogy a dobok vannak az egyik szalagon, a vonósok a másikon, a rézfúvósok a harmadikon... mindegyik, ami a kísérőzenében játszik. De néha, ahogy hallgatom, nem passzol teljesen azzal, amit elképzeltem, vagy a dobok belevágnak egy hangeffektbe és egy kicsit elrontja a hangot, úgyhogy beállítjuk a különböző szalagokat, hogy ki-egyensúlyozzuk az egészet.

Ezzel párhuzamosan készülünk a nagy április 12.-i tárgyalásra, amelyen a harmadik szezon megújításáról tárgyalunk. Demotekercset készítünk a még le nem adott epizódokból vett

anyagokból és kidolgozom az apróbb változtatásokat a történetben, amik a harmadik szezonban jelennek meg, hogy nagy vonalakban azokról is beszélhessek.

Ez a legválságosabb időszak... ma léptünk be az utolsó 30 forgatási napba, ami április 20.-ával ér véget. A stressz ilyenkor kezd mindenkin megmutatkozni; ez az augusztus óta leforgatott 19 epizód miatti fáradtság, a jövő bizonytalansága és más faktorok kombinációja. Kis hibák csúsznak be, elsietik a felvételeket, a színészek elfáradnak, a rendezők lefáradnak és mindenki egy kicsit ingerült. Én személy szerint eddig megírtam 14 epizódot, és most készülök valamikor a jövő héten leadni a 15. és egyben utolsó epizódot ebben a szezonban. Minden nap úgy jöttem dolgozni, hogy úgy néztem ki, mint egy siralomházi elítélt a folyosó másik végén levő nagy zöld ajtó felé menet. Ez az a furcsa tekintet, amit a hosszútávfutók úgy írnak le, mint nekimenni a falnak; minden érintett személynek elő kell venni a tartalékait és kitartani a végéig.

Ma befejeztük az Alkonyi ütközet (The Long, Twillight Struggle) forgatását és holnap kezdjük forgatni a 220-as epizódot (ami annyit tesz, mint a második szezon 20. epizódját), a Megosztott

hűséget (Divided Loyalties). (Itt van egy kis gond, mert az epizódlista alapján csak 219-es... – a ford.) (a magyar lista alapján valóban; a Lurker's Guide listája alapján 220-as, de érdekes módon a 219-el jelzett „The Long, Twillight Struggle” csak utána következik a felsorolásban – valószínűleg utólag felcserélhették a sorrendjüket – a korrektor) Már nagyon várom, hogy viszontlássam Patricia Tallman-t a Babylon 5 forgatásán a telepata Lyta Alexander szerepében. (A kétórás bevezetőfilmbe szerepelt, de félreértések és a tárgyalások akadozása miatt a sorozatban eddig még nem jelent meg.)

Épp időben értem vissza a stúdióba ahhoz, hogy megnézzek néhány fejléccet az Univerzum Ma (Universe Today) egy számának „példányába” és visszahívjak pár embert; ennek ellenére nem értem ki a díszletekhez, mielőtt a forgatás befejeződött volna. Ironikus, hogy az irodám kevesebb, mint 15 lábnyira (4,5 méterre) van a C színpadtól, de az executive producerség hajszája miatt csak nagyon ritkán tudok öt percnél tovább maradni a díszleteknél, ha egyáltalán annyit tudok. Vannak napok, amikor egyáltalán nem jutok ki.

Fordította: Niko

Tudtad hogy?

Joseph Michael Staczynski 1954. július 17-én született, és Kathryn Drennan író/újságíróval, az első szezon Bármi áron című epizódjának írójával kötött házasságot. Bár a Babylon 5 díszletei közt csak simán Joe Staczynski-nek ismerik, a J. Michael Staczynski-t használja filmes névnek, mert úgy gondolja, hogy felépítettebb benyomást kelt és jobban néz ki nyomtatásban, mint a Joe Staczynski vagy a Joseph Michael Staczynski. Staczynski ragaszkodik ahhoz, hogy az interneten jms-nek, és ne JMS-nek szólítsák, mert a kisbetűs változat barátságosabban néz ki! Meglepő egybeesés, hogy

mind John Sheridan-nek, mind Jeffrey Sinclair-nek ugyanaz a monogramja, mint Joe Staczynski-nek.

A Star Trek-rajongók röviden trekkerek (vagy trekkie-k), a Quantum Leap rajongói a leaperok, (a Stargate rajongói a gaterek), de a Babylon 5 rajongóira (babiloniak???) még nem született rövidítés. J. Michael Staczynski egyszer azzal viccelődött, hogy Incredibly Discerning In-Crowd-nak, azaz A Tömeg Nagyon Jóízlésű Tagjai-nak kéne hívni őket, amit aztán I.D.I.C.-re rövidítenének, ami viszont egy Star Trek-es betűszó.

AWARDS

1993

- Emmy díj (Special Visual Effects): A Gyülekező
- Hugo jelölés: A Gyülekező

1994

- Emmy díj (Makeup): Álomparlament
- The 1994 Space Frontier Foundation Award for "Best Vision of the Future" [Úr határai alapítvány — a legjobb jövőábrázolás] from the National Association of Space Scientists, Astronauts and Engineers.
- The 1994 Jewish Telemage Award
- TV Awards from England (including for "Best New Series")

1995

- Emmy jelölés (Individual Achievement in Makeup For a Series): Áldozatok
- Emmy jelölés (for Individual Achievement in Cinematography For a Series): Az árnyak geometriája
- Emmy jelölés (Individual Achievement in Hairstyling For a Series): Az árnyak geometriája
- Emmy jelölés (Cinematography): Felfedezések
- Emmy jelölés (Hairstyling): Felfedezések
- The Sci-Fi Universe 1995 Reader's Choice Award ("Best Actor in a Genre TV Series") [Sci-Fi Universe olvasói — legjobb sorozat színész] for star Bruce Boxleitner (shared with David Duchovny of "The X-Files") [Bruce Boxleitner és David Duchovny közös díj]
- The Sci-Fi Universe 1995 Reader's Choice Award ("Best Supporting Actor in a Genre TV Series") [legjobb mellékszereplő] for star Andreas Katsulas

1996

- Hugo díj (Best Dramatic Presentation): Árnýkharcosok
- The 1996 Space Frontier Foundation

Award for "Best Vision of the Future" from the National Association of Space Scientists, Astronauts and Engineers: Amikor leszáll az éj

- Emmy jelölés (Cinematography): Az inkvizitor eljövetele
- S.F.X. Magazine Best TV Episode of '95 [1995 legjobb tévés epizódja]: Amikor leszáll az éj
- The Sci-Fi Channel Viewers Choice Poll for Best SF Show [Sci-Fi Channel nézői — legjobb sci-fi sorozat]
- The Sci-Fi Universe 1996 Reader's Choice Award ("Best Genre TV Series")
- The Sci-Fi Universe 1996 Reader's Choice Award ("Best Special Effects in a Genre TV Series")
- The Sci-Fi Universe 1996 Reader's Choice Award ("Best Actor in a Genre TV Series") for star Bruce Boxleitner.
- The Sci-Fi Universe 1996 Reader's Choice Award ("Best Supporting Actor in a Genre TV Series") for star Peter Jurasic.
- The Sci-Fi Universe 1996 Reader's Choice Award ("Best Supporting Actress in a Genre TV Series") for star Mira Furlan.
- The Science Fiction Weekly Reader Appreciation Award for "Best Dramatic Presentation" [TSFW olvasói — legjobb drámai előadás]: Amikor leszáll az éj

1997

- American Cinema Foundation's 1997 E Pluribus Unum award for "Television Series, Drama: A fekete rózsás gyilkos
- S.F.X. Magazine Best SF/Fantasy TV Show of '96
- S.F.X. Magazine Best SF/Fantasy TV Episode of '96: Z'ha'dum, Az ütközet, Végtelen háború
- S.F.X. Magazine Best SF/Fantasy Actor of '96: Andreas Katsulas, jelölés: Bruce Boxleitner
- S.F.X. Magazine Best SF/Fantasy Theme Music of '96

Megkéri, hogy hagyja hogy a „Tűz hadserege”, ahogyan az ellenállók nevezik magukat, intézze az ügyet. Garibaldi beleegyezik.

Amikor Vir megérkezik, meglátogatja Marielt, hogy új híreket kapjon, de az semmit sem tud, mert Durla már nem avatja be a fontosabb ügyekbe.

Ebéd közben Londo egy metaforával elárulja Virnek, hogy hol rejtőznek az árnyak. Eközben Sheridan és Delenn a palota egyik cellájában raboskodnak, amikor néhány ór átkíséri Sheridant G'Kar cellájába, és Londo Delenn-el tárgyal Davidről.

Durla éppen parancsot akar adni a flottának a végső csapásra, amikor az „Erősek tornya” felrobban és „drakh eső” zúdul rájuk, mivel azok abban az épületben tanyáztak, közvetlenül a palota mellett. Vir ezután a bolygó kommunikációs hálózatán keresztül egy óriási hologram formájában elmondja a centauriknak az igazságot.

A miniszterek rájönnek, hogy kihasználták őket. Durla fél hogy ellene fordulnának, ezért lelövi őket. Ki akarja adni a végső parancsot a támadásra, de Mariel kitör az egyik szobából és a földre teperi. A harc kettejük között eltart egy darabig és az erkélyre érnek közben, ahonnan mindketten lezuhannak. Londo megpróbálja világossá tenni Shiv'kala számára, hogy vége. A drakhok a levegőbe repítik a fővárost a megmaradt bombákkal.

Vir elér Londo-hoz, aki megkéri, hogy az íróasztalában lévő „krónikáit” hozza nyilvánosságra. Miután Vir elhagyja a tróntermet, G'Kar jelenik meg, aki nem tudja, mit akar tőle Londo. Beszélgetésüket félbeszakítja Sheridan és

Delenn érkezése. Sheridan éppen nem volt önmaga, mivel ő a Babylon 4-ről jött, 18 évvel ezelőttről. Miután Londo szabadon engedi őket, megszöknek Londo személyes szolgálója, Densey, segítségével. Elérik a császár komphajóját, és Davidet elkábítva magukkal viszik. Davidet az ellenállók egyik vezetőre adta át nekik. Sheridan, aki a menekülés közben rosszul lett, ismét önmaga lesz, és ezután elindulnak.

Londo és G'Kar megölik egymást. Vir nem tudja hátrahagyni Londo-t, ezért visszaroohan, de csak két halottat talál. Drakh harcosok vesznek körül, ezért az ablakhoz rohan, ahol egy éppen felemelkedő komphajót lát, így aztán ráugrik, és a barátai megmentik. A Minbar-ra vezető úton Franklin megpróbálja Davidet megszabadítani az őrzőtől, de csak egy megoldást lát. Meg kell ölniük az őrző tulajdonosát.

Nem sokkal később Vir és Senna visszatérnek Centauri Prime-ra David ajándékával, komplett minbari berendezési tárgyakkal Vir lakosztálya számára. Vir később itt találja Shiv'kala-t, aki nem hagyta el a bolygót, és bosszúból meg akarja ölni Virt, aki megkérdi, hogy ő e a tulajdonosa annak az őrzőnek, ami David-ben van. Amikor Shiv'kala bevallja hogy igen, Garibaldi előugrik egy minbari szekrényből, és lelövi, így David ismét szabad lesz, és Vir a Csillagközi Szövetség segítségével elkezd újjaépíteni a centauri ősházát. Így ér véget a drakh uralom a bolygón, és a város kapujában Londo és G'Kar óriási szobrai állnak szimbólumként a következő generációk számára.

Fordította: Delenn

JMS mondja:

"Nem hozok pizzát az Egynek. Az nem az én dolgom. Én csak az író vagyok."
-- amikor megkérdezték, hogy meghalna-e az Egyért, 1996. okt. 11. IRC chat

„Leginkább azért, mert genetikai alapon ütődött vagyok.”
-- Hogyan élte túl Hollywoodot anélkül, hogy feladta volna az elveit, 1997. jan. 21.

A mi Babylon 5-ünk

A következő interjúk a 2002. május 5-én megrendezett születésnap klubnapunkon készültek.

Vendégeink voltak azon színművészek, akik magyar hangjukat kölcsönözték kedvenceinknek, név szerint: Bácskai János, Csík Csaba Krisztián szinkronrendező, Haás Vander Péter, Papp Györgyi, Rosta Sándor és Orosz Helga. Az interjút készítették: Tamás László és Nagy László.

Az interjúk alapján betekintést nyerhetünk a szinkronizálás folyamatába, és megtudhatjuk, hogy sokkal nehezebb, és bonyolultabb annál, mint amit sejtünk. Ezek után különösen jól esett nyugtázni, hogy színészeinkben azért maradandó nyomot hagyott kedvenc sorozatunk, és szívesen meséltek a szinkronizálásával kapcsolatos élményeiről.

Köszönjük, hogy megtiszteltek minket jelenlétükkel!:-)

(képen balról-jobbra: Bácskai János, Rosta Sándor, Haás Vander Péter, Papp Györgyi, Csík Csaba Krisztián és Tamás László)

Tamás László: Kérem, hogy mutatkozzanak be, mely karaktert alakították.

Papp Györgyi: Papp Györgyi vagyok, és nem árurom el, hogy ki. *(felvette a Delenn jelmezt, és még a csontkoronát is feltette!)*

Haás Vander Péter: Haás Vander Péter... John Sheridan *(a sorozatból ismert hangszállal)*.

Bácskai János: Bácskai János vagyok, és az imént a bakiparádéban a néhány-szor így föltupirozva... a Londóban született úriember:-)

Rosta Sándor: Rosta Sándor vagyok és... Garibaldi *(a sorozatból ismert hangon)*.

Tamás László: 4 év hosszú idő, először

is a szinkronrendezőtől kérdezném, hogy mennyi időbe telt a szinkronizálás?

Csik Csaba Krisztián: Ha jól emlékszem, egy olyan két és fél évet vett igénybe, de volt egy hosszabb szünet benne, majdnem több mint egy fél év. Hetente két részt vettünk fel, és azt hiszem 86 részt szinkronizáltunk mi le. A szériát nem teljesen elejétől szinkronizáltuk, hanem egy másik stúdióban készült az első része a sorozatnak, és mi ezt az újabb 86 részt szinkronizáltuk le. Viszonylag elhúzódó volt, ahhoz képest, hogy 86 rész, mert ezt általában egy év alatt fel szoktuk venni.

TL: Önök szinkronizálták a Babylon 5 spin-off-ját, a Babylon 5 Crusade-et, nem tudom mennyire emlékszik. Tudna valamit erről mondani?

CSK: Hát ez egy érdekes dolog, mert azt hiszem, hogy az itt jelenlévők közül ott már senki nem volt, mert itt ugye új szereplők jöttek színre. De? A Sándor? *(a közönség sügött;-)* Ja, persze a Garibaldi ugye visszajött? Nem? Más karakter? Jó, hát, sajnos itt az idő homályába vész számomra is sokminden, nem születtem. Az az igazság, hogy annakidején, amikor elkezdjük a Crusade-et, akkor azt mondták, hogy ez a Babylon 5 folytatása. Számomra nem illeszkedett annyira a Babylon 5-höz, mint amennyire, ha én csináltam volna az eredetit, illeszkedett volna, de az most más kérdés. De abból összesen 11 vagy 12 részt szinkronizáltunk le, amit azt hiszem az RTL Klub hamarabb le is adott, mint a Babylon 5-öt elkezdte volna, vagy volt itt valami kavár. Én úgy tudom, hogy nem vette meg az RTL Klub a többi részt, mert nyilván Amerikában több rész készült. Nem tudom pontosan. Megvette? *(a közönség elmondja, hogy sajnos nem készült több)*

TL: A helyzet az, hogy Amerikában

csak 13 rész készült, és utána leállították a sorozatot. Az RTL Klub megvette, le is szinkronizálta, és a B5 után levetítette.

Most a színészekhez lenne az a kérdés, hogy 2 év alatt - mint megtudtuk - mennyire szoktak össze azzal a karakterrel amit megtestesítettek a hangjukkal?

Papp Györgyi: Én boldogan mondhatom, hogy ez egy az egyben én vagyok. Tehát, nagyon boldog voltam, amikor kiderült, hogy ez a figura harcos, az igazságért mindenre képes, áldozatokat képes hozni az igazságért, és az életét is ha kell feláldozza. Én imádtam ezt a figurát, nagyon-nagyon szerettem.

Nagy László: Művészmű? Bácskai úr? - nyújtja a mikrofont Bácskai János felé a bal szélen.

Bácskai János:

Jajj, ...haladjunk csak szépen sorban...:-)

Pont azon gondolkoztam idefele jövet, hogy mennyire emlékszek a figurára, hisz eltelt a befejezése óta is több mint 2 év; a szinkron befejezése óta is több mint két év. És aztán elég élesen beugrottak dolgok, pontosan azért, mert ugye..., kétféle embertípus van, aki hatalomra kerül...hogy hogy változik meg. Az egyik út az, hogy aki azonnal elárulja magát, hogy ha hatalmi pozícióba kerül, hogy ha buta. Ez azonnal kiderül, megtagadja a múltját, megtagadja a barátait stb.-stb. A másik, az előtte bu-

ta, előtte gonosz, előtte kegyetlen, hogy elérje a célját, hogy hatalomra kerüljön, és egy óriásit vált aztán, úgymond jó emberré változik. Nem hiszem, hogy valamelyik is követendő lenne, ...de pontosan Londoval kapcsolatban ez jutott eszembe, hogy ő volt az, aki aztán elindult, és mindent megtett, de mikor fölkerült a csúcsra, onnantól kezdve egyszerűen csak egy örületes váltással pozitív hőssé lépett elő. Hogy mennyire vagyok én? Még soha nem voltam hatalmon. Köszönöm szépen.

Haás Vander Péter: Mindannyian nyilván tudják, vagy tudjátok, hogy nagyon sok filmet szinkronizálunk. Ez mindig egy nagyon fontos dolog, amikor kiderül, hogy valamelyik sorozat kiemelkedik a többiből, és akkor lesz belőle egy olyan ami

egy ilyen kis klubot is össze tud kovácsolni. Ebben nagyon nagy öröm részt venni. Az, hogy a kapitánnyal én mennyire azonosultam... nagyon szimpatikus palinak tartom:-)... magamat is...:-)

Rosta Sándor: Nagyon megleptek a kollégák, hogy hozzá olvastak ehhez a darabhoz. Mert nagyon jó jellemábrázolást hallhattunk. Nekem, meg mondom őszintén, hogy a film forgatásánál, amikor elkezdtük ezt az egész sorozatot, nekem az volt az elsődleges problémám - amit nyilván ti tudtok -, ami akkor nem értem. Ami nyilván érthető, mert én nem ismertem, hogy ez van. És

Könyvismertető

Legions of fire: Out of the Darkness

Centauri trilogia 3. Kötet

Írta: Peter David

ISBN: 0-345-42720-3

Kiadó: Del Rey

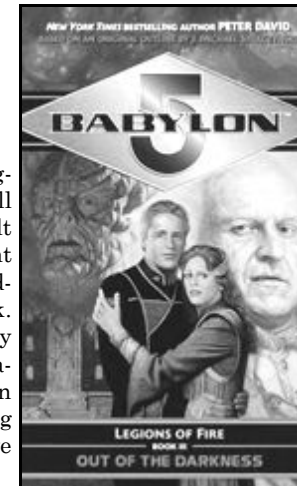
A drazi nagykövetet megölik, és a segédjének el kell fogadnia egy kieroszakolt szerződést, amely szerint más világokon is tartózkodhatnak centauri hadihajók. Sheridan nem érti, hogy történhetett ez meg, és nagyon dühös, miközben Delenn még mindig Sheridan hátralévő 6 éve miatt aggódik.

Hamarosan Rem Lanás Durla fogságába esik, de a technomágusok az ellenállás minden harcosának agyát manipulálták, hogy semmilyen információt ne adhassanak ki a szövetségről. Milifa, akinek fiát az ellenállás harcosai ölték meg, Rem Lanás-t halálra kínozza.

Durla közben miniszterelnök lett. Gyanú támad az iránt, hogy Mariel háttást gyakorol Durla-ra, hogy Vir számára információkat szerezhesen. Mivel néhányan meg vannak győződve erről, Durla megveri Marielt, hogy megmutassa ki az úr a házban.

Vir, aki közben néhányszor a palotába látogat, megtalálja Rem Lanás fejét egy karóra tűzve, és elájul. Álmában Shiv'kala megpróbálja őt a saját oldalára állítani, de nem sikerül. Végül Vir Senna-t is bevonja az ellenállásba és beleszeret.

Néhány nappal később Londo ismét részt vesz a Kabinet egy ülésén, amelyen kiderül, hogy sokan még mindig félnek Sheridan-tól, aki a vorlonokat, árnyakat és a minbarikat is megfékezte. Egy beszéddel próbál erőt önteni a töb-

biekbe.

David Sheridan már 14 éves, és mind több és több tapasztalatot gyűjt álmaiban egy őt állandóan figyelő szentől, amit az egyik tanára a szülei vigyázó szemeinek tulajdonít. G'Kar-t elfogják a Centauri Prime-on. Londo minden este vele vacsorázott. Sheridan meg akarja menteni G'Kar-t, de a barátai megállítják, hiszen nincs rá remény; és G'Kar tudta, mit vállal.

A cantauri hadigépezetet az ellenállás alig tuja feltartóztatni, és Durla már egy dicsó vilámláborúról álmodik. De a drakh-oknak más tervük is van: Sheridan és Delenn akarják. A terv része, hogy elrabolják Davidet. Amikor David betölti a 16. életévét, fel akarja fedezni a világot, és pontosan ezt ajánlja neki az őrző, amely átveszi az irányítást felette, és David Centauri Prime felé veszi útját. Amikor megérkezik, Londo dühösen ráront Durla-ra emiatt az alantas terv miatt, és miután meglátja mit tett Mariel-lel, megöli Durla-t. Természetesen a drakh-ok azonnal megbüntetik, de megérte. Mivel tudja, hogy hamarosan meg fog halni, megpróbálja megtalálni lelki békéjét. Kapcsolatba lép Timovval, aki haldoklik már és a pokolba kívánja őt, így szóhoz sem jutott. Ráadásul Durla-tól és segítőitől megkapja G'Kar szemét elrettentésül.

Amikor Vir tudomást szerez David elrablásáról, azonnal Centauri Prime-ra akar utazni, de Garibaldi erőszakkal visszatartja. Vir, kezében egy késsel, gyorsan leszereli Garibaldit, és elmondja, hogy az árnyak az okai mindennek.

Van itt egy hatalmas idegennek öltözött statisztista, aki kereskedőt játszik, aki ruhaanyagot árul. Két felvétel között karakterként beszélgetünk.

- Hé, ezeket a Drazin készítik?

- Ó, igen, Mistress, a legjobb minőség, a legjobb anyag a Drazin.

- Hát, nem is tudom. Megnézhetem?

- Ó, igen! A nővérem párja készíti nem messze innen! Nagyon jó minőség!

- Akkor miért van az ráírva, hogy "Made in Mexico"?

Jól szoktunk szórakozni!

Jellemzően a következő kis jelenetet volt a legnehezebb összehozni. Rövid és aranyos, és minden, ami csak tönkre lehetett, tönkre is ment benne. A következőképpen kellett volna csinálni: berohanunk a szobába, meglátom a tojást, Franklin körbenéz, valaki lőni kezd, a drazi, Dr. Varda (akit Neil Bradley játszik) meghal. Elkapom a tojást és elmenekülünk. Van egy kis párbeszéd is benne, de nem ez a probléma!

Berobbanunk a szobába. Nem tudom becsukni az ajtót. Vágás. Berobbanunk a szobába. A tojához megyek. Rick körül néz, valaki lőni kezd, mindenki különböző időpontokban reagál. Vágás. Berobbanunk a szobába. Rick és én csináljuk a dolgunkat, lőnek. Drazi meghal. Rick és én nem tudunk kimenni az ajtón és Stan és Pan módjára szerencsétlenkedünk. Vágás! Mindent tökéletesen végigcsinálunk, de a vágáskor észrevevesszük, hogy Kim jelmeze az ajtó kilincsébe akadt és lóg rajta. Ááááá. Érted, mire gondolkod? Folyton ilyenek történnék!

Aztán lazítunk egy kicsit. A stáb a

tojással úgy dobálózik, mint egy nagy fekete focilabdával. A karom tele van foltokkal, mert folyton az ajtóba és Rick-be ütköztem.

Szóval, mivel profik vagyunk, megcsináltuk a jelenetet és elérkeztünk a nap utolsó felvételéhez. Most már késésben vagyunk, ami rossznak számít ahhoz képest, hogy hétfő van, így hát nagy a nyomás. Ez egy olyan jelenet, ahol Franklin és Lyta elmagyarázzák Sheridan-nek, mit találtak. Rejtőzünk, sok szavas szövegünk van és rövid az időnk, ráadásul kezd előjönni az allergiám a sátor vásznára, amiben filmezünk (mely kísértetiesen hasonlít ugyanarra, ami az Alsó Város telepata részlegében van). Valahogy sikerül megcsinálnunk a jelenetet tüsszögésrohamok közepette.

Csak ülök és nézem Ricket. Alig hiszem, hogy vége. Olyan jó barátok voltunk, és ő az egyik legjobb színész, akivel dolgoztam. Ő és Lori örökre a barátaim maradnak, és erre gondolva ölelkezünk és búcsúzkodunk. Nem sírok.

Lemosakszunk a sminkelőben. Most már úgy nézek ki, mint egy troll vizihullája. A sminket leszedem, a szemem vörös a tüsszögéstől (tényleg attól). Remélem, nem futok bele Jeffrey Willerth-be ezzel a kinézettel. Rick csak úgy néz ki, mint Rick. Már nagyon hiányzik.

A kocsimban ülök a sötétben, teljesen kimerülve. Már hallom, hogy "Mama itt van!!!! Mama mama!" és a kicsi fiam átölel. Magához ölel és oda-súgja nekem: "Úúúgy szeretlek, mama." És én elpityerdek.

Fordította: algi

JMS mondja:

„Arra gondoltam, hogy az ötödik évad bevezetője csupán egy állókép lesz, rám fókuszált, mozdulatlan kamerával, amint össze vagyok esve az asztalomnál.”
-- A nyitó képsorról. Feltehetően, miután Joe befejezte a 4. évad írását, 1996 nov. 10.

"Rendben, akkor elmondom neked marhára röviden és marhára világosan. Akarod látni a történet végét? Na? Akarod? **Akarod?! AKKOR ADD MEG NEKEM AZOKAT AZ ISTENVERTE „QUAKE” CSALÁSOKAT!** Ennyi az egész, oké? Akkor szépen visszamegyek dolgozni, és senki sem sérül meg. jm(harapós)

bizony, hát főleg mint nem a színésznek, de a színésznek is problémát jelentett bizonyos mértékig, a rendezőnek pláne. Ugyanis egy forgatás elkezdésekor rengeteg idegen kifejezés, műszavak... fantasztikus sorozat végül is... és ezeket a helyére kell tenni. És aki ezt átlátja, nyilván aki nézi az elejétől a végéig, az nem téved. És minden ilyen apró dologra oda kellett figyelni. Nekem, az egész forgatás alatt voltak olyan kifejezések, amiket mondani kellett... nem értettem. És ezek bizony, amik nehézkesek voltak, mert én ha értem hogy mit mondok akkor azt általában el szoktam tudni mondani, itt voltak problémáim az értelmezés szempontjából, de a rendező ha tudott, mindenben segített. Nagyon szerettem csinálni, és meg vagyok döbbenve őszintén mondom, hogy ilyen kedves kis társaság lett ennek a sorozatnak a „klubtagja”. Nem hittem volna, és örülök neki, mert valahol ez egy összekovácsoló erő azt hiszem.

TL: Nem tudom, tisztában van-e velem, hogy a sorozatban 3 karakternek adta a hangját? Az első szezonban még G'Kart szinkronizálta, a narn nagykövetet...

RS: Igen-igen.

TL: ...az RTL Klubnál pedig már Garibaldi, valamint a folytatásban Max Eliersont, a kutatót.

CSK: Erről annyit a Sanyihoz csatlakozóan – veszi át a mikrofont Csik Csaba Krisztián. Tehát az nehezítette meg a munkánkat egyrészt, hogy egy ilyen hosszú sorozatnál általában több fordító van. Sem a fordító, sem a szinkronstúdió nem kapott egy színopszist, hogy mi történt eddig a sorozatban, mik a távlati tervek, ...és sokszor elég homályos volt számomra is a történet, főleg úgy, hogy én, nem úgy mint mint ti, nem követtem azelőtt a sorozatot. Elhangzottak olyan kifejezések, ...háborúkról beszéltek, kapcsolattrendszerekről, amik számunkra tapogatózás volt. Én egy füzetet vezettem erről, amit el is hoz-

tam, az a kis piros füzet, ... mert megpróbáltam így igényes lenni, hogy mindezt, ami előfordult felírtam, hogy mondjuk az egy technikai eszköz, ...és akkor ha egy újabb fordító jött, és más-hogy fordította le azt, ...például legyen az egy zsilipugrás...az egyik azt írta hogy zsilipugrás, a másik azt mondta hogy úrugrás. És próbáltam arra figyelni, hogy az egységesen hangozzon el a filmben; én azt gondolom, hogy így is becsúsztak hibák meg bakik, amiért elnézésekért kérem, de ez ilyen szempontból egy elég nehéz munka... tehát ez az, amit a Sanyi mondott, a másik pedig az hogy... az hogy ki milyen figurát csinál... annakidején amikor ez a sorozat ájtót abba a stúdióba ahol ezt végeztük, akkor ott a stúdiónak a vezetője megkérdezte az RTL Klubot, hogy szeretne-e hangegyeztetést, mivel tudtuk mi is hogy a TV3-on azt hiszem... ugye? Ott már ment ez a sorozat, és ilyenkor mindig megkérdezik a szinkronstúdiók a megrendelőtől, aki a televízió, hogy szeretne-e egyeztetést, karakteregyeztetést. Az RTL Klub nem kért, úgyhogy innentől kezdve viszont a szinkronstúdió szuverén joga, illetve a szinkronrendező, hogy kire osztja a feladatokat. Ezeken lehet vitatkozni, hogy mindenképpen követni kell, vagy cserélni kell, mert mégiscsak azt mondom hogy ő jobb rá, sőt azt mondom hogy más dolgokon is múlik, akár azon is hogy az illető szereplő, színész nincs Magyarországon, vagy éppen játszik vidéken és nem elérhető, tehát ezek ilyen materiális okok is megbukhatnak.

TL: Igen, volt is hasonló a sorozatban. Sajnos az egyik művésznő, Prókai Annamária meghalt, így a Crusade-ben már nem szerepelt. (*Lochley magyarhangja*)

Még azt meghallgatnánk, hogy milyen érzés volt ezt a 3 karaktert eljátszani, és hogy emlékszik-e rá? – kérdezi Rosta Sándortól.

RS: Persze. Első találkozásom ezzel a sorozattal még a Videovox-ban volt, és ott egy másik rendező csinálta, más volt a gyártás, ...ott belekerültem. Itt végülis én egy kiszolgáló személyzetet próbálok valamilyen szinten megtestesíteni ...ha ők rám gondoltak én ott is csináltam, csak közben megszűnt a Videovox, akkor átkerült egy másik szinkronstúdióba, ott megint rám gondoltak, ...tehát itt végülis, ha nem engem hívnak, én nem megyek. Ilyen egyszerű a dolog.

TL: Még egy egyszerű körkérdésünk lenne a színművészekhez, hogy megnézték e a sorozatot, vagy csak azt látták, amit szinkronizáltak? Tehát bementek, láttak egy jelenetet, leszinkronizálták, vagy valamennyire nyomon is követték a sorozatot?

BJ: Féltém ettől a kérdéstől...

NL: Nekem a telefonba azt mondta, hogy Londo-ra lenne e szükségünk, de...:-)

BJ: Értem én azt, ...tehát a Londo-val én találkoztam akkor, amikor csináltuk a sorozatot, a műteremben. Most hazudhatnék olyanokat, hogy soha az életben egyszer sem volt egy perc időm sem akkor, amikor ez a sorozat ment, és ezért nem láttam. Nem hazudok. Nem biztos, hogy csak elvből, de én még soha az életben, egy sorozatnak, egy részét nem néztem televízióban. És az sem fordulhat elő, hogy háttérből hallanám, mert a családomat is így nevelem, hogy nálunk egy sorozat, egy adását sem nézheti senki. Ha a szeretőimhez mentem, és ott közben be volt kapcsolva, kikapcsoltattam...Na ez volt a vicc.:)

PGy: Jajj, én nagyon szégyellem magamat, mert én néha megnéztem...

TL: Az egész sorozatot látta?

PGy: ...nem, nem, ...a kollegáimnak kicsit kevesebb idejük van erre, tehát ebből kiderülne, tehát nem mondhatok ilyent. A lényeg az, hogy nagyon élveztem, amikor láttam, és amikor tehettem, tényleg megnéztem. Bevallom, ezt még el szerettem volna mondani nektek, hogy én sem nem a szinkronstúdióban nem bírtam követni az eseményeket, sem nem úgy, hogy a tévében megnéztem olykor-olykor. Tehát nagyon rácsodálkoztam dolgokra, „meg hogy ez most mi?... meg hogy itt most mi történik egész pontosan? Most...”. Nem mindig értettem, de szerettem csinálni, és nézni is.

CSK: Erről csak annyit, hogy általában a szinkronrendező, általában csak olyankor szól, hogy ha nem jó a dolog; tehát ha jó, beilleszkedik a történetbe, ha jól hangzanak el azok a bizonyos hangsúlyok, akkor nem erősítem meg a színészt hogy „most jól mondtad, és azért mondtad mert ez erről szól...”, tudniillik erre nincs idő. Tehát itt általában arra van idő, hogy ha ő valamit rosszul hangsúlyoz, vagy rosszul fog fel, a történet szempontjából úgy érzem hogy mellékvágányra szaladnánk, akkor azt mondom hogy „ezt most mond így”, és akkor esetleg elmagyarázom hogy miért. Ennyi. Ezért általában a színészek közül sokan nem látják át a hosszabb folyamatot.

PGy: El is szeretném mondani, hogy végtelenül hálás vagyok a kedves rendező úrnak, mert tényleg bementem oda és vakon...ami eszembe jutott, ...ha azt gondoltam, hogy ez egy árny amiről beszélünk, akkor azt mondtam, azt mondtam

logás-villogás), belefutok Jeffrey Willerth-be, ami felvidítja az egész napomat. Jeffrey játssza Kosh-t, így hát évek óta ismerjük egymást; és most ő John Copeland jobb keze. Jeffrey az első irodában dolgozik, és az ebéd az egyetlen alkalom, amikor a színészek és a stáb találkozik.

Az ebédem tonhalsaláta. Gyors, mert sok dolgunk van még, így, tudván hogy később megbánom, távozok Jeffrey társaságából és visszamegyek a sminkelőbe. Barb teljesen leereszti a hajamat a lófarkammal szembeni hanyag viselkedésemért. Viccelődve azt mondom neki, hogy a lezser munkája miatt ment tökre a lófarok, de ő rám szól: "Maga csak hallgasson, hölgyem!" Olyan jól szórakozunk mindig. Mindig megpróbálom leszerezni a "díva" pózzal, de Barb-bal szemben nincs sok sikere.

Ellenben Rick nagyon jól játsza a divaszerepet. Beugrik smink igazításra, lazán és frissen, mintha szüksége volna rá. Néha tényleg utálom.

Egy olyan jelenetre készülünk, ami a napi kedvencem lesz. Éppen megérkeztünk a Drazi-ra és megpróbáljuk megtalálni a szállodát, a Drazi Hiltont. Franklin-nél van a térkép, nekem van egy sor szövegem, neki van egy sor szövege, aztán odébbállunk. Elindulunk az utcán, és elkezdünk improvizálni, ami már sok Ken-nek, a szövegírónak, de John Flinn élvezi. Én cipelem az összes

táskát és a kabátokat, Rick-nél van a térkép, és teljesen el van veszve. A szöveg valahogy így van:

Lyta: Biztos tudod, hogy merre megyünk?

Franklin: Persze... a Hilton erre van.

John és a kamerastáb az utca túlsó végében vannak. Rengeteg statisztánk van idegeneknek öltözve. Megmondom nekik, hogy csak menjenek egyenesen, és nyugodtan ütközzenek nekem. Így mikor John elkiáltja, hogy "action", már akkor beszélni kezdek, amikor még nem látni minket. Lyta dühös:

Lyta: Erre már jártunk.

Franklin: Dehogyan jártunk. Most...

Félbevágom valami olyasmivel, hogy: "Sosem értem meg a férfiakat. Miért nem kérdezel meg valakit?", stb.

Közben megpróbálok talpon maradni, izzadva, az összes cuccot én cipelem és az összes idegen nekem rohan. Franklin jól néz ki, nyugodt és laza, azt teszi, amihez a legjobban ért, és nem figyel rám. Bakizunk. A stáb nevetni kezd vágáskor. Számtalanszor felvesszük különböző változatokban. Ezután folytatjuk. Miközben előkészítjük a jelenetet, amikor megtaláljuk az árny tojásokat, Rick meg én fényképezünk. Dokumentálni akartam a napot, nem csak a cikk miatt, de azért is, mert ez az utolsó nap, amikor Rick meg én együtt dolgozunk a Babylon 5-ön. Megpróbálok nem gondolni rá, de mindketten tudjuk.

én kimerítően átismételtünk.

Azt hiszem, Rick a kedvenc társam a sorozatban. Mindketten szeretünk ismételtetni és egy napon sokat dolgozni. Csütörtökön Julian-nel (egy új baseball-játékkal felfegyverkezve) Rickékhez mentünk dolgozni. Julian baseballozott Lorival, Rick menyasszonyával, miközben én "Telepata az úrben"-t játszottam Rick-vel a tétön. Rick és én képzelt vonalak mentén futkostunk és PPG lövések elől tértünk ki Julian diadalittas kiáltásai közben. Hál' Istennek Lori elég sportos!

Befordulok a hátsó parkolóba és leállítom az autót a lakókocsim mellett. Az én lakókocsim van a legmesszebb a forgatástól, és ezt szeretem. Nagyon csillog-villog a díszletünk Sun Valleyben, egy hulladék-újrahasznosító telep mellett és egy hatalmas kőfejtő mögött, ahol a Flinstones-t forgattuk. A reggeli órákban valami szörnyen büzlik; és miközben ez égeti az orromat, bedobom a táskámat a jéghideg lakókocsiba és felkészülök a sminkelésre. A fájdalomcsillapítók hatni kezdenek; túl korán érkeztem, így hát végigslattogok a művészbéjárat folyosóján, és imádkozom, bár csak valaki már megfőzte volna a kávé. A sminkelőben, míg szürcsölöm a szörnyű lötytyöt, szokás szerint ugratjuk egymást Cinziával (fő smink) és Barbbal (haj). Megbeszéljük a híreket, a hétvégeinket, a kalandjainkat, a terveinket, körülbelül harminc perc alatt, mielőtt még Rick megérkezne.

Rick mindig remekül néz ki. A smink teljesen felesleges neki. Utálom őt reggelente látni! Közben én meg úgy nézek ki, mint egy troll. A hajam ki egyenesítve áll a levegőbe, miközben Barb azon gondolkodik, hogy milyen legyen. A lófarok mellett dönt, mert a Drazin nagyon meleg van. Azt hiszem, úgy nézek ki, mint "Malibu Lyta", ezért esik meg a nap első vitája. De azt hiszem, nem véletlenül hívják őt Ratchet nővérnek - én veszték. Első kör - gong!

Allisa, a rendező aszisztense a díszletre hív minket próbálni. Benn mindannyian köszöntjük egymást és egymás csatládja után érdeklődünk. "Milyen volt a hétvégéd?" Túl rövid!

Ez egy csodálatos csapat és mindig örülök nekik, hogy láthatom őket. John Flinn mindig nagyon vidám és fel van dobva. Imád rendezni és az öröme fertőző. Az első jelenetünkben vannak kaszkadőr jelenetek is. Örülök, mikor az egyik drazi maszk alatt felfedezem barátomat, Keith Campbell-t, aki egy fantasztikusan jó kaszkadőr. Azzal ugrat, hogy nem ismertem fel. Visszavágok: "Ti, drazik, mind ugyanúgy néztek ki." De mielőtt igazán folytathatnánk, John visszahív minket a munkához, és kidolgozzuk a jelenetet.

Nagyon gördülékenyen megy: olyan régóta dolgozunk együtt, szeretjük és tiszteljük egymást, hogy egy pillanat alatt elkészülünk. Két drazi ereszkedik le a hotel tetejéről ebben a jelenetben, és megpróbálják lelőni Franklin-t és Lytát. Hú, de meg fogják bánni! Nagyon jól érzem magam, miközben kieresztem magamból Lyta dühét és fájdalmát; ennek Rick nem annyira örül.

- Úgy csinálod, mintha élveznéd - mondja idegesen, miután egy pillanat alatt kilocsantom az egyik drazi agyát.
- Na és aztán? - kérdezem én a karakter fejével gondolkozva.

Egész délelőtt dolgozunk a jeleneten, és az ebédszünet idején a terv előtt járunk. Rendkívüli az eredmény. Elmegek telefonálni, hátha fel tudom hívni Julian-t a megőrzőben, hogy megtudjam, mi volt az iskolában. Nem akar beszélni velem, mert még mindig dühös rám.

- Jól érzi magát - biztosít Diane. - Jól ment a sulis.

De amikor lerakom, majdnem sírok. Nos, fáradt vagyok, és ez különben is egy érzelmes nap.

Az ebédlő felé, ami egy nagy sátor a parkolóban (már mondtam, nagy a csil-

logus istenség, tehát nem mindig tudtam mit mondok, de komolyan, a fontosabbakat azt megkérdeztem, de tényleg mindig korrigálta a dolgot, és akkor így nagyobb volt a szabadságom, nem kellett mindent tudni.

RS: Én nem akarok belemenni ennek a szakmának a gyártásába, de alapvetően azt tudni kell, hogy a sorozatot általában, nem kronológiailag vesszük fel. Tehát bemegy valaki a stúdióba, ...lehet hogy kezdjük az 1. tekerccsel, ami a film eleje, és utána elmegyünk a 376. tekercshez, ami a film vége. Tehát amikor az ember csinálja ezt a sorozatot, abszolút nem látja át, nem láthatja át, mert olyan, mint egy filmgépjáratás. Abszolút össze-vissza megyünk, először is ki hogy ér rá, kit hogy diszponáltak, tehát ott abszolút a felvétel alatt nem látni át. Én megmondom őszintén, hogy a sorozatot nem tudtam végigkövetni, ...amikor voltak, ha jól emlékszem az RTL Klubon voltak délutáni ismétlések... na azokból elkaptam néhányat, és ott nagyon lekötött, ...megmondom őszintén láttam benne fantáziát, nem tudom hogy, nyilván nektek sokkal többet jelent ez,... de én, aki csak pár részt láttam az egészből, nem tudtam összefüggően sajnos ezt végiglátani... mikor ezt befejeztük, hát azért mindannyian dolgozunk, tehát eleve voltak olyan körülmények amikor nem is tudtam meg nézni, mert nem tudhattam, mert éppen akkor dolgoztam máshol, és a műsoridő sajnos olyan, hogy ha adják akkor nézem, ha nem tudom nézni, akkor pedig lemaradok róla.

HP: A Sándor nagyon pontosan azokat mondta, amiket én is szerettem volna; tehát az nagyon fontos hogy az egész sorozatra nem nagyon van lehetőségünk hogy rátekinésünk legyen. Az nagyon fontos, hogy egy epizódon belül valóban egy nagy kváz van egy ilyen forgatás alatt, hiszen szó nincs kronológiáról. Én magam nem tudom szám szerint megmondani, hogy hány epizódot láttam, 10

körül, ...amit egészben meg tudtam nézni. És nagyon örültem, amikor sikerült, ugyanis, és ez kapcsolódik a szinkronhoz - ugye mi egy csomó dolgot nem látunk egy epizódban - és engem speciel nagyon érdekelnek ezek a hihetetlen jó technikai, vizuális effektek, amiket gyakran alkalmaznak ebben a sorozatban, és engem az nagyon érdekelt, és nagyon örültem hogy láthattam.

TL: Utolsó kérdésünk, hogy szövődtek e barátságok a szinkronizálás során?

RS: Én a Péterrel voltam legtöbbit „összezárva”, mert a filmben általában mi ketten mindig ugyanazon a helyszínen, témában próbáltunk dolgozni, de ..érdekes volt, én mindig annak örültem, hogy a Péter mindig nagyon sokat beszélt, én meg kevesebbet, így aztán neki volt a legnehezebb dolga.) Azt tudni kell, hogy ez egy nagyon érdekes dolog; ez egy társasjáték, amiben mindenkinek korrekten részt kell venni. Nekünk a napi időbeosztásunk elég szűkös; reggel kelünk, megyünk, egyik stúdióból a másikba. Van, amikor egy bizonyos munkára van x idő, percre kiszámolva. Tehát nekünk, ha Péterrel bementünk a stúdióba, akkor tudtuk azt, hogy 10-től 12-ig ezt meg kell csinálni, mert ha nem, az egész stábot elcsúsztatjuk délután. El kell képzelni azt, hogy az ember bemegy a stúdióba, és szembe találja magát ezzel a szöveganyaggal, ami nem kevés, ...elég gazdagon beszéltek ebben a filmben.) Neki végülis reggel halvány fogalma nincs arról, hogy mit fog mondani...arról nem beszélve, hogy érti e, vagy nem érti. Mert ugye hát nyilván nem ezzel álmodott éjszaka. Ha visszagondolok az volt a fantasztikus - Péter nem csak dicsérni akarlak, de... ő rettenetesen rutinos ebben, hogy ezt a mérhetetlen szöveget, amit ő sem látott át gondolatban, gondolom én, csak úgy próbálta az ösztöneivel felfogni miről van szó, hisz nem láthatta át, hisz magát a cselekményt sem kronológiailag vettük át, így

most honnan tudhatta, miért csinálom ezt vagy azt, miért mondom ezt vagy azt... akkor jön a rendező, ő még hozzáteszi a magáét. Sokszor volt olyan, hogy a Csaba is azt mondta, hogy „ezt így mond”, de mondom „nem mondom így, mert ez így nem magyar”, „de hidd el, hogy ez így van magyarul”, hangsúlyproblémák voltak. Tehát olyan dologgal kellett nekünk valamilyen szinten megbirkózni,... amikor kész anyagot lát az ember, leül a tévé elé, és természetes, hogy úgy jön; de amikor a gyártásban vagyunk, akkor ez egész másképp áll össze. Sokszor zezadságosan.

HP: hány szereplős volt ez, mint állandó szereplők?

CSK: Ha jól tudom olyan 10-20 között, inkább 15.

HP: Nos, a kérdés alapvetően arról szólt, hogy születtek e barátságok. A Sándor nagyjából megválaszolta; egyébként is vannak barátságok, tehát ennek a filmnek kapcsán nem alakultak ki plusz barátságok. Ugye tizenegynéhány állandó szereplő volt ebben a sorozatban, még hozzá egy csomó adalék...most ezt nem pejoratívan mondtam, epizód-szereplők. Nagyon sokféle ember található, van akit érdekel ez a téma, van akit nem. Ez nagyon fontos. Van olyan, akinek fogalma nincs arról, hogy mi lehet vajon a légkörön kívül. Én azok közé tartozom, akiket ez nagyon érdekel. Annakidején, fiatal koromban még írtam is, egy-két novellát hasonló témakörben. Nekem ez nagyon közel áll a lelkemhez. Csak azért mondom, hogy nekem nagyon közel áll a lelkemhez ez az egész...úrtörténet. Én nagyon boldog voltam, amikor ezt csináltuk, mert engem érdekelt is. Viszont én is kérdeznék valamit. Nyilván, most mindannyian tudjátok, hogy napokon belül megjön a Csillagok Háborúja. Azt szeretném kérdezni, hogy van e valamifajta kapcsolatotok az ő klubjukkal, hiszen az egy elég jelentős népszerűséget számláló klub, ha jól tudom. Sőt, pár évvel ezelőtt a Star

Trek csapat is *(a Trekkerek jelzik hogy jelen vannak:-)* ...igen, ...tehát kommunikáltok egymással?

TL: Igen, most lesz például egy közös Sci-Fi Nap itt a Petőfi Csarnokban, amelyen az itt üzemelő klubok vesznek részt...

HP: Szép, szép.

Kovács Kata: Ennél kicsit többről van szó, ha szabad hozzátennem. Annakidején, a klubozást a Star Trek klub kezdte. Ami akkor nagyon izgalmas volt, mert sci-fi-ből, sci-fi filmekből kevés volt. Alakult egy kis baráti társaság, akik a Star Trek-et kezdték nézni, utána szerveződöttünk-szerveződöttünk, ...és sok átfedés van a két klub között, mert szeretjük nagyon a sci-fi-nek a műfaját. Mi nagyon válogatjuk az igényes sci-fi-t, ...és ennek érdekében elég gyakran összejövünk, és nagyon sok átfedés van a csapatok között. De például a szinkronban is, hiszen Haás Vander Péter most Gul Dukat-nak adta a hangját a Star Trek sorozatban.

HP: Igen. Hát igen, ezért is érdekel, kimerítő volt a válasz, köszönöm szépen. Van e köztetek kapcsolat?

(Igen, van – mondják többen is)

CSK: Én csak azt hallgattam boldogan, hogy úgy ejted, hogy „szifi”, ez nekem óriási harcom szinkronrendezőként a színészekkel. Jártam bölcsészkarra, de ez most lényegtelen, ott jártam Sárdi Margithoz, ő egy irodalom professzor, aki a fantasztikus irodalmat karolta fel; több kötetnek a szerkesztője, illetve időszaki kiadványoknak is a közreműködői közé tartozik. Ő volt az első, aki azt mondta, hogy nem „szkifi – sci-fi”, mert az nem „szkájensz - science”, hanem „szájensz - science”. Vagy mondjunk „scifi”-t teljesen magyarul, ahogy le van írva, vagy mondjuk „szifi”-t, mert ugye „szájensz-fiksion – science-fiction”.

HP: Igen, ezt jó volt így hallani.

BJ: Közben én szépen lassan sülyedtem el, még jó, hogy nem a dobogón álltam. Tudniillik az előbbi, fantasztiku-

történi valami. Ivanovának az első szezonban volt egy ex-barátja, utána volt egy egyéjszakás kalandom Taliával, elhagytak - és ennyi. Pillanatnyilag Ivanova "Az ellenállás hangja" bemondója, ez egy a második világháborúban sugárzott Free Europe elnevezésű rádióadásához hasonlítható, amely az igazságot tette közzé a propaganda helyett. Egyfajta hírszerkesztő vagyok azok számára, akik az igazságot akarják hallani, és nem Clark elnök hazugságait. Ez egy szép előrelépés Ivanova számára.

SV: Milyen terveid vannak a jövődre vonatkozóan?

Egy nap a forgatáson

Patricia elmeséli a saját szemszögéből, hogyan forgatták a Babylon 5 5.17-as epizódját, a Drazik titkát (Movements of Fire and Shadow).

Utálok felkelni, mikor még sötét van. Talán a színházi évek miatt van, amikor még nem kellett délelőtt felkelni, késő esti műsorunk volt és éjjel 2-kor vacsoráztam. Talán a melatonin miatt van, talán öregszem, a pokolba is, nem tudom! Nem tudok mélyen aludni, tudván, hogy reggel fél ötre fel kell ébrednem. Mindent kipróbáltam. Pedig a fiam átaludna egy földrengést is. Szóval irigylve nézek rá, és leállítom a vekkert, ami még meg sem szólalt; felöltözöm, átnézem a táskámat, berakom Julian hátizsákját a kocsiba és beindítom a motort, hogy bemelegedjen. Kimegyek a konyhába, ahol felkapom a csomagomat, tele vitaminokkal és energiaporokkal; fájdalomcsillapítók különböző kombinációit szortírozom (a hollywood-i dublőrsors), pokrócokba csavarom a fiam és a kocsikulcsba próbálok ültetni anélkül, hogy felébredne. Gyakran felébred, de már megszokta a gyakorlatot, még ha nem is örül neki.

CC: Nagyon-nagyon szeretnék végre megint egy vígjátékot forgatni. Utána, még ebben az évben (1997) készíték egy dokumentációt az idős emberek diszkriminációjáról. Ezen kívül, természetesen még hátra van a két B5 tévéfilm is. Talán jövőre lesz még egy szezon is. **SV:** Az összes főszereplő szerepelni fog a tévéfilmekben?

CC: Nem, mindkét tévéfilmben csak hat-hat szereplő vesz részt közülünk. Többen vagyunk hat embernél. Még nem tudom én sem, kik lesznek azok. Azt tudom, hogy én szerepelni fogok - szerencsére.

Fordította: Delenn

- Menjünk Babbijon ötye, mama! - sírja

A gyakorlat hosszú és megpróbáltató számára. Szóval áthajtuk az alvó szomszédságon és elviszem a megőrzőbe, ahol a matracán alszik, míg iskolába nem kell mennie. Megpusztilom, és megmondom neki, hogy szeretem. Elbújik a kis párnájában, megint csalódva benem, mert ott hagytam.

Ahogy a már zsúfolt országúton száguldok a stúdió felé, átfuttatom az agyamon a napi munka tervét. Ma lesznek a jelenetek Lytával és Franklin-nel a drazik bolygóján, ahol felfedezik az árny ereklyéket, amik az ártalmatlan szállítóhajók elleni merényletek mögött lehetnek. Hatalmas napi munka, sokszavas szerepekkel és rengeteg akcióval.

Magamban beszélek a 30 perces úton a Babylonian felé, újra és újra végiggondolva a párbeszédet, játék nélkül, csak hogy emlékezetemben tartsam a programot. Mikor eljön az érzelmek ideje, már nem kell a szavakon gondolkodnom.

Elképzelem az akciót, ahogy azt John Flinn (az epizód rendezője) megtervezte múlt pénteken, melyet Rick és

SV: Mi a legnagyobb változás, amely a sorozat kezdete óta Ivanovával történt?
 CC: Sokkal felszabadultabb lett, és most már humorérzéke is van, és sokkal jobban bízik a képességeiben, mint korábban. Az első szezon elején, olyan volt, mint egy új gyerek az osztályban. Ő volt a legfiatalabb parancsnok-helyettes, és mindenáron, mindent jól akart csinálni, ezért volt olyan komoly. Kezdetben mindenki azt mondogatta nekem, hogy katonásnak kell tűnnöm. Időközben magabiztosabb és érettebb lett.

SV: Nehéz a "bluescreen" előtt játszani?

CC: Tulajdonképpen nincs velem semmi bajom, mivel a gyermekkoromat a színpadon töltöttem. Itt a közönség terelheti el a figyelmedet. A televíziónál ez egy kicsit más, sok ember van a kamera mögött - meg kell tanulni, összpontosítani. A "bluescreen-jelenetek" csak akkor neheznek, ha az ember egy úrcsata kellős közepén van, és pontosan tudnia kell, hogy hová nézzen. Néha elhibázom, de nem zavar.

SV: Feltűnt, hogy milyen sok várakozással telik a forgatás.

CC: Abszolút. Hihetetlen. Sokat olvasok, idegen nyelvi kazettákat hallgatok, zenéket és verseket írok. Megpróbálom ez idő alatt hasznos dolgokkal lefoglalni magamat. Telefonálni is sokat szoktam. Az olyan napokon, mint ezek, amikor hajnali négy órakor már talpon vagyok, közben alszom néhány percet.

SV: Néhány gyermekkönyvet is írtál?
 CC: Igen, így van. Két könyvet írtam, amelyek már egy ügynöknél vannak, akinek nagyon tetszenek.

SV: Miért éppen gyermekkönyveket?
 CC: Gyermekkoromban az volt a benyomásom, hogy nem sok olyan könyv van, amely érdekes, és tanulni is lehet belőle. Vagy megpróbálták a fejébe verni a tudást, vagy egyszerűen csak elmeséltek egy történetet. Egy kedves, hősi lányról akartam írni, akivel a kislányok

könnyen azonosulni tudnak. Nem kell tökéletesnek vagy különösen szépnek lennie, hanem egyszerűen okosnak és kíváncsinak. Mindegyik könyvben megtudunk valamit a tudományokról vagy a történelemtől. Az első könyvben például az egyiptomi történelemtől van szó, a másodikban a hősnő úgy gondolja, hogy a kertjében egy fekete lyuk lehet, mivel a cuccai állandóan eltűnnek.
 SV: Még egy kérdés a B5-tel kapcsolatban. Gondolkoztál már azon, hogy hogyan fog végződni?

CC: Az univerzum királynője leszek. Nem, komolyan nem tudom. Olvasom a forgatókönyveket, de nem tudom hogyan fog folytatódni. Most éppen egyébként is nagyon zavaros. Senki sem tudja, hogy vajon most csak befejezünk egy "történet-szálat", és megkezdünk egy másikat, vagy az egész sorozatnak vége lesz. Tulajdonképpen mindig is arra számítottam, hogy a Babylon 5-öt felrobbantják egyszer. De mi történik, hiszen a történetet visszatekintésként mondjuk el. Hogy is van a bevezetőben: "A Babylon terv volt..." Tehát, életben maradtunk, mivel a történet a mi szemszögünkből nézve a múltban játszódik.
 SV: Ebből aztán egy olyan pletyka is született, miszerint senki, aki a bevezetőben beszél, nem hallhat meg. Most a 4. szezonban szinte az összes fő- és mellékszereplőnek van szövege a bevezetőben.

CC: (nevet) Pontosan. Ki tudja...

SV: Van valami olyan fejlődés, amit szívesen vennél Ivanovával kapcsolatban?

CC: Szex. Semmit sem kapok. A többieknek remek románcik vannak, miközben Ivanova állandóan egyedül van.
 SV: Lesz valami változás ezzel kapcsolatban?

CC: Szerintem a szerelem már érezhetően jelen van, de nem tudom mi lesz ebből a kapcsolatból - most Marcus-ra gondoltam. Nem hiszem, hogy sok minden lesz belőle, de ki tudja. Talán mégis

san megformált mondatsorozatommak a végkicsengése az volt, hogy a science-fiction-t nem szeretem. Ez nem igaz. Én most itt csak magáról a sorozat tényéről beszéltem az imént, hiszen ha belegondolok, hogy Lem könyveken nőttem fel kamasz koromban, akkor ezt

m á r
 cáfolja a múlt-

am, és a gyermekeim polcára is oda vannak már helyezve a klasszikus science-fiction irodalom szerintem fontos darabjai is. ...Egy másik kérdésre visszatérve, hogy születtek e barátságok, hát igen, végülis mi a Csabával akkor ismertük meg egymást közelebről. Ez volt az első közös munkánk. Az már egy másik dolog, hogy azóta abba a stúdióba nem járok. (a közönség nevet)

CSK: Amihez semmi közöm...:-) (ismét nevetés)

BJ: Neeem-nem. Végülis én azért mondtam, hogy ott ismerkedtünk meg, és úgy érzem - azóta sem dolgoztunk együtt - hogy a mi távolságunk nem befolyásolta a dolgot.

PGy: Én is erre a kérdésre válaszolnék. A szó szoros értelmében vett barátságok... nem lett olyan szorosabb dolog. Remélem nem ábrándítok ki senkit, ha azt mondom, hogy nem volt kellemetlen a szinkronizálás sem a Lennier-rel, sem a kedves Sheridan-nel. Tehát élveztem velük dolgozni. Őket kiemelt rangon... (Papp Györgyi és Haás Vander Péter két baráti puszit váltlanak:-)

CSK: Még annyit, hogy azért ez a szinkroncsalád, ez egy nagy család. Tehát, tulajdonképpen itt szinte mindenki mindenkivel találkozik a nap folyamán,

ha nem egy stúdióban akkor másikkban. Tehát, szinte munkától függetlenül lehet azt mondani, hogy egy 150-200 fős színészgárda naponta látja egymást. Ha nem is mindig a legmélyebb módon, de részt vesznek egymás életében, még némileg a magánéletében is.

P G y :

Csak hogy egy tisztább képet kapjunk róla; és gondolom a kollégák is egyetértenek ebben. Az együttműködés eleve egy szent dolog. Tehát úgy együtt dolgozni valakivel, hogy utálok, és így vagyunk a mikrofonnál, és együtt csinálunk valamit, az eleve nem is működik. Ha együtt dolgozunk, a sok-sok munka, sok-sok együtt-lét nyilván kicsikét erősíti ezt a közelséget.

BJ: Én például, akivel sokat voltam mikrofon előtt, a Horányi Laci...biztos emlékeztek a „Horányi Lacira” (utánozva annak hangját), vagy akivel sokat voltam, „Vir-rel” voltam még sokat együtt (utánozva annak hangját), velük előtte is és azóta is nagyon emberi viszonyban maradtam. A viszontagságos szituációk ellenére is. A kérdés is egy kicsikét ezért nem annyira komolyan vehető, hiszen két műfaj az élet és a szakma. ...Ez nem úgy van ám, mert én utálok a Sanyit, és mégis itt állok mellette. (a közönség nevet)

Szinkronizálás élőben:

Tamás László felkéri Rosta Sándort, hogy segítsen a kapitányt eljátszani az első leszinkronizálandó jelenetben, mivel Haás Vander Péternek így is lesz még sok szövege.

A videó levetítése után:

BJ: És ezt a Bandi miért ússza meg? Ez te vagy! – mondja Haás Vander Péternek. Az rendben, hogy én dolgozok, mint az állat. ...Egyvalamit nem árulunk el. Nekünk ilyenkor az az óriási segítség mostanában, utóbbi 8-10 évben, hogy az eredeti szöveg a fülünkbe megy, egy fülessel. Ez már a régi iskola, és kicsit nehéz lesz visszaszokni. Régi iskola az volt, hogy nyolcszor, tízszer, ötvenszer ilyen hosszú tekercesknél, ha valaki nem kapta el elsőre. Ez most egy kicsit nehezebb és bonyolultabb lesz, mert nem hallom az eredeti szöveget.

CSK: Adok még egy próbát.

BJ: Köszönöm szépen rendező úr.

HP: Köszönjük.

PGy: Tudod, most akkor...

BJ: Tudom hogy mi volt, mert jó volt ez.

CSK: Ez még fülessel is egy nehéz tekerces nem?

Ismét lemegy a videó – amelyben Londo panaszkodik a kapitánynak, hogy hideg van....

TL: Most próbáljuk meg hang nélkül.

BJ: Az úgy nem fog most menni. Ha van ritmus érzésem, talán megy, nézzük...Rendező úr, hányas sornál kezdjük?

CSK: Ha jól emlékszem 15.

BJ: Köszönöm szépen.

Ismét a videó következik, és tökéletesen leszinkronizálják élőben, amit a közönség nagy tapssal díjaz.

TL: És most Rosta Sándort kérném párnak.

BJ: Jaaj.

HP: Te jössz! – mondja Rosta Sándornak.

TL: Londo-G'Kar jelenet következik.

BJ: Húha. Fogadni mernék még nehezebb. Hó, ez szép,...hát ez 5 tekerces legalább. Ja, tudom ez melyik, ez a kínzásos jelenet. Hogyha elüvölti magát a kínzások hogy fáj, akkor gyakorlatilag megmenekül.

HP: Jól emlékszel.

TL: Addig megkérdezném, hogy Kosh-

nak hogy változtatták el a hangját?

CSK: Kosh teljesen természetesen felbeszélte emberi hangján a mondatait, annyit kértem tőle, hogy egy kicsit misztikusabb és kimódoltabb legyen, tehát egy kicsit artikuláltabban, elnyújtottabban beszélt, és aztán számítógéppel különféle szűrőket és technikát pakoltak rá a keverésnél. Ebben a munkában már nem vettem részt, a keverő hangmérnök megkérte, hogy az eredményt hallgassam meg, és ha tetszik, akkor tetszik; meghallgattam és jó volt.

BJ: Egyébként a szinkronizálásnak is ez is fantasztikus lényege, hogy az ember el sem tudja képzelni a saját hangjáról is, hogy miket tudnak vele művelni. Emlékszem volt hogy kifejezetten azt kérték, inkább tenorizáltan, kicsit fölfele vigyem, ...ezt még megszűrőzték, lemélyítették. És amikor megnéztem, .. ez egy mozifilm volt, ...hát borzasztó volt, én ijedtem meg.

Kiderül, hogy technikai problémák miatt nincs hangja a filmnek.

HP: Van Isten!:-)

Ennek ellenére Bácskai János nem hagyja annyiban, és közli, hogy leszinkronizálja akkor is...meg is tette, és sikeresen.-:-)

Ajándékozás: *Mivel Bácskai Jánosnak előbb el kellett mennie, itt adtuk át ajándékainkat kedves vendégeinknek. Többek között volt egy különleges meglepetésünk is:*

Papdi Tibor: Nekem lenne egy meglepetésem. Itt elhangzott az, hogy valaki az útutazás iránt érdeklődik, ha jól emlékszem.

BJ: És nincs 20 millió forintja, ...dollarja rá.

PT: És ha én azt mondom, hogy ez elméletben megvalósulhat?

HP: Itt?

PT: Itt, jelen pillanatban. Méghozzá nem is a Nemzetközi Úrállomásra, hanem a Marsra is mehetnénk.

HP: Kíváncsivá tettél.

vissza tudtam adni, amivel bebizonyítottam, hogy színész vagyok.

SV: Milyen fejlődést látnál szívesen Marcus-nál?

JC: Hirtelen mindenki megbetegszik, és Marcus-nak kell egyedül irányítania az állomást. (nevet) Nehéz megmondani. Tetszene, ha hirtelen tudna repülni, vagy a metafizikát alapul véve tudna utazgatni a világmindenségben, és így szerezné be a híreit.

SV: Mit szólsz a romantikához vagy az akcióhoz?

JC: Akció, igen, az tetszik nekem.

SV: Marcus-ként egy bizonyos elektronikus harci botot használsz...

JC: A színházi tapasztalataim sokat segítettek. Ha az ember gyakran játszik színházban, hamar elsajátítja ezeket a harci- és vívőtechnikákat. A dublőrök olyan emberek, akik jól tudnak esni, anélkül hogy bajuk lenne belőle - elég sok pénzért - de nem feltétlenül rendelkeznek harci képesséssel. Egy színész talán nem olyan jó bizonyos harci mozdulatokban, de el tudja hitetni, hogy meg akarja ölni a másikat. Annyi ninjateknőc mozdulatot használhat, amennyit csak akar.

SV: Marcus egy összetett jellem. Egyrészt nagyon spirituális, másrészt egy bottal hadonászó hős.

JC: Marcus nagyon művelt. Sokat olvasott, méghozzá irodalmat. Nagyon is pontos elképzelései vannak az életről. Másrészt, mindenki, aki közel állt hozzá, már meghalt. Ezért eléggé tartózkodó és bizonyos értelemben bűnösnek tartja magát - a túlélés bűnében. Van bizonyos misztikus elemek, amiket Joe használ: Ha túlélsz egy repülőgépszerencsétlenséget, azt kérdezed magadtól, miért éppen te élted túl. Gyakran hallani ezt olyanoktól, akik túléltek valamit, ami mindenki mást megölt. A tény, hogy ők túléltek, zavartá teszi őket.

SV: Van valami sejtésed arról, hogy a sorozat hogyan fog befejeződni?

JC: Nincs. Ez nem az én dolgom. Komolyan. A sorozat hogy hogyan fog folytatódni, számomra rejtély. Csak felületes betekintésünk van a következő két-három epizódba, de azon kívül nem tudunk semmit. Emlékeztek még arra az epizódra, amiben kiderül, hogy Marcus szűz?

SV: Ezt szívesen megváltoztatnád?

JC: Nem feltétlenül. Az a gond, hogy nem mondták, miért van ez így - és én sem tudom. Csak egy módja volt, hogy hihetően el tudjam játszani: Abból indulok ki, hogy azért hozta ezt a döntést, mert az igazinak tartogatja magát, és nem azért, mert nem volt még barátnője. Ezt egy spirituális döntésnek tartom; az igazi nőre vár, vagy... na igen, akármi is lehet, talán egy kis szőrmés lény. Egy ideig úgy tűnt, hogy álmai asszonya: Ivanova.

SV: De ez az igen/nem kapcsolat, láthatóan sehová sem vezet.

JC: Pontosan ez a probléma. Ha az ember egy kapcsolatot végleg tisztáz, elvesz a dinamizmus belőle. Ami abból a kérdésből áll, hogy vajon ez a két ember vonzódik-e egymáshoz, és ha igen, miért tesznek, vagy miért nem tesznek semmit ennek ellenére. Ha két ember egy epizódban azt mondja egymásnak, hogy: "Hé, szeretlek, hé, én is!", akkor mit csinálnak a következő részben? "Hé, még mindig szeretlek?" Ez így nem működik, hacsak nem választjuk el őket egymástól ismét. Mint a való életben. Amíg meg van a lehetősége egy kapcsolat kialakulásának, addig van benne energia, és különleges dinamizmus.

"Az univerzum királynője leszek!" (Claudia Christian)

Claudia Christian egy elfoglalt nő. A fő foglalkozása mellett: az állomás védelme, Ivanova szerepében; gyermekkönyveket ír, és zenével is foglalkozik. Ebéd közben erről mesélt nekünk:

BB: Azt mondanám: Igen, ha felajánlják nekünk. Mivel ez a B5 egyik változata, néhány szereplő maradni fog. Ez minden, amit tudok.

SV: Te szereted a sci-fi műfaját?

BB: Csak részben, jobban érdekel a történelem. Többet olvasok a már megtörtént eseményekről, de azt is érdekesnek találom, ha ezeket az eseményeket megváltoztatják, és ekkor felmerül a kérdés: Mi lenne, ha...?

SV: Hogyan fog, illetve kellene végződnie a sorozatnak?

BB: Fogalmam sincs.

SV: Te mit szeretnél látni?

BB: Nos, a szokásos Happy End-et. Az univerzum összes lakója szövetségre lép egymással, a Földön ismét egy rendes kormány lenne stb., de szerintem ez nem passzolna ehhez a sorozathoz. Jó vége lesz, de nem tudom, hogy az Happy End lesz-e. Valami történni fog, valami örülség, hiszen Joe is örül...

"Hirtelen mindenki megbetegszik, és Marcus-nak kell egyedül irányítania az állomást." (Jason Carter)

Jason Carter, egy olyan ember, aki nemcsak a szerepében, mint Marcus, sajátította el a "multitasking" művészetét. Miközben eszik, beszél is, és közben megválaszolja kérdéseinket, ezen kívül Marcus szüzességéről filozofál.

SV: Hogyan kerültél a B5 szereplőgárdájába?

JC: Elmentem a meghallgatásra, és felvettek. Nagyon meglepődtem, amikor kiderült, hogy a szerződés több mint három évre szól. Kezdetben semmit sem tudtam a sorozatról vagy a szerepemről, és csak három oldalt

kaptam a forgatókönyvből. Na, igen, utána felajánlották nekem a szerepet, elolvastam a forgatókönyvet és tetszett. Tulajdonképpen ennyi volt.

SV: Mint angol, miért jöttél Amerikába?

JC: Szerelmes lettem, de nem az itteni építészetbe. Nem, beleszerettem egy nőbe. Egy sorozat (Tropical Heat - Trópusi Hőség) forgatásán találkoztunk Dél-Afrikában.

SV: Nemrég, az angol SFX Magazin olvasói szavazhattak a legjobb SF sorozatra, a legjobb színészekre stb.

JC: Ó igen, az jó volt, a barátaim és a családom jól szórakozott rajta, mivel Marcus Cole-ként megválasztottak a második legrosszabb színésznek SF sorozatban. Ugyanezen olvasók megválasztottak annak a színésznek, akit a legszívesebben látnának az új Dr. Who-ként. Ez azt jelenti: Mi Jasont nem Marcus Cole-ként, hanem Dr. Who-ként akarjuk látni. Tehát nincs okom sértődésre.

SV: Marcus-ra visszatérve: Amikor azt a három oldalt elolvastad a forgatókönyvből, olyannak képzelted el Marcus-t amilyen most?

JC: Fogalmam sem volt róla. Ezzel a három oldallal kapcsolatban állandóan azt kellett kérdeznem magamtól, hogy kik azok a vorlonok vagy minbarik. Felőlem akár wobbis, nobbis és klobbis is lehetett volna odaírva - még sosem láttam a sorozatot. Szerencsére megértettem a párbeszédék értelmét és megfelelően

PT: 2003. tavaszán fog indulni egy úrszonda a Marsra, amely egy CD lemezt fog szállítani. Erre neveket véznek föl. Jelen pillanatban ezen a CD-n több mint 2,5 millió név szerepel, köztük, az itt megjelent szinkronszínészeké is. *(vendégeink láthatóan meglepődtek, és örültek neki..-)*

PT: Az ezt igazoló lapot szeretném átadni. *(és név szerint átadásra kerültek, köztük Csík Csaba Krisztián szinkronrendezőnek is természetesen)*

HP: Ha jól tudom Kennedy is így kezdte?

BJ: De lelőtték a végén!

HP: És azt tudni, hogy milyen szöveg van ráírva?

PT: Csak és kizárólag a nevek. Hivatalosan, amíg a program el nem kezdődik, bárki jelentkezhetsz.

A szinkronizálás folytatódik.

TL: Jöjjön egy Sheridan-Delenn jelenet. *Remélem az ágyjelenet. - mondja valaki a közönségből.*

NL: Ó...abban sok szöveg nem nagyon volt..-)

HP: ...vagy amikor a hajón álltunk. Nagyon izgi volt.

PGy: Igen, alig volt... kevés volt a szöveg..-)

Kicsit hosszú volt a jelenet.

CSK: Ez általában olyan 10 tekeres. Egy tekeres körülbelül fél perc.

HP: Azt tudnotok kell, hogy a szinkronban az ember egy listát a kezében tart. Úgy néz ki, mint egyfajta kotta, egy csomó jelölés van, rövidítések, szünetjelek stb. Ez segíti az azonnali rögzítést. Plusz az a bizonyos füles, amiről beszélünk.

PGy: Például a sóhajnak az a jele hogy „söh”...

CSK: Vagy oda van írva, hogy „kk” az azt jelenti, hogy az a mondat képen kívül. „/”-jel azt jelenti hogy nagyobb szünet van. „...” azt jelenti, hogy kisebb szünet van.

HP: Majd egyszer, ha megint lesz ilyen találkozó, és megtiszteltetek minket azzal

hogy meghívtok, akkor hozunk egy szinkronlistát, és akkor mindenki látni fogja.

TL: És akkor...Rosta Sándor mondta, hogy...

HP: ...még egy monológot szeretne elmondani...-)

TL: ... Rosta Sándor mondta, hogy általában Sheridan kapitány mondja a hosszú szövegeket. Ez most egy olyan jelenet, ahol Garibaldi beszél, és Sheridan néhányszor közbeszól.

Ezek után leszinkronizálásra került az előbb említett jelenet és Sheridan Z'ha'dum utáni monológja.

Orosz Helga színművésznővel készült interjú:

TL: Megtudtuk, hogy a sorozatot 2,5 év alatt szinkronizáltátok le, ez idő alatt mennyire sikerült azonosulni Ivanova szerepével?

OH: Hogyha az a szereplő szimpatikus nekem, akkor szinte azonnal szoktam azonosulni. Manapság már nem szokás az, hogy elmondják a film történetét, ...de én megkérdezem, hogy „mi történt előtte?”, „mi fog történni

utána?”, „miért így, miért úgy?”, „ki ez a szereplő?”... Én teljes átéléssel szoktam csinálni ezeket. Éppen ezért, mivel Ivanovát is nagyon szerettem, nagyon hamar azonosultam vele.

TL: Mennyire követted a sorozatot?

OH: Annyira követtem, hogy időnként megnéztem egyet-egyét, ami nagy szó, mert én nagyon ritkán nézek tévét. Rá-

adásul sci-fi-t egyáltalán nem szoktam, de ezt nagyon megszerettem. Egymás között meg szoktuk beszélni, hogy mi történt az előző részben, „te láttad?“, „mi fog történni?“, „te mit tudsz?“ Persze azokra a kérdésekre nem tudtam válaszolni, hogy most mi lesz, fogalmam sem volt nekem sem, és senkinek. Mielőtt felvesszük, kapjuk meg a szöveget, és nem tudunk előre gondolkodni.

TL: Menyire tudtál azonosulni ennek a tipikusan pesszimista hölgynek a karakterével?

OH: Én vártam, hogy majd történik valami. Azt gondoltam, hogy egyszer majd valami csoda fog vele történni és boldog lesz. Azt gondoltam, hogy a titok, ami az ő lénye mögött van, mert nyilvánvalóan valami hatalmas titok lehetett, ...az majd egyszer kibontódik, mindannyian megtudjuk, és akkor valami sorsfordulat következik be az ő életében, tehát én erre számítottam. Valami elsőpró nagy szerelem, vagy valami hihetetlen nagy fordulatra.

TL: Arra emlékszel, hogy őt miért neveztek pesszimistának?

OH: Hú, nem emlékszem.

TL: Ó orosz volt. Te pedig Orosz Helga

A Babylon 5 elveszett fejezete? (A Pasadena incidens)

Az eset, amelyet JMS a „Pasadena incidens”-nek nevez, egy Pasadena-i találkozáson (Con) történt. Az eseményen JMS mellett Peter Jurasik (Londo) és Andreas Katsulas (G'Kar) is részt vettek meghívott vendégként, és fellépésük pont JMS előtt volt esedékes.

JMS az 1997-es Con The Alliance találkozáson mesélte egy interjúban:

Nem tudom, ismeritek e azt a történetet, amikor Peter és Andreas egy Pasadena-ban megrendezett találkozáson átverték. Ehhez hozzáfűzném: Természe-

vagy.

OH: Erre nem is gondoltam, amikor megkaptam ezt a szerepet, ...de ki tudja, lehet hogy ez így tudat alatt...

TL: Nem tudom, tudod e, hogy a sorozatnak 5 szezonja volt, és az RTL Klub csak 4 szezont vett meg, és Ivanova nem szerepelt az utolsó szezonban?

OH: Nem szerepelt, és eltávozott, ebből azt lehetett sejteni, hogy még visszatér. A többi tévé csatornánál volt aki figyelte, hogy külföldi tévéadókon ment a sorozat előlről, középéről stb., úgy tudom, hogy ez sok helyen ment.

TL: És hogy érintett téged az, hogy a többiekkel ellentétben te nem szerepeltél tovább?

OH: Nagyon rosszul. Sírtam. Konkrétan sírtam, amikor történt ez a jelenet, és azt reméltem, hogy, mivel ez egy ilyen műfaj, majd valamilyen módon visszatér.

Majd leszinkronizálásra került egy jelenet a sorozatból.

Akik ott voltak... tudják, hogy miről nem maradtak le...)

temnél fogva nem vagyok egy szónok. Gyerekként halálosan félttem attól, hogy közönség előtt beszélek. Példaként elmesélem, ahogyan anno a főiskolán egy íróiskola keretén belül egy saját készítésű, 4 oldalas történetet kellett előadnom. Tehát bemutatkoztam az osztályomnak, és elkezdtem felolvasni. Közben egyre gyorsabb és érthetlenebb lettem, míg a tanár a kellős közepén megszakított, megköszönte, és a felolvasás befejezése nélkül kellett leülnöm. Vérig sértődtem.

A teóriám: Keresd meg amitől félsz,

ben mindenki megkapja a maga kis haldozlás-jelenetét. Egymás után megölnék minket. A "B5" vége. De úgy gondolom, nem ez lesz a vége, ezért is vagyok én a színész és Joe az író (nevet).

"Be a lyukba!" (Bruce Boxleitner)

Egy beszélgetés a forgatások szünetében a B5 parancsnokával, Sheridan kapitánnyal.

SV: Amikor megkaptad a Z'ha'dum c. epizód forgatókönyvét, tudtad, hogy mi fog történni utána a karakterreddel?

BB: Arra gondoltam, talán nincs már rám szükségük és ez egy jó ürügy arra, hogy megszabaduljanak tőlem - be a lyukba! Nem, semmit sem tudtam erről. Számomra is bizonytalan volt a folytatás. Nem adtak további forgatókönyvet sem nekem, csak ennyit mondtak: "Ne aggódj, vissza fogsz jönni." Erre azt kérdeztem: "De hogyan?" Pár héttel később Balckpool-ba mentünk egy con-ra (Wolf 359 Convention), és nekem még mindig fogalmam sem volt arról, hogy hogyan fogok kijönni abból a lyukból. Amikor később visszatértünk az USA-ba, Joe már elkészítette a forgatókönyvet, és nem sokkal később neki is álltunk a forgatásnak.

SV: De néhány dolog megváltozott...

BB: Igen, különös módon, az első néhány epizódban szinte nem is szerepeltem. Sok minden történt: mindenki szomorú volt, Garibaldi eltűnt...

SV: Ma mit fogtunk?

BB: Most érkezünk el a következő szakaszhoz, amikor is felvesszük a harcot a saját embereink ellen.

SV: Kik ellen?

BB: A saját kormányunk és hadseregünk ellen. Sok-sok szállítóhajó telt meg menekültekkel. Hirtelen, provokáció nélkül, megtámadják őket a Földi Erő (Earth Force) hajói. Emiatt nagyon bosszúsak vagyunk. Most próbáljuk ki deríteni, mely kapitányok, mely hajói,

cirkálói hűségesek a Földi Szövetség kormányához, és kik azok, akik csatlakoznak hozzánk.

SV: Ez azt jelenti tehát: a Babylon 5 az egész világegyetem ellen?

BB: Igen, egy kicsit harcias kedvünkben vagyunk, ahogyan mondani szokás. A célunk: a hazatérés. Talán azért olyan rossz a helyzet, mert ki akarnak készíteni, felhasználni, hogy aztán mindent bevalljak. Most kezdődik a nagy finálé. Éppen a 15. epizódot forgatjuk, ez azt jelenti, hogy még hét van hátra. Utána két hét szabit kapunk, és elkezdjük a B5 tévéfilmeket. Az első azokról az eseményekről szól, amely miatt az emberek a B5-re kerültek.

SV: A konfliktus a Föld és a Minbar között?

BB: Pontosan.

SV: Úgy tűnik, ebben a szezonban Sheridan-nek már nincs annyi humorérzéke.

BB: Ó többé már nem az a "Mr Charmeos". Szomorú látni, mi lett belőle, de sok mindenen ment keresztül. Úgy gondolom, a nemrég vele történt események váltották ki belőle ezt a komolyságot. Ezen kívül, együtt kell élnie azzal a tudattal, hogy küldetése van, amit teljesítenie kell, és mindezt hús év alatt. Ez mindenkinél azt eredményezné, hogy más szemmel látná a világot. Most a feladatára kell összpontosítania.

SV: Mit gondolsz, lesz 5. szezon?

BB: Jelenleg optimista vagyok. Azoknak a sorozatoknak, amelyek már megérték negy szegont, jó esélyük van. Lesz-e jövője? Igen! Amíg Anglia és Németország nézik, lesznek filmek, folytatások stb. Joe folyamatosan tovább szövi a történetet. Gondolni kell arra is, hogy itt televíziózásról van szó, és a helyzet állandóan változik. Ezt a történetet nem lehet kőbe vésni, mozgalmasságnak kell maradnia. A televíziózás mindig valami újat hoz, amire reagálni kell. **SV:** Szerepelni fog valaki töletek a folytatásban is? (Crusade)

jellem. Gondolod, hogy emiatt az elkövetkező háborúban gondjai lesznek? RB: Ez egy olyan dilemma, amivel minden orvosnak meg kell küzdenie. Joe úgy írta meg az első három szezont, hogy mindenki tudja, Franklin mennyire komolyan veszi a feladatát, mint minden élet védelmezője. Ez fontosabb a számára, mint a parancsok vagy a vallás. A 4. szezonban arra kényszerül, hogy ezrek meggyilkolásában segítkezzen. Ez egy érdekes ellentét, amit Joe remélhetőleg kimerítően részletezni fog. SV: Van befolyásod a karaktered fejlődésére?

RB: Már több mint három éve együtt élek ezzel a szereppel. Így néha megtörténik, hogy az ember ül a z autójában, és azt kérdezi magától: "Milyen most a kapcsolat köztem és az apám között, aki mint tudjuk egy

tábornok, tehát most az ellentétes oldalon áll. Hogyan befolyásolja a jelenlegi helyzetet a kapcsolatunkat?" Tehát, oda mentem Joe-hoz, és beszéltem neki erről. Többet nem tehetek. Csak azt remélhetem, hogy az ötletet felhasználják az egyik forgatókönyvben.

SV: Nem gond számodra a "techtalk"? RB: Már 15 éve orvosokat játszom. Időközben megtanulgattam ezeket a fogalmakat, és úgy tudom felhasználni egy beszélgetés közben, mintha mindennap használnám ezeket a szavakat. A B5-ben természetesen ez egy kicsit más, mert itt olyan szavakról van szó, amelyek nem is léteznek. Megtanulni valamit, amit az ember nem is ért, dupla annyi időbe kerül. Ez nagyon nehéz. Megpróbálok mindig egyfajta kihívásként kezelni. Joe egyszer adott nekem egy forgatókönyvet, azt hiszem a 2. szezonban, ahol arról a járványról volt szó, amely egy egész fajt kiirtott. Több oldalas monológaim voltak erről a járványról, honnan jött, hogyan lehetne leküzdeni stb. Több oldalas "techtalk" - ez egy igazi kihívás volt.

SV: Gondolkodtál már azon, hogy hogyan fog folytatódni a sorozat?

RB: Sokszor azt kérdeztem magamtól, hogyan tovább, mi lesz a vége?.. Egy nap lesétálok a lépcsőn és lelőnek? Egy ideje már nem gondolkodom annyit rajta. Egyszerűen arra várok, hogy majd Joe megválaszolja ezeket a kérdéseket. SV: Ha most elgondolkodnál rajta, mit mondanál?

RB: Tetszik az ötlet, hogy a Babylon 5 az egész világ ellen, sőt az egész univerzum ellen van. Az elmúlt évben, néhány forgatókönyv nagyon meglepett. Az ember azt gondolná: "A gyermek túl fogja élni. A doktor megmenti a fiút és a végén mindenki boldog lesz."

És aztán látod mit csinált belőle Joe - teljesen mást. Amit szívesen látnék? A Babylon 5 bukását. Egy nagy robbanást, amely-

és tedd azt. Ne hagyj, hogy a félelmed visszatartson. Később tanári állást vállaltam, amelyben a hét 5 napján, napi 8 órában, 40 vagy több diák előtt kellett beszélnem. Minden reggel olyan rosszul lettem a félelemtől, hogy hányanom kellett. Aztán egy nap „kiürültem”. Három hét után vége lett. Erre a munkára való alkalmatlanságomat ugyan nem küzdöttem le, de legalább nem félttem többé.

Nos, ezután a háttérinfó után jöjjön a történet:

Csapatunk nagy része Pasadena-ban tartózkodott: Bruce Boxleitner (Sheridan), Bill Mumy (Lennier), Andreas, Peter stb. Az én panelom (így nevezik a fellépő vendégek műsorszámait – a ford.) közvetlenül Bruce után jött. Hatalmas taps közepette hagyta el a színpadot. A kivetítőn egy videoklipp ment a nevemmel, és beléptem az arénába. Csend. Semmi. Teljes csend. Gondoltam: „Ezek nem ismernek!”. Tehát, ismét bemutatkoztam: „Joe Straczynski vagyok, a Babylon 5 készítője.” Semmi. Oké. Ezután megpróbáltam egy-két viccet mesélni; megtörni a jeget. Hatástalanul. Ebben a pillanatban a felnőtt Mr. Straczynski menekülve futott el, és csak egy reszkető, 10 éves kis Joe-t hagyott hátra. Komolyan...ismét gyerekeknek éreztem magam. További kínos 5 perc telt el. Pokoli volt. Ekkor Peter és Andreas beléptek a színpadra, és azt mondták: „Ez az egész csak egy poén volt, összebeszéltünk a közönséggel.” Ők ezt jópofa dolognak tartották (Andreas-ék – a ford.). A közönség engedélyt kapott Andreas-tól a tapshoz. Számomra késő volt. Izzadt voltam; a szívem még mindig kalapált. Kikészültem...és bosszút esküdtem!!

Peter és Andreas álláspontja: „Neki dolgozunk. Íróként azt tehet velünk amit akar. Most egy kicsit megleckézettük!”

Nem! Ez egy rossz kiindulási pont, fiúk! Azt is tudták, hogy ezért még szá-

molni fogunk. Ehhez fűződő teóriám: Kivárni. Megvárni, amíg elfelejtik. Így hatásosabb lesz. Eltelt egy hónap. Két hónap. Jött a harmadik, és eltelt. A stáb karácsonyi ünnepén Andreas a történet fő vonala felől érdeklődött, majd megkérdezte: „Ugye köztünk minden rendben? Az a Pasadena-i eset ugye elfelejtve? Oké?” Mire azt feleltem: „Igen Andreas, vége van, az már a múlté, rendben vagyunk.” Erre Andreas: „Meghaltam!”

A karácsonyi szünet elmúlt, már január eleje volt, és azt gondoltam: „Mostanra már majdnem elfelejtették. Egyikük sem beszél róla. Itt az idő...” Kiadtam egy forgatókönyvet. Röviden: G'Kar növe változik, és megpróbálja Londo-t elcsábítani. Mindezt részletekig kidolgozva. Franciacsók, együtt ébrednek az ágyban, és így tovább. Még egy lábjegyzetet is mellékeltem, hogy ezt már a bevezetőfilm óta terveztem. Lásd Deleenn (eredetileg férfi volt, később lett női szerep). Hétfőn az egész stáb megkapta a forgatókönyvet. Nem csak az érintettek, hanem mindenki, mint a többi forgatókönyvet. Körülbelül két órával későbbre vártam az első reakciókat. Elsőként egy stábtag jött oda, és megköszönte, hogy a transzszexualitás tabu témáját a képernyőre mertem vinni. Személyesen is ismer olyanokat, akik transzszexuálisak, és hát a műtét olyan szörnyű stb... Úgy éreztem magam, mint egy áruló. Szegénynek nem mondhattam el. Két órával később Jerry Doyle (Garibaldi) jött, és azt mondta: „Olvastam az új forgatókönyvet. Nagyon vicces. Jó poén!” „Nem poén!” – mondtam. „Le fogjuk forgatni!” „Nee! Ez csak a bosszú Pasadena-ért, nem de?” – mondta Jerry. „Nem, le fogjuk forgatni!” Jerry tátott szájjal távozott. Most már biztos voltam. 2-3 órán belül hallani fogok a két delikvensről. 14 óra körül Peter „véletlenül” épp arra járt. Bejött az irodámba, és azt mondta: „Joe, Olvastam az új forgatókönyvet.

Nagyon vicces. Szép poén!” „Nem Peter, nem poén. Leforgatjuk!” Most jött az a szöveg, amire 6 hónapja vártam: „Peter, én írok minden epizódot, én vagyok minden epizód producere, napi 24 órát dolgozom. Nincs időm olyasmit írni, amit nem forgatunk le!” Peter sietősen távozott. Mint a régi rajzfilmekben, egy füstfelhő maradt csak utána. Most következett a következő fázis: felhívtam a jelmeztervezőt. Időpontot egyeztettem Andreas számára, hogy a szükséges változtatásokat a jelmezen is végezzék el. Utána felcsörögtem az Optic Nerve-t (maszkosok), hogy szintén időpontot egyeztessenek Andreasnak egy testlenyomat készítésére, hogy később rá lehessen tenni a melleit. Komolyan csináltam. Egész héten. Szombaton aztán kaptam egy telefont Harlan-tól (Harlan Ellison). Harlan-t direkt nem avattam be, mivel tudtam, hogy tudják, hogy a legjobb barátom, és neki mindent elmondok. Ravasz mi? Harlan azt mondta, Bill Mummy (Lennier) felhívta, akit Andreas és Peter is felhívott. Harlan meghallgatta a történetet, mint aki mit sem tud - ez így is volt. Ő rögtön tudta, hogy csak egy poén, ennyire ismert már. De belement. Ekkor tudtam, a halak bekapták a csalit. Tényleg meg voltak győződve róla, hogy így fogjuk leforgatni. Ez volt a bosszúm...

Tehát eljött a következő hétfő, és szétküldtem az igazi forgatókönyvet. Az első, aki meglátogatót azt mondta: „Úgy érezzük, elárultak minket!” (a transzsexuális hapsi volt). A következő megint Andreas volt: „Ez aztán tényleg vicces. Jó poén. A stáb szombaton le akarja forgatni.” 3-4 napig nem is hallottam Andreas felől. Egy nap a stúdió előtti parkolóban találkoztunk össze. Elővett a tárcájából egy gyűrött képet, amin én voltam, és még a sorozat indulásakor ezt írtam rá: „5 évig fogjuk húzni”. Átadva nekem ezt mondta: „Ezt a képet 4 évig hurcoltam magammal. Most már visszaveheted.” Hát ennyi.

Mint az később JMS számára is nyilvánvalóvá vált, itt még nem volt vége a történetnek. Az 1997-es Con The Alliance találkozón Andreas Katsulas (G'Kar) és Peter Jurasik (Londo) egyik fellépésük alkalmával eljátszották azt a bizonyos forgatókönyvet:

Első jelenet: G'Kar lakosztálya: G'Kar nézegeti magát a tükörben. Csöngetnek. Kinyílik az ajtó, és Lyta az, Psi Hadtestes egyenruhában.

Peter: most én játszom Lyta szerepét.

Andreas: Ah, Miss Alexander, Lyta. Hogy lehet az, hogy már oly régóta itt van, és mi még nem töltöttünk el együtt egy kis időt?

L: Az utóbbi időben nagyon elfoglalt voltam...

A: Van valami, amit meg szeretnék önnel beszélni. Szerződtetni szeretném egy munkára.

L: Legutóbb, amikor szerződtetni akart, csak a DNS-emet akarta!

A: Ah, az csak azért volt, mert mindenáron hozzá akartam jutni telepata DNS-hez, mindegy milyen módon. És azt gondoltam, egy bizonyos mód sokkal élvezetesebb lett volna, mint a másik. De ez már a múlt. Szeretne egy kis Breen-t?

Peter: G'Kar megy, és hoz magának egy Breen-es üvegből húsgolyócskákat, ami egy narn specialitás. Megteríti az asztalt, és azt gondolja: tudunk beszélgetni, miközben eszünk.

A: A munka, amit tartogatok a maga számára, nagyon fontos. Mint tudja, nemrég szereztük vissza a kormányt szülőbolygónkon. Természetesen ismét diplomáciával is kell majd foglalkoznunk, és arra gondoltam, hogy magát megfigyelőként alkalmaznánk, és a fizetség...

P: Ebben a pillanatban a szívéhez kap, és hamar rendbe jön.

A: Egy megfelelő személyre van szükségünk, aki felügyeli a hátralévő tárgyalásokat.

P: Hirtelen ismét megtörténik és fet-

főleg "az átmenet percei és a megértés percei"-ből (G'Kar, Z'ha'dum c. epizód) állt. Ezek a percek fontosak a számomra. Változásokról szóló sorozatot akartam készíteni, arról, hogy mi történik akkor, ha a barátságos környezet háborúk helyszínévé válik. Hogyan készülnek fel az emberek egy háborúra? Mik a következményei? Egyáltalán, hogyan tör ki egy háború? És mi történik az emberekkel a háborúban és utána? Ha az ember egy ilyen átmenetet akar bemutatni, a karaktereknek is változniuk kell. Egy olyan személy, aki egy ilyen eseményt átél, megváltozik. A B5-ön mindenki megváltozott. Londo, a részeges poénos figurából félelmet keltő alakká változott. De még mindig rendelkezik bizonyos becsületességgel, amely mindig akkor jön rá, amikor nem igazán tudja hasznát venni. Sheridan magabiztos, biztos abban, hogy jó szervező, ő volt a "mosolygós" John Sheridan annak idején, amikor az állomásra jött - egy felületlen bolond. De ő is fejlődött a kihívásokkal, ahogy az események ezt megkövetelték.

SV: Úgy tűnik, a 4. szezonban fokozódnak az erőszakos jelenetek. Voltak problémák emiatt a tévécsatornáknál?

JMS: Nem. A 2. szezon 2. epizódja óta semmilyen kommentárt nem kaptunk a Warner-től a forgatókönyveket illetően. Nem molesztáltak minket már két éve. Ez ritka eset a televíziózásban.

Az első két évben meggyőztük őket arról, hogy bízhatnak bennünk.

SV: Angliában voltak akadályok "A vér szorítója (TKO)" c. epizóddal kapcsolatban. Ahogyan mi tudjuk, eredetileg le sem vetítették volna.

JMS: Igen, ennek az az oka, hogy az angolok 18.00-kor vetítették a B5-öt, amikor is óvatosan kell bánni az erőszakos jelenetekkel. Ezen kívül Angliában a kickbox törvénytelen vagy mi. A döntés értelméről nem is kell beszélünk...

SV: A centaurik császára, aki a 4. szezon elején fontos szerepet játszik, egy

nagyon meghatározó, őrzött jellem. Talán egy létező személyről mintázta? JMS: Igen, egy kicsit kölcsönöztem a Caligula-tól, egy kicsit Nixon-tól (nevet), na igen, főleg Caligula-tól.

"Egy nap, lesétálok a lépcsőn és lelőnek?" (Richard Biggs)

A 3. szezonban Dr. Franklin-ként meg kellett küzdenie néhány akadállyal, hogy a karaktere hogyan fejlődik tovább, és hogyan fejezné be a történetet, a következő interjúban elmeséli:

SV: Tehát szívesen veszel részt találkozókön (Con-okon)? (con - rendezvény, melyen a sorozat rajongói vesznek részt, és többnyire ők szervezik. Amerikában gyakori, hogy a színészek is szereplői és vendégei a rendezvénynek)

RB: Igen, szeretem a con-okat. Egy ilyen rendezvényen láthatjuk a rajongók reakcióit a sorozatunkkal kapcsolatban. Szeretek utazgatni, és emberekkel találkozni. Az apám katona volt, talán innen ered az utazás iránti szenvedélyem.

SV: Az elmúlt szezonban Franklin-nek voltak problémái. Például ott voltak a hangulatváltozásai...

RB: A 4. szezonban már megoldódott ez a személyes dilemma. Megértette, hogy az embernek, a mának kell élnie, értelmetlen túl sokat tervezni, és ennek eredményeképpen el kell felejteni azt, ami most történik. Nyugodtabb és boldogabb lett. Ha az ember olyan emberekkel beszél, akiknek halálközeli élménye volt, észreveheti, mennyire megváltoztak. Tudatosabban válaszolnak az élet szépségeire, mint mi, talán azért, mert abban a pillanatban, amikor azt hitték, hogy vége az életüknek, rájöttek mi az, ami a legjobban hiányozna nekik. Franklin, reggelenként, amikor felkel, azt mondja: "Igen! Szép napunk van ma."

SV: Franklin egy rendkívül humanista

mindegy mi történik, a történetet be fogjuk fejteni. Az első három szezonban ezt nem tudtuk megtenni, de a 4. szezonban már menni fog.

SV: Tudják a többiek, hogyan végződik a történet?

JMS: Nem. John Copeland-nek (producer - B5) két nappal ezelőtt meséltem el az utolsó epizód történetét. Rendesen le volt nyűgözve. Egyébként rajtam kívül senki sem tudja, hogy a történet hogyan jut el odáig.

SV: Azt hallottuk, hogy ezen a nyáron (1997) két Babylon 5 tévéfilmet is leforgatnak.

JMS: Így van.

SV: A pletykák szerint, a filmek egyike a sorozat ideje előtti időben fog játszódni.

JMS: Pontosan. A TNT Televíziós Társaság (ezen a csatornán mutatták be először a sorozatot, és a vetítési jogok birtokosa) megbízást adott egy film elkészítésére, amely a bevezetőfilm Gyülekező (The Gathering) ill. a sorozat történetének előzményeit mutatná be (In the Beginning). A 4. szezon befejezése után készül el a második B5 tévéfilm.

SV: A második film összefüggésben lesz a sorozat cselekményével (Thirdspace)?

JMS: Nem, a második film nem függ a sorozat cselekményétől. Egyes újságok

ezt sugalmazták, annak ellenére, hogy ez nem így van. A második B5 tévéfilm a 4. szezon idején játszódik, de egy teljesen önálló történetet mond el. A sorozat történetének a sorozat utolsó részében lesz vége, nem pedig a filmben.

SV: Mi a helyzet a következő sorozatával, miről fog szólni (Crusade)?

JMS: Már több mint negyven oldalt írtam belőle. Csak annyit mondhatok, hogy egy úrhajóról fog szólni. Ez inkább egy akció/kaland sorozat lesz a B5-tel ellentétben. A B5 elsősorban egy drámai sorozat néhány akció jelenettel. Tulajdonképpen 4-5 év állandó aggodalomról van szó, az összes szereplő részéről. Az új sorozatban is lesz, egy a sorozatot

átfogó cselekményszál, de ez nem lesz olyan meghatározó, mint a B5-ben. A B5-tel be akartam bizonyítani, hogy egy ilyen történetet is el lehet mesélni. Meg is tettem, és most van egy eszköz a kezemben, amit a következő sorozatban talán diszkrétebben fel tudok használni.

SV: Az Interneten gyakran szokott beszélgetni a rajongókkal. Mit tesz, ha a rajongók egy karakterre vagy egy epizódra negatívan reagálnak?

JMS: Figyelmen kívül hagyom. Muszáj. Ha valaki csak éppen ismerkedik valakivel, talán egészen másképpen reagál, mintha az illetőt már évek óta ismerné. Ha kezdetben a rajongókra hallgattam volna, Londo már nem lenne a sorozatban, mint ahogyan Vir sem. Mikor először megjelentek a sorozatban, a rajongók így válaszoltak: "Kik ezek az alakok, azzal a fura frizurával?". Most pedig már a legkedveltebb karakterek közé tartoznak. Csak a fejedben megszólaló kis hangra kell figyelned, amely megmondja neked, hogy mint írónak, melyik utat kell választanod. Ebben az országban sok tévé-sorozat szenved amiatt, hogy túl sok ember írja a történeteiket. Az utolsó nagy dolgok, amik tömegek munkája által jöttek létre: a Stonehenge és a Piramisok...

A sorozattal kapcsolatban, a rajongók akarata nem egyetlen hangból áll, hanem tízezrekéből, és mindenki más irányba húz. Ha az ember megpróbálná a sorozatot az ő elképzeléseik alapján elkészíteni, beleőrülne. Nem azért küzdöttem öt éven keresztül, hogy a sorozat végre bekerülhessen a tévébe, hogy aztán azt kérdezzem: Mi a véleményetek róla? A rajongók reakciója fontos, mert egyfajta lökést adnak nekem olyan emberektől, akik többé-kevésbé a Föld minden táján elszórva élnek.

SV: Ebben az évben (2261) a jellemegek sokat változnak.

JMS: Igen, íróként elsősorban a változások folyamata érdekel. A 3. szezon

reng kínjában. (Andreas a színpadon mutatja ezt be.) Lyta ijedten kiáltja: G'Kar!

A: (ismét normális, békés hangnemben): Hello Lyta!!

P: G'Kar elveszti az eszméletét a fájdalomtól. Lyta a Babcomhoz rohan, és segítséget kér.

A: A Medilaborban vagyunk: G'Kar még mindig eszméletlen. Franklin doki vizsgálja, és Lyta is jelen van.

P: A következő jelentben én továbbra is Lyta vagyok, Andreas pedig Franklin.

L: Ez természetes? Tehát minden narnal megtörténik?

F: Nem tudom. Sajnos nem sokat tudunk a narnokról. A hosszú évek alatt, amíg a centaurik megszállása alatt voltak, keveset sikerült megtudni róluk. (kétségbeesetten): Tényleg nem tudom. Mi a fene történik vele?

A: Következő jelenet – Medilabor: Éjszakai műszak van. Csak néhányan teljesítenek ilyenkor szolgálatot. G'Kar még mindig látszólag eszméletlenül fekszik az ágyon, letakarva egy lepelletel. Lassan, mozogni kezd a lepellet alatt – nem, nem az amire megint gondoltok – mintha a teste lassan de folyamatosan átalakulna. Itt és itt (Andreas egy női testet rajzol le a kezével). Az ő megfordul, és G'Kar hült helyét találja.

P: Ivanova lakhelyén vagyunk.

A: Késő van. Éppen lekapcsolta a vilányt, és lefeküdne – egyedül, igen, egyedül – amikor csöngetnek.

P(Ivanova): Mély, férfias hangon: Igen!

A: Franklin áll az ajtóban: Ivanova, valami szörnyű történt G'Karral! A ragadozók fájához tartozik, és időről időre történnek ilyen alapvető változások, különösen, ha stressz alatt állnak.

I: Változások? Milyen változások?

F: Ő többé már nem az a G'Kar, aki korábban volt.

P: Ebben a pillanatban megszólal Ivanova Babcomja: Parancsnok, valaki itt járt, és ruhákat lopott!

I: Miért zaklatnak ilyen apróságokkal?

X: G'Kar volt!

P: Franklin még aggódóbb arcot vágva: Ezt akartam magának elmondani!

A: Következő jelenet – Londo lakosztálya: (Andreas kis szünetet tart, és a színpad szélénél ülő JMS-hez fordul) Joe, nem akarod TE felolvasni? Ez most fáj neked? Joe, ezt a darabot valahányszor csak lehetőségünk lesz rá, be fogjuk mutatni, amíg csak élünk.

P: Oh, nem, nem fogjuk! Tutira nem fogjuk!

A: Tehát, Londo lakosztálya: Londo alszik. (Peter horkol) Felébred a zajra. Lassan megfordul, és egy ismerős narn alakot vél felfedezni.

P: G'Kar, mit csinál itt?

A: Az alak a fény felé közelít, és igen, ő G'Kar, de a teste nőies. Olyan harcos-egyenruhát visel, mint Na'Toth azelőtt. Itt van egy megjegyzés Joe-tól: megint végig csináljuk a procedúrát, amit DeLenn-el annakidején az első szezon előtt: megváltoztatjuk a ruhát, a maszkot, az arcot, és kihozunk mindent a hangból, hogy ahogyan csak lehet hihetővé tegyük ezt a maradandó átváltozást. Maradandó változás. Hahh, álmaidban!

P: G'Kar azt mondja:

A: (kedveskedő hangon): Itt vagyok, csak neked!!

P: Londo elképedt arcával ér véget a jelenet.

A: Újra Londo lakosztálya: Londo lassan feláll, és megpróbálja felfogni amit lát.

P: G'Kar, maga megváltozott!

A: Ez a Tookadoo (Akármí is az. Peter szerint Joe túl sok Pán Pétert nézett.) Ez azt jelenti, hogy ha a fajunk egy különösen erős stressz-szituációba kerül, különösen a hím részünk, akkor ezt elnyomjuk, és a női részünk jön elő erősebben. Ez a részünk jobban boldogul az érzelmekkel, és megbocsátóbb mint a férfi részünk.

P: Megbocsátó?

A: Hogy a népünk érzelmileg is fejlődjön, meg kell tanulnunk megbocsátani.

Ha ezt megtesszük, sokunk számára egy új élet kezdődik, egy új kezdet.

P: Na igen, ez tényleg fantasztikus G'Kar. Tényleg örülök magának. Az átváltozás fájt?

A: (beszalad a közönség közé): Mit gondolsz? (ismét Londo-nak): Ah, csak az elején. Később jött a gyógyulás, és most már jól vagyok. (Andreas énekel): You make me feel...

P: Már megint hozzáköltött...

A: You make me feel...

P&A: ...like a natural woman. (kitörő taps)

P: Londo G'Kar-nak: Jó, de nem folytathatnánk ezt a beszélgetést holnap reggel?

A: ...és elfordul tőle. G'Kar azonban elállja az útját. „Be kell bizonyítanunk az ellenségeinknek is, hogy meg tudunk bocsátani.”

P: Hogyan? A nőies G'Kar villámgyorsan kezébe veszi Londo fejét, és szájon csókolja. Ah, nem tudok ellenállni! Peter elkapja Andreas-t és erőteljesen megcsókolja! (a közönség tombol) El se hiszem mit tettem!

A: Rendőrség! Rendőrség!

P: Ah, hagyd csak, végre kiadtad: már 4

éve házások vagyunk, és van egy kis narn-centauri gyermekünk. Végre vége az álmatlan éjszakáknak! Há! Isten! (még váltanak pár pusztit, és lassan lehiggadnak)

P: Vissza a forgatókönyvhöz: Tehát ez a nőies G'Kar megcsókolja Londo-t, aki rájön, hogy ez nem is olyan rossz. G'Kar elengedi Londo-t. Londo-nak egy kis időre van szüksége hogy levegőhöz jusson: G'Kar: mit akarsz ezzel?

A: A világomat már meghódítottad, de engem még nem...

P: G'Kar az ágyhoz megy:

A: ...eddig.

P: G'Kar lefekszik az ágyra. Londo magán kívül van és azt mondja: Ne gondold, hogy ez így nem fog menni?

A: (érzéki hangon): Olyasmit mutatok neked, ami meghaladja a képzelőerődet!

P: Na jó, egynek jó lesz – gondolja Londo, és az ágyhoz megy.

Utolsó jelenet, JMS ezt „Utórezgés jelenet”-nek nevezi. Londo hálósobája: Londo és G'Kar az ágyban. G'Kar, ez fájt?

A: Oh, nem.

P: Még csak nem is gondoltam rá, hogy neked ez volt az első. És úgy egyáltalán, még soha sem használtam egyszerre mind a hatot. Ez a változás maradandó?

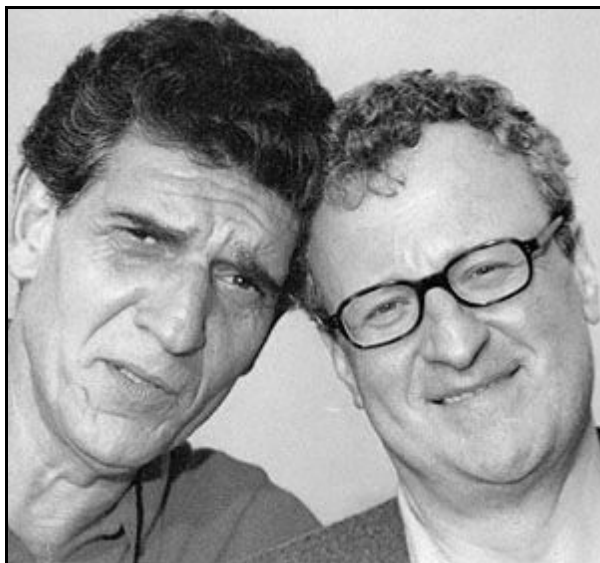
A: Néhányunk 3 hónap után visszaváltozik.

Vége a jelenetnek.

P: Tudjátok mi sokkolt minket igazán: Joe még írt valamit a végére. És ha ő ír valamit, akkor a szabály szerint jön a: FOLYTATÁS!!

Kérdés a közönségtől: Pontosan hogyan reagáltak, amikor megkaptátok a forgatókönyvet?

P: Amit még el kell mondanunk, hogy annyira paszszolt az eredeti történetvonalba, hogy tényleg azt hit-

tük, igazi. Bruce Boxleitner felhívott, és azt mondta: „Le fogja forgatni, Peter, higgy nekem!” És Mira is totál ki volt: „Oh, Peter, szörnyű, nagyon szörnyű!” Éppen otthon voltam, a konyhában, amikor kinyitottam a borítékot. A feleségemnek éppen üzleti megbeszélése volt (a házban). A félelemtől levegőért kezdtem kapkodni. A pasi a nappaliban

biztos azt hitte, mindjárt szívinfarktust kapok.

A: Amikor először olvastam, éjjel 2 óra volt, és még soha nem nevettem szívből ilyen jól. Össze-vissza rohongáltam a lakásban, és nem tudtam abbahagyni. Olyan realiztikusnak hatott!

Fordította: Delenn

Üdvözljük az állomáson!

Ez az interjú a Babylon 5 c. sorozat 4. szezonjának forgatása idején készült, a Space View (SV) német sci-fi magazinnak megbízásából, 1997-ben. A 3. szezonban megismerhettük a 4. szezon "előzményeit": egy galaktikus háborúnak, egy korrupt földi kormány kialakulásának, amely a gyilkosságtól sem riad vissza; Sheridan kapitány és a minbari nagy-követasszony Delenn között kialakult szerelemnek. Végül a szezon, Sheridan kapitány látszólagos halálával zárult.

"Nincs kegyelem, Nincs visszaút" / "No surrender, No retreat"

Interjú Joe Michael Straczynski-vel, (JMS) a B5 sorozat írójával és producerevel.

SV: A sorozat eddigi szezonjainak mindig volt egy bizonyos témája. Mi a 4. szezon mottója?

JMS: A 4. szezon átfogó téma így hangzik: "Nincs kegyelem, nincs visszaút" (a Nincs kegyelem, nincs visszaút c. epizódból - "No surrender, No retreat"). Ez a téma egy folyamatot ír le, amelyben a karakterek egyre nehezebb helyzetbe kerülnek. Meddig mennek el a jog szerinti kormány visszaállításának és a háború megnyerésének érdekében? Úgy gondolom, a 4. szezon az egyik legintenzívebb.

SV: Az a benyomásunk, hogy az esemé-

nyek egyre jobban felgyorsulnak. JMS: Igen, így van. Valaki azt mondta egyszer: egy történetet elmesélni nem más, mint hogy a karaktereket felzavarjuk egy fára, és kövekkel dobáljuk meg. Ebben a szezonban rengeteg kő van nálunk, amivel dobálózhatunk. Nemcsak kövek, egész sziklák fognak repülni (nevet).

SV: A teljes 3. szezon epizódjainak történeteit ön egymaga írta. Mi a helyzet a 4. szezonnal?

JMS: Ugyanez.

SV: Hogyan képes erre?

JMS: Nincs magánéletem. Egyszerűen csak teszem a dolgom. Ebben a szezonban egyszerűen túl sok minden történik. Másrészt, még mindig nem tudjuk hogy lesz-e 5. szezon vagy sem. (lett - a fordító): az epizódokat ezért úgy kell megírnom, hogy a történet mindkét esetben befejezett legyen. Nem mondhatom senki másnak, hogy a forgatókönyvet két változatban írja meg, ez lehetetlen. Az amerikai televíziózás történetében - nem tudom Európában mi a helyzet - még senki sem írt egymaga egy teljes szezon. Egyhamar nem is fogja ezt megtenni senki, így még egy darabig tartom a rekordot.

SV: Mik a kilátások az 5. szezonra?

JMS: Nem tudunk semmit. A Warner Bros. egyszer igent mond, máskor meg nemet. Tényleg nem tudjuk mi lesz. De